

T. 170 4-
Kısmi Kurul III

DEVLET KİTAPLARI

*Dünya
Edebiyatından
Tercüme*

İSKANDINAV KLASİKLERİ

- Selma Lagerlöf Gösta Berling I *B. E. Koryak* 250
Selma Lagerlöf Gösta Berling II *B. E. Koryak* 250
Knut Hamsun Dünya Nimeti I *B. Necatigil* 500
Knut Hamsun Dünya Nime'i II *B. Necatigil* 420
Strindberg Açık Deniz Kenarında
B. Necatigil 230
Strindberg Olof Hoca *Mesut Atsız* 130
H. Ibsen Nora *C. Memduh Altar* 260
H. Ibsen John Gabriel Borkman
C. Memduh Altar 160
H. Ibsen Hedda Gabler *Ş. Berin Kurt* 340

Millî Eğitim Bakanlığı yayınevleriyle bütün kitapçılarda satılmaktadır.

DEVLET KİTAPLARI

№ 3535

F. 340 kuruş

H. IBSEN

HEDDA GABLER

Çeviren

Şaziye Berin KURT

İKİNCİ BASILIS

ŞAHISLAR

YÖRGEN TESMAN, (medeniyet tarihi doçenti)

BAYAN HEDDA TESMAN, zevcesi

JULIAN TESMAN, halası

BAYAN ELVSTED,

BRACK, Adli müşavir

EJLERT LÖVBORG,

BERTÉ, Tesman'ın evinde hizmetçi

Olay Tesman'ın şehrin batı tarafındaki köşkünde cereyan eder.

PERDE I

Zevkle döşenmiş, geniş, loş bir misafir salonu, dipteki duvarda, misafir salonu tarzında döşenmiş diğer bir küçük odaya götüren, perdeleri iki tarafa açılmış geniş bir kapı. Bu küçük odanın sağ duvarında, methale çıkan bir kapı: bunun karşısındaki duvarda, keza perdesi açılmış bir camlı kapı. Bu kapının camlarından, üzeri kapalı bir balkonun bir kısmı ile ağaçlar ve sonbahar yaprakları görünür. Ön tarafta, üzeri örtülü beyzi bir masa ile sandalyeler vardır. Yine önde, sağ duvarın yanında koyu renk, geniş bir çini soba, arkası yüksek bir koltuk, üzeri yastıklı bir ayak iskemlesi, diğer iki küçük iskemle. Sağdaki köşede bir kanape ve küçük yuvarlak bir masa, solda, ön tarafta, duvardan biraz uzakta, diğer bir kanape. Cam kapının yanında bir piyano. Dipteki kapının iki tarafında, üzerinde çini ve porselen biblolar bulunan etajerler. Arkadaki odanın dip duvarının önünde bir kanape, bir masa ve sandalyeler görünmektedir. Kanapenin üst tarafında orta yaşlı, güzel, general üniformalı bir erkek resmi, masanın üzerinde, beyaz cam fanoslu bir lâmba asılıdır. Misafir odasının her tarafında vazolarda ve bardaklarda çi-

çektir. Keza sandalyelerin üzerinde de birkaç çiçek vardır. Her ilci odada kalın halılar. Sabah ışığı. Camlı kapıdan güneş ışıkları görünmektedir.

SAHNE I

JULIAN TESMAN, altmış beş yaşlarında, sevimli, iyi kalbli bir bayan. Temiz ve sade bir sokak elbisesi, başında şapkası, elinde şemsiye ile methalden (antreden) geçerek girer. Onun arkasından (BERTE) oldukça yaşlı sade bir köylü hizmetçi, elinde kâğıda sarılmış bir çiçek demetiyle girer.

BAYAN TESMAN, kapıda durur, etrafa kulak vererek, alçak sesle. — Gerçekten, galiba daha kalmamışlar!

BERTE, keza alçak sesle. — Ben size söyledim bayanım. Vapurun geceleyin ne kadar geç geldiğini düşünsenize! Hele ondan sonra. Aman yarabbi! Gelen hanım, yatmadan evvel ne bavullar açtı, ne bavullar.

BAYAN TESMAN. — Evet, evet, aman bırak uykularını alsunlar. Ama, buraya geldikleri zaman taze hava bulsunlar (Camlı kapıya giderek arkasına kadar açar.)

BERTE, elinde demet, kararsız bir halde masanın yanında durur. — Burada da çiçek koyacak başka bir yer kalmamış ki.. Bari şuraya koyayım, değil mi efendim? (Demeti piyanonun üzerine koyar.)

BAYAN TESMAN. — Şimdi artık yeni hanımın var, Berteciğim. Allah bilir ki seni yanımdan ayırmak bana çok güç geldi, çok güç.

BERTE, ağlamaklı. — Ya bana, efendim, ya ben ne diyeyim! Yanınızda senelerce ne kadar lütfunuzu gördüm, ne kadar ekmeğinizi yedim.

BAYAN TESMAN. — Buna da alışacağız, Berte; başka çare yok. Biliyorsun, sen Yörge'n'e elzemsin. Evde mutlaka sen bulunmalısın. O, çocukluğundan beri senin hizmetine alıştı.

BERTE. — Öyle ama efendim, ben de durmadan sizin evdeki, yataktakini düşünüyorum. Zavalı kadın, ne muhtaç bir halde, hele o yeni gelen ile. Bu hizmetçi zavallı hastanın istediği gibi hizmet etmeyi bütün ömründe öğrenemiyecektir.

BAYAN TESMAN. — Ben ona öyle bir öğrettim ki. Hem bil ki işin en çoğunu ben göreceğim. Haydi bakalım, zavallı kardeşimi artık fazla düşünmeye lüzum yok Berte'ciğim.

BERTE. — Öyle ama, bir şey daha var efendim. Genç hanımı memnun edemeyeceğim diye çok korkuyorum.

BAYAN TESMAN. — Eee, orası öyle, tabii ilk zamanlarda şu, bu olabilir.

BERTE. — Her halde pek ince iş istiyecek.

BAYAN TESMAN. — E, tabii değil mi? General hayatta iken kızımın alıştığı hayat ne idi? Babasıyla at ile geçişlerini hatırlarsın. Uzun, siyah elbisesiyle, şapkasında tüylerle?

BERTE. — Nasıl hatırlamam efendim; nasıl hatırlamam! Aman allahım kendisinin bizim beyle evleneceği a zamanlar hiç aklıma gelir miydi.

BAYAN TESMAN. — Benim de aklımdan geçmezdi, doğrusu. Ha, aman unutmadan tembih edeyim Berte, bundan sonra Yörgen'e bay değil, bay doktor diyeceksin!

BERTE. — Evet, daha kapıdan içeriye girerken bu akşam küçük hanım da öyle tembih etti efendim. Öyle mi efendim? Doktor mu oldu?

BAYAN TESMAN. — Elbet ya. İkisi seyahatte iken, Yörgen ecnebi memleketinde doktor oldu. Ne dersin Berte! Bu seferki seyahatte... Zerre kadar habirim yoktu. Dün akşam, iskelede anlattı.

BERTE. — O daha çok yüksek şeyler olur. Beyde o akıl varken. Fakat insanları iyi etmeye uğraşacağını aklıma getirmemiştin.

BAYAN TESMAN. — Yok canım, öyle doktorluk değil. (Önemli bir tavırla başını sallıyarak.) Yakında onu sen, daha büyük bir isimle çağırdığını göreceksin.

BERTE. — A, sahi mi, ne ismi efendim?

BAYAN TESMAN, *güllümsiyerek.* — Bir bilsen, bir bilsen! (Büyük bir duygulanışla.) Ah Allahım, merhum Yochum'cuğum mezardan başını kaldırıp da küçük oğlunun ne olduğunu görebilseydi! (Etrafına bakıyor.) Aman Berte bu ne hal? Koltukların örtülerini niçin çıkardın?

BERTE. — Küçük hanım öyle emretti. Eşya kılıfından nefret ederim, dedi.

BAYAN TESMAN. — Bu odada mı oturacaklarımı? Her gün mü?

BERTE. — Küçük hanımın dediğine bakılırsa, evet, galibâ öyle. Doktorun kendisi bir şey söylemedi.

SAHNE II

Evvelleriler. YÖRGEN TESMAN. Tiriliralama diye bir hava mırıldanarak sağı taraftan arka odaya girer. Bu, çölc genç görünen, otuz üç yaşlarında, orta boylu, etine dolgun, neşeli, candan, yuvarlak yüzlü, kumral saçlı ve bıyıklı, gözlüklü bir adamdır. Üzerinde biraz gelişigüzel giyilmiş, rahat bir ev elbisesi, elinde de boş, açık bir bavul vardır.

BAYAN TESMAN. — Günaydın, günaydın Yörgen.

TESMAN, *kapıda.* — Julian hala, sevgili halacığım. (Yanına gelerek elini sıkar.) E! Ta oradan sabah karanlığı bize geldin ha!

BAYAN TESMAN: — Nasılısınız, diye şöyle bir uğramadan durur muyum ya, evlâtçığım?

TESMAN: — Hem de bu gece adamakıllı rahatın bozulduğu halde.

BAYAN TESMAN. — Yok canım, ondan ne çıkar!

TESMAN. — İskeleden eve-kadar iyi geldin mi bari, ha?

BAYAN TESMAN. — Allaha şükür, elbet iyi geldim. Müşavir bey iyi bir insan, beni kapıma kadar getirdi.

TESMAN. — Seni aramıza alamadığımızı biz çok üzdük. Fakat kendin de gördün ya, Hedda'nın pek çok kutusu vardı.

BAYAN TESMAN. — Tabii ya; bir yığın kutusu vardı.

BERTE, Tesman'a. — Acaba içeriye girsem de bir emri var mı diye sorsam mı efendim?

TESMAN. — Hayır, eksik olma Berte, lüzumu yok. Çünkü, lüzumu olursa ben zili çalarım, dedi.

BERTE, sağ taraftan giderek. — Peki efendim.

TESMAN. — Ama buraya bak; gel şu bavulu al.

BERTE, bavulu alarak. — Çatı katına götüreyim. (Giriş kapısından çıkar.)

SAHNE III

BERTE'den başka önceliler

TESMAN. — Bütün bavulu yazı kopyasıyla tika-basa doldurmuştum. Ne dersin. Evrak hazinelerinden şaşılacak derecede şeyler topladım. Hiçbir kimsenin haberi bile olmıyan öyle eski, öyle ilgi çekici şeyler ki!

BAYAN TESMAN. — Evet öyle, Yörgen'ciğim, hal ayı seyahatinde vaktini ziyan etmemişsin.

TESMAN. — Hayır bunu, kendim de itiraf ederim. Kuzum şapkanı niçin çıkarmıyorsun? Dur kurdelesini ben çözeyim, efendim?

BAYAN TESMAN, Yörgen şapkayı çözerken. — Oh yarabbi, tıpkı kendi evimizde ikenki gibi!

TESMAN, şapkayı elinde evirip çevirerek. — Kendine ne güzel, ne zarif bir şapka almışsın böyle, halacığım!

BAYAN TESMAN. — Ya, onu ben Hedda'nın hatırı için aldım.

TESMAN. — Hedda'nın hatırı için mi? Efendim?

BAYAN TESMAN. — Evet ya, beraber sokağa çıktığımız zaman Hedda mahcup olmasın diye.

TESMAN, kadının yanğını ölçüyarak. — Her şeyi de ne ince düşünürsün, halacığım. (Şapkayı masanın önündeki sandalyelerden birinin üzerine koyar). Biliyor musun... Haydi gel şimdi kanapeye oturalım da, Hedda gelinceye kadar şöyle beraberce gevezelik edelim. (Otururlar.)

BAYAN TESMAN, şemsiyesini kanapenin kenarına dayar, Yörgen'in iki elini avuçlarına alarak gözlerinin içine bakar. — Oh, seni böyle sağ salım tekrar karşımda görmekten ne kadar zevk duyuyorum bilsen, Yörgen! Rahmetli Yochum'un biricik yavrusu.

TESMAN. — Bana hem analık, hem babalık etmiş olan sevgili halacığım, tekrar kavuştuğum için o zevki asıl ben duyuyorum.

BAYAN TESMAN. — Ben senin, ihtiyar halalarını her zaman seveceğini zaten biliyordum.

TESMAN. — Demek Rina halamın sıhhatinde hiçbir iyilik yok?

BAYAN TESMAN. — Ah, hayır, zavallının iyileşmesini beklemeye artık imkân da kalmamıştır. Senelerden beri olduğu gibi; hâlâ öylece yatıyor. Sevgili Allahım onu bana bir süre daha bağışlasa

ne iyi olur. Yoksa ben ne yaparım; Yörgen? Hele artık senin işlerini de görmekten mahrum olduğum şu sıralarda...

TESMAN, halasının arkasına muhabbetle vura-
rak. — Oof, of of!...

BAYAN TESMAN, birdenbire sesini değiştirerek.
— Senin artık evli bir adam olduğunu düşünüyorum da, ne tuhaf Yörgen! Hele Hedda Cabler'in sana nasip olduğunu düşündükçe... Tasavvur et... Bu kadar çok hayranı olan bir kadın...

TESMAN, bir hava mırıldanarak gülümser. — Her halde şehirden birçok yakın arkadaşlarımın bana gıpta ettikleri muhakkak, efendim?

BAYAN TESMAN. — Hem de o kadar uzun bir bal ayı seyahati yaptın. Beş, hattâ altı aydan fazla..

TESMAN. — Fakat bu benim için daha ziyade bir tetkik seyahati oldu. Ne kadar çok evrak hazinesi dittedim, ne çok kitap ezberledim.

BAYAN TESMAN. — Evet, herhalde. (Fazlaca samimi ve alçak bir sesle) Ama bana bak Yörgen, bana söyleyecek hiç, hiçbir özel havadisim yok mu?

TESMAN. — Seyahatten mi?

BAYAN TESMAN. — Evet, ya.

TESMAN. — Hayır, mektuplarımda yazdığımın başka hiçbir havadisim yok. Orada doktoramı yaptığımı sana dün anlatmıştım.

BAYAN TESMAN. — Evet, onu biliyorum. Fakat söyle, beklediğin hiçbir şey yok mu?

TESMAN. — Ne beklediğim?

BAYAN TESMAN. — Aman, canım ben senin ihtiyar halanım, a Yörgen!

TESMAN. — E, tabii beklediğim bir şey var. Elbet.

BAYAN TESMAN. — İşte gördün mü?

TESMAN. — E, yakında profesörlü bekleyebilirim.

BAYAN TESMAN. — Ha evet, profesörlük, evet...

TESMAN. — Hattâ, diyebilirim ki, profesör olacağıma kanaatim bile var, ama Julian halacığım, sen bunu kendin de biliyorsun.

BAYAN TESMAN, gülümsüyerek. — Elbette biliyorum. Hakkın var. (Tavrını değiştirerek) Ama biz seyahatten bahsediyoruz. Kim bilir ne kadar masraf olmuştur, değil mi Yörgen?

TESMAN. — Evet, orası öyle, bereket versin, hükümetin verdiği paranın çok yardımı oldu.

BAYAN TESMAN. — Fakat bu paranın iki kişiye nasıl yettiğini bir türlü anlayamıyorum.

TESMAN. — Evet ya, kolay değildi, efendim?

BAYAN TESMAN. — Hem de üstelik öyle bir bayanla seyahat edilirse pek çok masraflı olurmuş, öyle diyorlar.

TESMAN. — E, tabii, biraz tuzlucaya mal oluyor, doğrusu. Fakat, halacığım, Hedda'nın bu seyahate çıkması zaruri idi. Katiyen zaruri idi. Bu seyahati yapmamak çok münasebetsiz düşerdi.

BAYAN TESMAN. — Evet, evet, olabilir. Bugünkü günde bal ayı seyahati, elzem görünüyor. Kuzum baksana, evinizin her tarafını gözden geçirdin mi?

TESMAN. — Ona şüphe mi ediyorsun? Sabahın alaça karanlığından beri ayaklanmış bulunuyorum.

BAYAN TESMAN. — E bakalım, her şeyi beğendi mi bari?

TESMAN. — Enfes! Enfes! Yalnız, arka oda ile Hedda'nın yatak odası arasındaki iki boş odayı ne yapacağız, bir türlü akıl erdiremedim.

BAYAN TESMAN, gülümser. — Oh sevgili Yörgeciğim, zamanı gelince, onları da kullanırsınız.

TESMAN. — Sahi hakkın var, halacığım. Evet ya, yavaş yavaş kitapların çoğalınca... Efendim?

BAYAN TESMAN. — Ne iyi keşfettin yavrum. Ben de şimdi senin kitaplarını düşünüyordum.

TESMAN. — En çok Hedda için düşünüyordum. Nişanlanmadan evvel bana kaç defa, Damıstay üyesi (Falk) ın karısının köşkünden başka hiçbir evde oturmak arzu etmem demişti.

BAYAN TESMAN. — Evet ne tuhaf değil mi? Bu köşk tesadüfen şu esnada satılığa çıkmıştı. Hem siz seyahate çıkar çıkmaz.

TESMAN. — Değil mi halacığım, ne talihimiz varmış.

BAYAN TESMAN. — Fakat pahalı Yörgeciğim. Bütün bunlar size çok pahalıya oturacak.

TESMAN, halasına biraz çekingen bakarak. — Evet, galiba öyle, değil mi hala?

BAYAN TESMAN. — Eee, Allah bilir, öyle!

TESMAN. — Acaba ne kadar dersin? Şöyle tahminen?

BAYAN TESMAN. — Hesapların hepsi gelmeden evvel, sana katıyen bir şey söyleyemem.

TESMAN. — Bereket versin, ki adli müşavir Brack oldukça lehimde şartlar koşmuş. Bunu Hedda'ya da mektupla kendisi bildirmiş.

BAYAN TESMAN. — Bu hususları endişe etme yavrum. Oda takımlarıyla halılar için ben kefil oldum.

TESMAN. — Kefil mi oldun? Sen mi? Aman halacığım, sen neyini teminat gösterdin?

BAYAN TESMAN. — Gelirimden senetlerini teminat gösterdim.

TESMAN, yerinden fırlayarak. — Ne! (Rina) halamla kendinin gelirinizi mi teminat gösterdin?

BAYAN TESMAN. — Ya öyle oğlum, ne yapayım, başka çare göremedim.

TESMAN, halasının önüne gider. — Aman hala, sen aklımı mı kaçırdın? Rina halamla senin bu gelirden başka yiyip içecek başka bir şeyimiz yok ki!

BAYAN TESMAN. — Yok, yok evlâdim, bu kadar üzülme, hem bütün bunlar bir şekilden, resmi bir muameleden ibaret. Müşavir Brack da öyle dedi. Ya, bütün bu işleri lütfen bana kendisi yapıverdi, sadece şekilden ibaret, dedi.

TESMAN. — Pekâlâ, öyle bile olsa...

BAYAN TESMAN. — Hem artık sen maaşa geçtin, borçları ondan taksitle ödersin, sonra, şöyle ilk zamanları ben de biraz öteden beriden borç alarak yaşayıverirsem ne çıkar? Tersine senin için sıkıntıya girmek bizim için bir zevktir bile...

TESMAN. — Ah halacığım, sen kendini bana feda etmekten galiba hiç yorulmıyacaksın?

BAYAN TESMAN, ellerini adamın omuzuna koyup yüzüne bakarak. — Benim bu dünyada, senin hayatını kolaylaştırmaya çalışmaktan başka zevkım var mı, yavrucuğum? Senin, arkamı dayayacak ne anar ne de baban var. Şimdi artık yüzdük, yüzdük kuyruğuna geldik. Bu hale getirinceye kadar vakaa bazen çok acı mahrumiyetlere de düşmedik değil. Fakat Allaha şükürler olsun ki Yörger'ciğim, artık hepsini arkada bıraktın.

TESMAN. — Evet, gerçekten şaşılacak şeydir. Her şey nasıl yoluna girdi, nasıl bu hale geldi!

BAYAN TESMAN. — Evet, senin yolunu kapamak istiyen rakiplerinin hepsi şimdi nasıl düştü! Hepsı yuvarlandı. Senin için en tehlikeli görüneni en derine sukut etti. O zavallı, şaşkın adam, düştüğü derin yerde öylece hâlâ yatıyor.

TESMAN. — Benim seyahate çıktığımdan beri Ejlert hakkında bir şey işittin mi?

BAYAN TESMAN. — Hayır, yeni bir kitabı çıkmış imiş, bundan başka bir şey işitmedim.

TESMAN. — Neymiş bu? (*Ejlert Lövborg*) mu? Peki, son zamanda mı?

BAYAN TESMAN. — Evet, öyle diyorlar. Allah bilir ne biçim şeydir. Fakat senin kitabın çıkarsa işte kitap ona denecek. Kitabın neden bahsedecek kuzum?

TESMAN. — Brabant'da Orta çağda ev sanayiinden bahsedecek.

BAYAN TESMAN. — Bak hele bak, ne güç şeyler yazabiliyorsun sen öyle!

TESMAN. — Bununla beraber benim kitap öyle kısa bir zamanda çıkamıyacak. Çünkü kitabı yazmadan evvel elimdeki yığınlarla vesikayı tasnif edeceğim.

BAYAN TESMAN. — Öyle, öyle bilirim. Senin toplamak ve tasnif etmek işlerinde ne kadar maharetli olduğunu bilirim. Elbet; sen rahmetli "Jochum'un" oğlusun.

TESMAN. — Bu işe başlamayı doğrusu büyük bir sevinçle bekliyorum. Hele artık çalışmak için böyle kendine mahsus rahat bir eve sahip olduktan sonra.

BAYAN TESMAN. — Hele bilhassa, kalbinin bu kadar iştiaqla arzu ettiği kadına kavuştuktan sonra, değil mi, Yörger'ciğim?

TESMAN, halasına sarılarak. — Evet, ya, Julian halacığım, en mühimmi Hedda elbet. (*Kapının açılı kısmına bakarak*) Bak işte kendisi de geliyor galiba, efendim?

SAHNE IV

Evvellikler, HEDDA. Donuk tenli, siması ve endamı icbar ve asil, tahminen yirmi dolcu yaşlarında, gözlerinde serin ve berrak bir süktünet vardır. Saçları güzel ve kumiraldır. Fakat fazla sık değildir. Üzerinde zevkle yapılmış bolca bir sabah elbisesi vardır. Arka odadan, soldan gelir.

BAYAN TESMAN, Hedda'ya doğru yürüyerek, — Günaydın Hedda, günaydın yavrum,

HEDDA, elini uzatır. — Günaydın Bayan Tesman. Maşallah bu kadar erken ziyaretimize gelmişsiniz! Çok naziksiniz doğrusu.

BAYAN TESMAN, biraz bozularak. — Nasıl, küçük hanımefendi, yeni yuvanızda rahat uyudunuz mu?

HEDDA. — Oh, teşekkür ederim. Şöyle böyle.

TESMAN, güler. — Şöyle böyle mi? Ömürsün doğrusu Hedda. Ben kalktığı zaman sen un çuvalı gibi uyuyordun yahu!

HEDDA. — Elbet, hamdolsun! Hem her yeni şeye evvelâ alışmak lâzım, Bayan Tesman yavaş yavaş alışıyor. (sola bakar) Hizmetçi balkon kapısını açık bırakmış! İçeriye derya gibi güneş dolmuş!

BAYAN TESMAN, kapıya doğru yürür. — O halde kapıyıyım yavrum.

HEDDA. — Hayır, hayır onu değil, Tesman'cığım şen şu perdeleri kapa, loş bir ışık gelsin.

TESMAN, kapıda. — Peki olur. Peki (kapar). İşte Hedda, hem gölge oldu, hem de taze hava giriyor.

HEDDA. — Evet, gerçekten buranın havası pek bozulmuş, bütün şu kâfir çiçekler yok mu? - A, ayakta kaldınız, otursamıza, Bayan Tesman!

BAYAN TESMAN. — Hayır, teşekkür ederim. Burada her şeyin hamdolsun mükemmel olduğunu gördüm ya, artık hemen eve döneyim. Yataklarda yatıp da insanın dört gözle yolunu bekliyen zavallının yanına gideyim.

TESMAN. — Halacığım, benden de çok selâm söyle. Hemen bugün kendisini ziyarete geleceğimi söylemeyi de unutma.

BAYAN TESMAN. — Hiç unuttur muyum? A, sahi az daha unuttuyordum, Yörgen! (Çantasının içini karıştırarak) Bak sana ne getirdim!

TESMAN. — Ne getirdin hala?

BAYAN TESMAN, gazete kâğıdına sarılmış küçük, yassı bir paket çıkararak Tesman'a uzatır. — Al yavrucuğum.

TESMAN, paketi açar. — Aman Allahcığım, Julian hala neler saklamışsın böyle! Hedda, şuraya bak, beni ağlatacağın halacığım.

HEDDA. — Ne var? Ne imiş o?

TESMAN. Benim eski terliklerim.

HEDDA. — Ha, öyle, evet hatırladım, trende durup durup bahsederdin.

TESMAN. — Seyahatte ne kadar işe yarıyacaktı! (Karısının yanına gider) Hele yakından bak, işte Hedda!

HEDDA, sobaya doğru giderek. — Aman haydi kuzum, bakacak başka şey bulamadım sanki!

TESMAN. — Ama onları bana (Rina) halam yattığı yerde, döşesinde işledi. O kadar hasta olduğu halde, ah bilsen bunlarda ne kadar hâtıra var!

HEDDA, masanın başında. — Benim hiç bir hâtıram yok!

BAYAN TESMAN. — Hedda'nın hakkı var Yörgen!

TESMAN. — Ama, mademki şimdi o da bu alleden...

HEDDA, kocasının sözünü keserek. — Ben bu hizmetçi ile yapamayacağım, Tesman!

BAYAN TESMAN. — Ama nasıl olur, Berte gibi bir hizmetçi ile yapılamaz mı hiç?

TESMAN. — Aman karıcığım, şimdi bu da nereden çıktı?

HEDDA, eliyle işaret ederek. — Şuraya bak, köhne şapkasının soldalyenin üzerine bırakmış.

TESMAN, fena halde korkar, elindeki tertikler yere düşer. — Hedda! Ne diyorsun?...

HEDDA. — Ya bir yabancı gelip de onu burada görecekti olsa...

TESMAN. — Neler söylüyorsun Hedda, Julian halamın şapkası o!

HEDDA. — Öyle mi?

BAYAN TESMAN, şapkayı alır. — Tabii, benim şapkam, hem hiç de eski değil, Bayan Hedda!...

HEDDA. — Pek dikkatli bakmadım doğrusu, Bayan Tesman!

BAYAN TESMAN, şapkayı giyerek boynundan bağlar. — Allah da biliyor ya, onu bugün ilk defa olarak giydim.

TESMAN. — Çok güzel bir şapka halacığım, fevkalâde zarif?

BAYAN TESMAN. — Ehemmiyeti yok, Yörgeñciğim. (Etrafına bakınarak) Şemsiyem nerede acaba? Ha, burada imiş. (olarak) Evet, çünkü şemsiye de benim. (mırıldanır gibi) Hizmetçinin değil.

TESMAN. — Yeni şemsiye, yeni şapka, değil mi, ne dersin Hedda?

HEDDA. — Evet, zarif, şirin.

TESMAN. — Elbet ya, ama halacığım, gitmeden önce Hedda'ya iyice baksana! Bak o da ne zarif, ne şirin.

BAYAN TESMAN. — E, onun zarıflığı, şirinliği yeni bir şey değil ki! Hedda bütün hayatında zarıftı. (Başıyla selâmlıyarak sağa doğru yürür).

TESMAN, arkasından giderek. — Ama nasıl toplanıp geliştiğinin farkına vardın mı? Seyahatte nasıl tombullaştı!

HEDDA, odanın öteki başına doğru yürüyerek. — E, bırak şu lâkardıyı canım!!

BAYAN TESMAN, olduğu yerde durarak bu tarafa döner. — Tombullaştı mı?

TESMAN. — Evet, ya halacığım. Arkasında bu elbise olduğu için iyice göremiyorsun. Bense, onu başka halde görmeye fırsat...

HEDDA, cam kapının yanında, asabiyetle. — Of, ne fırsatı, hiçbir şey görmeye fırsat falan bulduğun yok...

TESMAN. — Herhalde Tiroldeki dağ havasının tesiri olacak...

HEDDA, kocasının sözünü hiddetle keserek. — Seyahatten önce ne idiysem yine aynı oyum!...

BAYAN TESMAN, ellerini kilitleyerek Hedda'nın yüzüne bakar. — Şirin, çok şirin, Hedda. (Hedda'nın yanına gider, başını çekerek, saçlarını okşar) Allah Hedda'yı muhafaza buyursun ve Yörgeñ'e başı sağ olsun.

HEDDA, usulca çekilerek. — Aman, bırakın beni kuzum.

BAYAN TESMAN. — Tanrının her gününde gelip sizi görürüm inşallah.

TESMAN. — Oh ne iyi edersin halacığım, efendim?

BAYAN TESMAN. — Allaha ismarladık, Allaha ismarladık çocuklar. *(Antreden çıkar gider)*

TESMAN, halasına eşlik eder. Kapı yarı açık kalmıştır. Tesman'ın halasına selâmlarını tekrarladığı ve terliklere teşekkür ettiği duyulur.)

(HEDDA, odada hem dolaşır, hem de kollarını uzatarak hiddetle yumruklarını sıkar; sonra cam kapının perdelerini iki tarafa açarak orada durup dışarıyı seyrederek...)

SAHNE V

HEDDA, TESMAN

TESMAN, tekrar gelir, arkasından kapıyı kapıyarak yerden terlikleri alır. — Neye bakıyorsun Hedda!

HEDDA, kendine gelmiş, salcinleşmiştir. — Ağaçlara, yapraklara bakıyorum. Ne kadar sararmış nasıl solmuşlar!

TESMAN, terlikleri tekrar paket yaparak masanın üzerine koyar. — E, tabii ya, eylül ayındayız.

HEDDA, tekrar asableşir. — Ya öyle... Ne çabuk eylül geldi.

TESMAN. — Julian halam nasıl değişmiş far-luna vardın mı? Âdeta bayrama süslenmiş gibi, ne si var acaba anladın mı?

HEDDA. — Ben senin halanı tanımam ki!... Her zaman böyle değil midir?

TESMAN. — Yo! Bugünkü gibi değildir.

HEDDA, camlı kapıdan uzaklaşır. — Şapka meselesine acaba gücendi mi dersin?

TESMAN. — Gücense bile, fazla değildir! İlk anda belki biraz...

HEDDA. — Ama olur mu ya, salonda şapka bırakılır mı? Ayıp şey doğrusu.

TESMAN. — Julian halamın bunu bir daha tel-rar etmeyeceğine, hiç üzülmeden emin olabilirsin.

HEDDA. — Zaten ben de yaptığım hatayı ta-mir edecektim.

TESMAN. — Ya, aman Hedda'cığım, çok iyi edersin.

HEDDA. — Pekâlâ, bugün onlara gittiğin za-man akşam yemeğine çağırırsın.

TESMAN. — Evet, çok iyi olur, çağırayım. Bir şey daha var, onu da yaparsan halam çok sevinir Hedda.

HEDDA. — Ne imiş o bakalım?

TESMAN. — Kendini yenip de halama sen de-yiversen, benim hatırım için Hedda. Efem?

HEDDA. — Hayır, hayır, kaabil değil Tesman; benden bunu isteme. Sana önce de söylemiştim. Hala demeye gayret ederm. İşte o kadar.

TESMAN. — İyi ama, bana kahrsa, mademki artık sen de bu âiledensin...

HEDDA. — Hum... Pek zannetmiyorum ki...
(*Odamın öbür başına kadar yürüyerek kapıya gider*)

TESMAN, kısa bir sükkattan sonra. — Bir şeyin mi var, Hedda?

HEDDA. — Hayır, şu piyanoma bakıyordum. Öteki eşyaya uymuyor da?...

TESMAN. — İlk maşımı aldığım vakit onu trampa etmenin çaresine bakarız.

HEDDA. — Yok, hayır, değiştirmek olmaz. Ben piyanomdan ayrılmam. Onu arka odaya koyarız, buraya başka alırız. Yani bir fırsat düşürünce...

TESMAN, biraz isteksiz. — Evet, öyle de olabilir.

HEDDA, piyanonun üzerindele demeti alarak. — Gece geldiğimiz vakit burada bu çiçekler yoktu.

TESMAN. — O çiçekleri sana mutlaka Julian halam getirmiştir.

HEDDA, demetin içine bakarak. — Bir ziyaret kartı. (*Kartı alıp okur.*) "Bugün tekrar geleceğim." Kimden biliyor musun?...

TESMAN. — Hayır bilmiyorum, kimden?

HEDDA. — Kartın üzerinde "Hâkim Elvsted" in karısı diyor.

TESMAN. — Sahi mi? Şimdi, Elvsted mi? Evlenmeden evvel adı Rysing idi.

HEDDA. — Evet işte o. Her yerde o kadar nazarı dikkati çeken gümrâh saçlı kadın. Hattâ işitiğime göre senin vaktiyle yanıp tutuştuğun kız.

TESMAN, güler. — Kısacık bir macera canım! Hem o zaman ben seni tanııyordum ki Hedda! Allah Allah, demek şimdi şehirdeymiş.

HEDDA. — Hele bizi ziyarete gelişi pek garip bir şey! Ben onu yalnız, söyle bir parça mektepten tanırım.

TESMAN. — Bense, kendisini Allah bilir, görmiyeli asırlar var. Yukarda, Allahın dağındaki o münezevi hayata tahammül edışı hayret değil mi?

HEDDA, düşündükten sonra birdenbire. — Bana bak Tesman... O da, ta uzakta oralarda, bir yerde değil mi? (*Ej lert Lövborg*) u diyorum.

SAHNE VI

EVVELKILER, BERTE

BERTE, oda kapısından. — Hanımefendi, önce uğrayıp da çiçekleri bırakan Bayan yine geldi. (*Göstererek.*) Elinizdeki çiçekleri efendim.

HEDDA. — Ha, o demek? Söyle buyursun.

(*Berte, Bayan Elvsted'e kapıyı açar, misafir içeriye girerken hizmetçi çıkar.*)

SAHNE VII

HEDDA, TESMAN, BAYAN ELVSTED

Narin yapılı, güzel ve yumuşak simalı bir kadın. Açık mavi yuvarlak, gayet hafif patlak gözlerinde korkak ve sual soran bir mâna vardır. Saçları dikkati çekecek derecede açık, âdeta beyaz-sarı, fevkalâde gümrâh ve dalgalıdır. HEDDA'dan birkaç yaş küçüktür. Arkasındaki koyu renk ziyaret elbisesi her ne kadar gayet zevkle dikilmiş ise de son modaya tamamen uygun değildir.

HEDDA, ona doğru yürüyerek. — Şefa geldiniz sevgili Bayan Elvsted, sizi tekrar gördüğüme ne kadar sevindim.

BAYAN ELVSTED, asabidir, kendine hâkim olmaya çalışır. — Evet, sahi birbirimizi görmiyeli pek çok oldu.

TESMAN, elini uzatarak. — Biz de öyle, değil mi efendim?

HEDDA. — Nefis çiçeklerinizte teşekkür ederim...

BAYAN ELVSTED. — Aman, rica ederim... Ben buraya, dün öğleden sonra gelmiş bulunacaktım, ama, sizin henüz seyahatte olduğunuzu haber alınca...

TESMAN. — Şehre siz de yakında mı geldiniz?

BAYAN ELVSTED. — Ben dün öğleyin geldim. Sizin burada olmadığımızı işitince çılgın gibi olmuştum.

HEDDA. — Çılgın gibi mi oldunuz? Niçin?

TESMAN. — Ne diyorsun, Rysing, ay pardon, Bayan Elvsted diyecektim.

HEDDA. — Başınıza bir şey mi geldi yoksa?

BAYAN ELVSTED. — Evet, öyle. Burada ise sizden başka, baş vurabileceğim tek bir kul tanımıyorum.

HEDDA, çiçek demetini masanın üzerine bırakır. — Geliniz, şu kanapeye oturalım da....

BAYAN ELVSTED. — Ah oturacak halde değilim, içim içime sığmıyor...

HEDDA. — Yok canım, oturunuz. Haydi geliniz. (Bayan Elvsted'i kanapeye doğru çeker, kendisi de yanına oturur.)

TESMAN. — E, anlatınız şimdi bakalım bayan... şey..

HEDDA. — Evinizde bir şey mi oldu?

BAYAN ELVSTED. — Hem evet, hem hayır. Ah... Beni tamamen anlamanızı çok isterdim.

HEDDA. — O halde en iyisi, her şeyi olduğu gibi anlatmanızdır, Bayan Elvsted.

TESMAN. — Her halde buraya esasen bunun için gelmiş olacaksınız.

BAYAN ELVSTED. — Tabii, tabii, mesele de zaten bu değil mi? Eğer duymuş olsanız... Size haber vereyim ki Ejler Lövborg şehirde.

HEDDA. — Lövborg mu?

TESMAN. — Ejler Lövborg, yine burada mı? Ne dersin Hedda!

HEDDA. — Hay yarabbi, Duydum ya işte!

BAYAN ELVSTED. — Hem, tam bir haftadır burada. Tasavvur ediniz, tam bir hafta! Bu tehlikeli şehirde yapayalım, buradaki o fena insanlar arasında.

HEDDA. — Aman, Bayan Elvsted'ciğim, bundan size ne, anlamıyorum?

BAYAN ELVSTED, fena halde korkmuştur. Derhal ilâve eder. — Bizim çocukların öğretmenini idi de ondan...

HEDDA. — Çocuklarımızın mı?

BAYAN ELVSTED. — Kocamın çocuklarının. Benim kendi çocuğum yok.

HEDDA. — Yani üvey oçuklarınız.

BAYAN ELVSTED. — Evet.

TESMAN, biraz tereddütle. — Ya, o bu derece, bilmem ki nasıl ifade edeyim, yaşayış tarzını bu dere-

ce düzeltmiş mi idi ki, kendisine çocukları tevdi edebildiniz?

BAYAN ELVSTED. — Şu son birkaç sene zarfında tenkid edilecek hiçbir hareketi kalmamıştı.

TESMAN. — Gerçekten mi? Ne dersin Hedda!

HEDDA. — Duydum ya işte!..

BAYAN ELVSTED. — Hiçbir şeyi kalmamıştı. Hiçbir hususta. Fakat bunlara rağmen, onun şimdi burada, bu büyük şehirde ve cebinde o kadar bol para ile bulunması beni deli gibi korkutuyor.

TESMAN. — E, peki niçin yukarda, şimdiye kadar bulunduğu yerde kalmadı? Sizin ve kocanızın yanınızda, efendim?

BAYAN ELVSTED. — Niçin olacak? Kitabı yayınlanır yayınlanmaz, yukarda bizim yanımızda duracak sükûneti kalmadı.

TESMAN. — Ha, evet, sahi Julian halam, onun bir kitabı yayınladığım haber vermişti.

BAYAN ELVSTED. — Evet, heyeti umûmiyesi itibariyle, medeniyetin gidişinden bahseden, yeni büyük bir eser. On beş gün oluyor. Hususiyle bu kitap o derece satılmaya ve okunmaya başlayınca, hele bu derece heyecan uyandırınca.

TESMAN. — Ya, demek heyecan uyandırdı? Şu halde bu eser, onun eski iyi zamanlarından kalmış bir şey olacak.

BAYAN ELVSTED. — Eski hayatından mı demek istiyorsunuz?

TESMAN. — Evet.

BAYAN ELVSTED. — Hayır, bütün kitabı, o, yukarda, bizim yanımızda yazdı. Şimdi, bu sene.

TESMAN. — Ne memnûn olunacak şey, değil mi Hedda? Bak hele.

BAYAN ELVSTED. — Ah ne olur, bu böyle devam edebilse!

HEDDA. — Kendisine burada rastladınız mı hiç?

BAYAN ELVSTED. — Hayır, henüz rastlamadım. Adresini elde edebilmek için ne zahmetler çektim? Ne ise bu sabah ele geçirebildim.

HEDDA, soruşturan, nazarlarla kadına bakarak. — Kocanızın bu hareketini ben biraz garip buluyorum.

BAYAN ELVSTED, korku ile titriyerek. — Kocamın mı?

HEDDA. — Yani arkadaşımı görmek için kendisi kalkıp şehre geleceğine, buralara kadar sizi göndermesini demek istiyorum.

BAYAN ELVSTED. — Hayır, hayır, nasıl olur? Kocamın vakti yok ki. Hem ben aynı zamanda bazı alışverişler de yapacaktım.

HEDDA, hafifçe gülümsüyerek. — Evet, öyle ise, o başka.

BAYAN ELVSTED, telaş içerisinde acele kalkarak. — İşte sizden yalvararak rica ediyorum, Bay Tesman, Ejler't Lövborg size gelecek olursa, onu dostça karşılayınız. Size geleceği muhakkaktır. Ah yarabbi, vaktiyle ne samimi iki dosttunuz. Hem benim anladığıma göre ilkiniz de aynı ilim alanında aynı incelemelerde bulunuyorsunuz.

TESMAN. — Evet, hiç olmazsa vaktiyle öyle idi.

BAYAN ELVSTED. — Evet, işte ben de onun için sizden bütün kalbimle, sizin de dostça uyaklı-

ğınızı onun üzerinden eksik etmemenizi rica ederim. Bana bunu vadeliyorsunuz değil mi Bay Tesman?

TESMAN. — Evet bütün kalbimle, Rysing.

HEDDA. — Bayan Elvsted demek istiyorsun...

TESMAN. — Ejlert için elimden gelen her şeyi yapacağım. Buna güvenebilirsiniz.

BAYAN ELVSTED. — Oh, ne kadar iyi bir insansınız. *(Tesman'ın ellerini sıkarak.)* Teşekkür ederim, teşekkür ederim, *(korkmuş bir halde).* Çünkü zevcim ona çok kıymet verir.

HEDDA, *kalkarak.* — Kendisine mektup yaz, Tesman. Davet olunmazsa sana belki gelmez.

TESMAN. — Evet, belki de en doğrusu budur, Hedda!

HEDDA. — Hem ne kadar çabuk yazarsan o kadar iyi. Bana kahrsa, hemen şimdi yazmalısın.

BAYAN ELVSTED, *yalvararak.* — Ah, evet, yazıveriniz.

TESMAN. — Peki derhal yazayım. Sizde adresi var mı bayan... Bayan Elvsted?

BAYAN ELVSTED, *çantasından küçük bir kağıt çıkararak Tesman'a verir.* — İşte burada.

TESMAN. — Âlâ, âlâ, böyle ise içeriye gideyim. *(Etrafına bakarak.)* Ha sahi... Terlikler nerede? Ha, işte. *(Paketi alır, gitmek ister)*

HEDDA. — Kendisine çok samimi ve dostça yaz ha! Hem de uzun olsun.

TESMAN. — Tabii.

BAYAN ELVSTED. — Aman sakın benim kendisi için rica ettiğime dair bir kelime yazmayınız.

TESMAN. — Hayır, hiç öyle şey olur mu? *(Sağdaki arka odadan çıkar gider).*

SAHNE VIII

HEDDA, BAYAN ELVSTED

HEDDA, *Bayan Elvsted'in yanına kadar gider, gülümsüyerek alçak sesle.* — İşte böyle! Bir taşla iki kuş vurduk demektir.

BAYAN ELVSTED. — Ne demek istiyorsunuz?

HEDDA. — Onu buradan uzaklaştırmak istediğimi anlamadınız mı?

BAYAN ELVSTED. — Evet gitsin de mektup yazsın diye...

HEDDA. — Hem de ben burada sizinle yalnız konuşabileyim diye...

BAYAN ELVSTED, *şaşkın.* — Aynı meseleyi mi?

HEDDA. — Evet, tabii aynı meseleyi.

BAYAN ELVSTED, *korku içinde.* — Fakat konuşulacak başka bir şey yok ki, Bayan Tesman! Gerçekten başka bir şey yok!

HEDDA. — Öyle bir var ki!.. Hem pek çok, pek çok, bunu ben çoktan anladım! Geliniz, söyle yan yana rahat rahat oturalım. *(Bayan Elvsted'i sobanın önündeki koltuğa zorla oturtur, kendisi de alçak bir iskemleyle oturur.)*

BAYAN ELVSTED, *korkarak saatine bakar.* — Aman ben gidecektim efendim.

HEDDA. — Nasıl, bu kadar acelen mi var? Evde nasıl vakit geçiriyorsunuz, güzel güzel anlatınız bakalım.

BAYAN ELVSTED. — Ah, işte anlatmasını hiç sevmediğim bir konu.

HEDDA. — A, aman bana da mı kardeşliğim? Bak hele şuna, ayol biz bir okulda beraber okuduk.

BAYAN ELVSTED. — Öyle ama, siz benden bir sınıf yukarda idiniz. Aman yarabbi, o zaman ben sizden ne müthiş korkardım.

HEDDA. — Benden korkar mıydınız?

BAYAN ELVSTED. — Evet, müthiş surette korkardım. Ne zaman merdivenlerde karşılaşacak olsak benim daima saçlarımı yolardınız.

HEDDA. — Ben mi yolardım?

BAYAN ELVSTED. — Evet ya siz, bir kere de bana, senin bir gün saçlarımı yakacağım, demiştiniz.

HEDDA. — Bunun bir sağma olduğunu tabii anlamışsınızdır.

BAYAN ELVSTED. — Evet ama, o zaman ben ne toy şeydim. Sonra da biribirimizden ne kadar, ne kadar uzaklara düştük, çevrelerimiz de biribirinden ne kadar farklı idi!

HEDDA. — O halde biz de şimdi, biribirimize tekrar yaklaşmaya çalışırız. Hem de şey, bir okulda iken biribirimize (sen) derdik.

BAYAN ELVSTED. — Hayır katiyen, bunda yanlıyorsunuz.

HEDDA. — Katiyen yanılmıyorum. Gayet iyi hatırlıyorum. İşte onun için şimdi de, o zamanki gibi, biribirimizle candan konuşalım. (*Iskemlesini biraz daha yaklaştırır.*) Hah şöyle. (*Bayan Elvsted'in yanaklarını öper.*) Artık bana sen diye hitabedeceksin, Hedda diyeceksin.

BAYAN ELVSTED. *Heddanın ellerini sıkarak* çıkar. — Ah bu ne şefkat, ne dostluk... Tamamen yoksun olduğum bir şey.

HEDDA. — Ya, hayret ettim, hayret... İşte sana eskisi gibi sevgili Thora'cıgım diyoru.

BAYAN ELVSTED. — Benim adım Thea.

HEDDA. — A, sahi tabii, tabii ben de Thea diyecektim. (*Şefkatle yüzüne bakar.*) Ya, demek şefkatten ve dostluktan yoksunsun Thea? Kendi yuvanda bile ha?

BAYAN ELVSTED. — Ah, keşki bir yuvam olsa. Yuva diye bir şeyim yok. Hiçbir zaman da olmadı.

HEDDA. *yüzüne bakarak.* — Ben de öyle seziyorum.

BAYAN ELVSTED. *dalgın, önüne bakar.* — Evet ya, işte öyle!..

HEDDA. — Pek iyi hatırlamıyorum ama sen oraya hâkimin yanına önce ev idaresi için gitmemiş miydin?

BAYAN ELVSTED. — Güya mürebbiye olarak gitmiştim. Fakat zevcesi o zaman pek zayıf olduğundan, yataktan hiç kalkmıyordu; onun için ev idaresini de ben üzerime aldım.

HEDDA. — Sonra da nihayet zevcesi öldün değil mi?

BAYAN ELVSTED. *gamlı.* — Evet, sonra da zevcesi oldum.

HEDDA. — Ha, dur bakayım, bu ne vakitti?

BAYAN ELVSTED. — Benim evlenmem mi!

HEDDA. — Evet.

BAYAN ELVSTED. — Beş sene evvel.

HEDDA. — Evet sahi, o kadar oldu.

BAYAN ELVSTED. — Ah bu beş sene! Daha doğrusu onun son iki üç senesi! Tasavvur bile edemezsiniz! /

HEDDA, eline hafifçe vurarak. — Siz mi? Tuh sana Thea.

BAYAN ELVSTED. — Hayır, hayır, artık sen diyeceğim? Ah evet bilsen, bilsen...

HEDDA, lâkayt bir tavırla. — Ejlert Lövborg da sanırım tahminen iki üç senedir sizde, değil mi?

BAYAN ELVSTED, tereddütle yüzüne bakarak. — Ejlert Lövborg mu? Evet orası öyle?

HEDDA. — Onu şehirden mi tanıyordun?

BAYAN ELVSTED. — Orada iken hemen hemen, tanımyordum, daha doğrusu, ismini işitiyordum tabii.

HEDDA. — Fakat yukarda tanıdın... Size, eve geldi, değil mi?

BAYAN ELVSTED. — Evet, her gün yukarı, bize gelmeye başladı. Çocuklara ders veriyordu. Çünkü uzun zaman, her şeyi kendim yapmaya yetişemez olmuştum.

HEDDA. — Tabii yetişemezsin, hakkın var, peki kocan? O çoğu zamanını seyahatlerde geçiriyor değil mi?

BAYAN ELVSTED. — Evet, biliyorsunuz.. Ay, biliyorsun ki, asliye sulh hakimi sıfatile sık sık seyahat zorunda kalıyor.

HEDDA, koltuğun arkasına dayanarak. — Theacığım, zavallı, şeker Theacığım.. Haydi anlat bana, hepsini olduğu gibi anlat bakayım.

BAYAN ELVSTED. — Öyle ise sen sor, ben karşılık vereyim.

HEDDA. — Kocan nasıl adamdır senin? Yani muamelesi nasıldır, demek istiyorum. Sana karşı nasıldır?

BAYAN ELVSTED, kaçamalcı yapmala istiyerek. — O, bana karşı fevkalâle iyi hareket ettiği kanısında tabii.

HEDDA. — Bana kalırsa yalnız, bu adam senin için fazla yaşlıdır. Her halde yirmi yaştan fazla büyük değil mi!

BAYAN ELVSTED, saçılm bir halde. — Üstelik o da var. Hepsi üst üste geldi zaten, onun her şeyinden öğreniyorum. Müşterek tek bir fikrimiz yok. Dünya da birbirine uymayan iki insan varsa o da benimle odur?

HEDDA. — Fakat ona rağmen adamcağız seni, kendine mahsus şekilde dahi olsa, sevmiyor mu?

BAYAN ELVSTED. — Ben de bilmiyorum. Her halde ona sadece faydam dokunuyor. Bundan başka bana bakmak masraflı da olmuyor. Ona ucuza geliyorum.

HEDDA. — Öyle ise aptallık ediyorsun.

BAYAN ELVSTED, başını silerek. — Başka türlüüne imkân yok ki. O adama başka türlü hareket etmenin imkânı yok. Kendisinden başka hiç kimseyi sevmediği muhakkak. Belki bir parça da çocuklarını sever.

HEDDA. — Peki, Ejlert Lövborg'u, Thea?

BAYAN ELVSTED. — Ejlert Lövborg'u mu? Ne demek istiyorsun?

HEDDA. — İyi ama sevgili kardeşim, mademki seni onun arkasından ta buraya, şehre kadar o göndermiş... *(Belli belirsiz gülümser).* Bunu Tesman'a sen kendin söyledin canım.

BAYAN ELVSTED, *asabi bir sarsıntı ile.* — Ya, öyle mi? Belki, söylemişimdir. *(Alçak sesle.)* Bari gerçeği sana da söylüyeyim. Çünkü nasıl olsa ortaya çıkacak.

HEDDA. — Aman Thea'cığım, bir şeyler mi var?

BAYAN ELVSTED. — İşte sana dosdoğrusu! Seyahatimden kocamın haberi bile yok.

HEDDA. — Nasıl? Kocanın haberi yok mu?

BAYAN ELVSTED. — Tabii yok. Hem evde de-ğildi ki. O da seyahatte idi. Ah Hedda, daha fazla dayanamadım. İmkânı yok! Yukarda öyle yalnız kalmış olacaktım ki...

HEDDA. — Peki, sonra!

BAYAN ELVSTED. — Sonrası, işte, kendime lâzım olan birkaç şeyi, evvelce bavula koydum, evden çıktım, geldim.

HEDDA. — Hiç başka bir şey düşünmedin mi?

BAYAN ELVSTED. — Evet, öylece trene atladım geldim.

HEDDA. — Aman Thea'cığım, kardeşim, buna nasıl cesaret ettin?

BAYAN ELVSTED, *ayağa kalkar, odada dolaşır.* — Peki ama, söyle, başka ne yapabilirim?

HEDDA. — İyi, fakat eve döndüğün vakit kocana ne cevap vereceksin?

BAYAN ELVSTED, *masanın yanında durur, Hedda'ya bakarakt.* — Ben mi oraya, yukarıya tekrar gideceğim?

HEDDA. — Tabii değil mi?

BAYAN ELVSTED. — Yukarıya, ona bir daha gidecek değilim!

HEDDA, *kalkar, Elvsted'in yanına gider.* — Demek kesin ve ciddi surette karar vermiş bulunuyorsun?

BAYAN ELVSTED. — Evet, bence artık yapılacak başka bir şey kalmamıştır.

HEDDA. — Hem de üstelik böyle apaşikâr çıkıp gidişin!

BAYAN ELVSTED. — Aman, böyle şey zaten gizli olabilir mi ki?

HEDDA. — E, peki Tea, herkesin senin arkandan neler söyleyeceğini biliyor musun!

BAYAN ELVSTED. — Aman Allah aşkına; ne söylerse söylesinler! *(Yorgun ve mahzun bir halde kanapeye oturur.)* Ben, mecbur olduğum şeyi yaptım.

HEDDA, *kısa bir sücattan sonra.* — Şimdi ne yapmayı düşünüyorsun? Ne iş göreceksin!

BAYAN ELVSTED. — Daha bilmiyorum. Bildiğim bir şey varsa o da, burada, Ejlert Lövborg'un olduğu yerde yaşamaya mecbur olduğumdur. Yani sayet yaşıyacak olursam.

HEDDA, *Elvsted'in yanına bir sandalye çeker, bu sandalyeye oturarak kadının ellerini okşar.* —

Söyle Theacığım, Ejlert Lövborg'la senin aranızda bu dostluk ilgisi nasıl başladı?

BAYAN ELVESTED. — Nasıl olacak, yavaş yavaş başladı. Onun üzerinde bir nevi hâkimiyet tesis etmişim.

HEDDA. — Ya, hayret!...

BAYAN ELVESTED. — Evet, eski huylarından vazgeçti. Ama vazgeçsin diye onu zorlamaya falan kalkmadım. Zaten zorlamaya cesaret edemedim. Bu gibi şeylerden öğrendiğini evvelinden hissettim. İşte böylece vazgeçti.

HEDDA, dudaklarından gayri ihtiyari döktükleri istiyen bir istihza tebessümünü gizliyerek. — Demek sen, şu küçüklük Thea, onu tekrar yükseltmeyi başardın ha?

BAYAN ELVESTED. — Bilmem ama, kendisi öyle söylüyor. Fakat o kendisi de, buna karşılık, beni gerçekten insan etti. Evet, bana düşünmeyi ve yüksek şeyleri anlamayı öğretti.

HEDDA. — Ya, demek çocuklardan başka sana da ders verdi?

BAYAN ELVESTED. — Hayır, pek ders verdi denmez. Benimle konuşurdu. Sonsuz şeyler hakkında konuşurdu. Sonunda onun eserine iştirak edeceğim, ona yardım etmek bahtiyarlığına erişeceğim o güzel ve mutlu zaman geldi.

HEDDA. — Ya, demek ona yardım etmene bile izin verdi.

BAYAN ELVESTED. — Evet, ne yazsa, daima beraber çalışırdık.

HEDDA. — İki arkadaş gibi desene?

BAYAN ELVESTED, acele ile. — Evet, iki candan arkadaş gibi. Ne dersin Hedda, o da böyle derti. Ah, bundan ne kadar bahtiyar olmam lâzım gelirdi! Fakat buna bile muvaffak olamıyorum işte! Çünkü bilmiyorum ki bu dostluk devam edecek mi?

HEDDA. — Kendinden emin değil misin?

BAYAN ELVESTED, kedekli. — Ejlert Lövborg'la aramızda bir kadının gölgesi var!

HEDDA, müthiş bir merakla kadının yüzüne bakarak. — Kimmiş bu?

BAYAN ELVESTED. — Bilmiyorum. Mazisindeki kadınlardan biri berhalde. Asla unutamıyacağı kadınlardan biri olacak.

HEDDA. — O, kendisi, ne dedi?

BAYAN ELVESTED. — Yalnız bir defa, o da belli belirsiz... Şöyle bir ima etti.

HEDDA. — E peki? Nasıl ima etti, ne söyledi?

BAYAN ELVESTED. — Ayrılacakları zaman, kadının onu vurmak istediğini söyledi.

HEDDA, buz gibi ve kendine hâkim olarak. — Yok canım. Bu memlekette öyle şeyler yapan çıkmaz.

BAYAN ELVESTED. — Hayır, biliyorum. Onun için ben de bu kadının, Ejlert'in senelerce sevmiş olduğu kırmızı saç ses sanatkarı olduğunu zannediyorum.

HEDDA. — Evet, evet o olacak.

BAYAN ELVESTED. — Çünkü, bu kadın yanında daima dolu silâh taşır, dediklerini hatırlıyorum.

HEDDA. — Tabii, o halde bu kadındır.

BAYAN ELVESTED, ellerini uğuşturarak. — Peki ama Hedda... Bu ses sanatkarının yine burada olduğunu duydum. Ah o kadar meyasun ki, çıldıracağım!...

HEDDA, gizlice arka' odaya bakarak. — Hişt! Tesman geliyor. *(Ayağa kalkar, fıstılcasına.)* Thea... Bütün bunlar ikimizin arasında kalmalıdır.

BAYAN ELVESTED, fırlıyarak. — Tabii! Tabii. Allah saklasın!

SAHNE IX

EVVELKİLER, TESMAN, elinde bir mektupla arka odadan gelir.

TESMAN. — İşte.. Mektup hazır.

HEDDA. — Çok iyi, âlâ, bak; Bayan Elvested de gitmek istiyor. Sen biraz dur. Arkadaşımı bahçe kapısına kadar selâmetliheyim.

TESMAN. — Baksana, Hedda, mektubu Berte ile göndersen olmaz mı?

HEDDA, mektubu alarak. — Olur, söyleyeyim.

SAHNE X

EVVELKİLER, BERTE bekleme odasından gelir.

BERTE. — Adli müşavir Bay Brack ziyaretinize gelmiş.

HEDDA. — Söyle, buyursun! Buraya bak Berte, al şu mektubu çekmecenin içine at.

BERTE, mektubu alarak. — Peki, hanımefendi. *(Kapıyı açıp müşaviri içeriye alarak uzaklaşır.)*

SAHNE XI

HEDDA, BAYAN ELVESTED, TESMAN

(Adli müşavir Brack, kırık beş yaşlarında, tılcıaz, fakat güzel yapılı, zarif tavırlı bir bey. Asil profilli yuvarlak bir sima. Âdeta tamamen siyah, güzel taranmış, kısa kesilmiş saçlar. Canlı ve kivilcim saçan gözler. Gür kaşlar. Ucu yulcarı kallak bıyıldır. Yaşına göre biraz fazla genç duran şık bir kostüm. Gözünden arasıra düşürdüğü bir monokl.)

BRACK, şapkasını eline almış olduğu halde, eğilir, selâmlar. — Sabah sabah yapılan bu ziyarete izin verilir mi?

HEDDA. — Elbet efendim.

TESMAN, misafirin elini sıkararak. — Sizin ziyaretiniz bize her zaman zevk verir. *(Taldim ederek.)* Adli müşavir Brack, Bayan Rysing.

HEDDA. — A!...

BRACK, ejilerek. — Öyle mi? Fevkalâde memnun oldum...

HEDDA, Brack'a bakıp gülererek. — Ooo, Bay Brack, sizi gündüz ışığında temaşa etmek gerçekten ömür!...

BRACK. — Yani... Bir değişikliğim mi var?

HEDDA. — Evet, bir parça gençleşmişsiniz gibi geldi bana.

BRACK. — Candan teşekkürler.

TESMAN. — Ya, siz Hedda'ya ne dersiniz? Efendim? Bahar gibi açılmıyor mu? Âdeta...

HEDDA. — Yoo, rica ederim, beni bırak da! Müşavir Beyin bizim için ettiği bunca zahmetlere teşekkürü akıl et...

BRACK. — Rica ederim, ne diyorsunuz? Bu benim için bir zevkten ibarettir...

HEDDA. — Pek vefakâr bir insansınız. Ooo, arkadaşım gitmek için pek telâş ediyor. Allaha ısmarladık Bay Müşavir, ben hemen geliyorum. (*Karşılıklı vedalaşmalar, Bayan Elvsted ile Hedda, bekleme odasından çıkarlar*).

SAHNE XII

BRACK, TESMAN

BRACK. — E, nasî bakalım, zevceniz biraz olsun memnun mu?

TESMAN. — Size ne kadar teşekkür etssek azdır. Bununla beraber, şurada burada bazı ufak tefek değişiklik icabedeceğini söylüyordu. Bazı eksikler de varmış. Üfak tefek şeyleri tamamlamak icabedecek herhalde.

BRACK. — Ya? Gerçekten mi?

TESMAN. — Tabii bu hususta sizi zahmete sokacak değiliz. Eksik olan şeyleri Hedda kendisi tedarik edecek. Ayakta kaldımız efendim, buyurunuz, oturalım.

BRACK. — Teşekkür ederim. Birkaç dakika otururum. (*Masaın başına oturur*) Tesman'cığım, sizinle biraz görüşmek icabediyor.

TESMAN. — Görüşmek mi icabediyor? Ha, evet, anladım. (*Oturur*) Demek şimdi sıra, şenliğin tuzlu tarafını hesaba geldi,

BRACK. — Yoo! Hayır, para meselesinin şimdilik o kadar acelesi yok. Mamafih, tefriş işinde biraz daha sade hareket edilse idi daha memnun olurdu.

TESMAN. — Ama olamazdı ki! Dostum, bir ke-re Hedda'nın kim olduğunu düşünün. Onu siz mükemmelen tanırıyorsunuz. Kendisine basit, alâfâde bir ev hazırlamama imkân var mıydı?

BRACK. — Hayır, tabii hayır, fakat işin bütün çapraşık noktası da burada başlıyor ya!

TESMAN. — Hem de inşallah tâyin işim artık fazla uzamaz.

BRACK. — Bilâkis dostum; bu gibi şeylere pek bel bağalanmaz; bir de bakarsın uzayıp gider.

TESMAN. — Yoksa bir şey mi duydunuz?

BRACK. — Kesin bir şey duymadım. (*Sözü keser*) Ha, size verecek yeni bir havadisim var.

TESMAN. — Ne imiş o havadis?

BRACK. — Eski dostunuz Ejler Lövborg yine burada şehirde.

TESMAN. — Haberim var.

BRACK. — Ya, öyle mi? Nereden haber aldınız?

TESMAN. — Şimdi Hedda ile buradan çıkan bayan anlattı.

BRACK. — Ya öyle mi? İsmi ne idi, pek iyi anlayamadım...

TESMAN. — Bayan Elvsted.

BRACK. — Ya? Demek hâkimin karısı. Öyle ya, Ejler, yukarda onların yanında oturuyordu.

TESMAN. — Hem de ne dersiniz, tekrar düzgün bir insan olmuş, fevkalâde memnun oldum.

BRACK. — Evet, öyle iddia ediyorlar.

TESMAN. — Bir de yeni bir eser neşretmiş.

BRACK. — Ya, hayret, değil mi?

TESMAN. — Hattâ bu eser takdirlerle karşılanmış. Evet, ne dersiniz, çok memnun olunacak bir şey değil mi? Bu garip yaradılışlı adam! Ben, onun kendisini tamamen mahvettiğine kanaat getirerek pek müteessir oluyordum.

BRACK. — Herkesin de kanaati bu idi.

TESMAN. — Anlamadığım bir şey varsa onun şimdi ne yapacağıdır. Aman yarabbi, yaşamak için nerden para bulacaktır?

(Hedda, bu son kelimeler esnasında bakılma odusundan içeriye girmiştir.)

SAHNE XIII

EVVELKİLER, HEDDA

HEDDA, Brack'a müstehzi gülünseyerek. — Tesmani hep böyle, yaşamak için parayı nerden bulmalı diye endişelere düşer durur.

TESMAN. — Aman yarabbi, Hedda, biz zavallı Ejler Lövborg'dan bahsediyoruz.

HEDDA. — Ya, öyle mi? *(şöminenin önündeki koltuğa oturarak ilgisiz bir tavırla sorar.)* Ejler Lövborg'a ne olmuş?

TESMAN. — Ne olacak, kendisine kalan mirası herhalde çoktan yok etmiş olacak. Her sene de bir kitap yazamayacağı muhakkak, efendim? İşte onun için ben de... Zavallının hali ne olacak diyorum.

BRACK. — Ne olacağımı ben size söyleyeyim.

TESMAN. — Ne olacak?

BRACK. — Unutmayınız ki onun nüfuzlu akrabaları vardır.

TESMAN. — Hayır, maalesef, akrabalarının hepsi ondan yüz çevirdiler.

BRACK. — Ama vaktiyle Ejler için, övünerek, ailenin ümidi diyorlardı.

TESMAN. — Evet, vaktiyle öyle, fakat ailenin bu umut bağlılığı ferdi, kendini mahvetti...

HEDDA. — Bilinmez. *(hafif gülümser)* Yukarıda, hâkimlerin evinde Ejler yine yükseltilmiş, kurtarılmıştır...

BRACK. — Bir de üstelik, yeni yayınlanan kitap...

TESMAN. — Evet, Allah vere de kitap onun yardımına yetişse...

HEDDA. — Ben de Ejler'in bu akşam bizi ziyaret etmesini rica ettim.

BRACK. — Ama dostum, siz bu akşam, evimdeki bekârlar ziyafetine gelecektiniz. Bana bunu, dün gece iskelede vadettiniz.

HEDDA. — Yoksa verdiği sözü unuttun mu Tesman?

TESMAN. — Evet. Gerçekten öyle.

BRACK. — Mamafih müsterih olabilirsiniz, çünkü Ejler gelmiyecektir.

TESMAN. — Nereden biliyorsunuz?

BRACK, biraz mütereddit, ayağa kalkar, iskemenin arkasını tutarak. — Tesman'cığım, siz de aziz Bayan, size şey... Şeyi haber vermemiş olmak mesuliyetini üzerime almak istemem...

TESMAN. — Ejler Lövborg'a ait bir şey mi?

HEDDA, Tesman'ın yüzüne bakıp gülererek. —
Sen öyle mi yapıyorsun?

TESMAN. — Evet Hedda — inkâr etmeye imkân yok ki— sadece hayale kapılıp da evlenmek, ev döşemek, macera peşinde koşmaktan başka bir şey değilmiş.

HEDDA. — Bunda haklı olabilir.

TESMAN. — Her ne hal ise Hedda, rahat bir yuvamız var ya! Düşün bir kere... İkimizin de, hül-yasını kurmuş olduğumuz yuvamız. Az daha, düşündükçe heyecanlara kapıldığımız yuva diyecektim.

HEDDA, yavaş yavaş, yorgun bir tavırla kalkar. — Biz cemiyet hayatı yaşayacağız diye sözleştik. Bir ev kuracağız diye.

TESMAN. — Evet, aman Allahım, buna o vakit ne kadar sevinmiştim! Düşün bir kere... Seçkin bir muhit içinde seni ev sahibesi görmek! Ya, ya!... Şimdilik işte ikimiz bir inziva içinde yaşamaya mecburuz. Hedda, yalnız arasına Julia hala bize gelir. Halbuki sen, başka, bambaşka bir hayat sürmesi lâzım gelen sen!...

HEDDA. — Şu sırada hususi bir uşağım olmayacağı tabii?...

TESMAN. — Hayır, maalesef... Bir uşak tutmak... — Görüyorsun ya— bahis konusu bile olamaz.

HEDDA. — Benim için alınacak olan binek atı?

TESMAN, ürkmüş bir halde. — Binek atı mı?

HEDDA. — Şimdi onun tasavvuru bile yasak...

TESMAN. — Aman Allah saklasın... Pek tabii değil mi?..

HEDDA, odada dolaşır. — Fakat... Şimdilik beni meşgul edip eğlendirecek bir şeyim var her halde.

TESMAN, neşeler saçarak. — Oh hamdolsun! O şey ne imiş Hedda?

HEDDA, kapıda durmuş, kocasını açık bir alay edişle süzer, — Tabancalarım, Yörge.

TESMAN, korlu içinde. — Tabancaların mı?

HEDDA, soğuk bir bakışla. — General Gabler'in tabancaları. (Arka odadan, soldan kaybolur).

TESMAN, kapıya koşarak arkasından seslenir. — Sen sakla Yarabbi! Hedda'cığım, sevgilim, bu tehlikeli şeylere el süreyim deme sakın! Beni seversen Hedda, efendim?

PERDE II

Tesman'larda birinci perdedeki oda. Piyano kaldırılmıştır. Onun yerine, bir kitaplıkla beraber, zarif bir yazı masası vardır. Kanapenin sonunda bir küçük masa, bu masanın üzerinde, içinde bir tabanca bulunan açık bir tabanca mahfazası durur. Birçok çiçek demetlerinden şimdi yalnız Bayan Elvsted'in demeti, öndeki büyükçe masa üzerindedir. Vakit, öğleden sonra.

SAHNE I

HEDDA kabul tuvaletiyle, camlı kapının önünde durmuş; mahfazada duran tabancaya kurşun koymaktadır. Sonra adli müşavir BRACK gelir.

HEDDA, eğilmiş, bahçeye bakarak seslenir. — Tekrar günaydın, Bay Müşavir!

BRACK, aşağıdan, biraz uzaktan. — Günaydın Bayan Tesman!

HEDDA, tabancayı kaldırarak nişan alır. — İşte sizi vuruyorum, Bay Müşavir.

BRACK, aşağıdan seslenir. — Yok yok yok! Tam bana nişan almaya kalmayınız!

HEDDA. — E, arka taraflardan dolduğumuz için böyle olur. (Tabancayı boşaltır).

BRACK, daha yalından. — Siz akhtar mı kaçırdınız?...

HEDDA. — Aman... Yoksa bir yerinize mi isabet etti?

BRACK, hâlâ dışarda. — Haydi bırakın Allah aşkına bu divanelikleri!

HEDDA. — İçeriye girsenize Bay Müşavir!

BRACK, bir erkek cemiyetine gider seçilme gıyımıştır, kolunda hafif bir palto vardır, cam kapıdan girer. — Hay Allah müstahakkım versin, daha sporu bırakmadınız mı? Nerelere nişan alıyorsunuz acaba öyle?

HEDDA. — Yok canım, gelişigüzel havaya doğru atıyorum.

BRACK, kadının elinden tabancayı itina ile alır. — İzin veriniz de sayın Bayan. (Tabancaya bakar). Ay, ben bu tabancayı... Tanıyorum. (Etrafına baktırır). Mahfazası nerede? İşte! (Soldaki küçük masanın gider, tabancayı mahfazaya koyarak kapağını kapatır). Bugünlük bu şaka yeter.

HEDDA. — Peki ama, sizin fikrinizce ben ne ile meşgul olmalıyım dersiniz?

BRACK. — Bugün size hiç misafir gelmedi mi?

HEDDA, cam kapıyı kapatır. — Tek bir misafir bile gelmedi. Samimi ahbablarımızın hepsi her halde sayfiyede olacaklar.

BRACK. — Yoksa Tesman da mı evde değil?

HEDDA, tabanca mahfazasını yazıhanenin göşüne kilitliyerek. — Hayır, erken geleceğinizi zannetmiyordum.

BRACK. — Hem... Bunu düşünmeli idim, budalalık ettim.

HEDDA, *başını çevirerek müşavire bakar.* — Niçin budalalık?

BRACK. — Öyle ya, yoksa daha erken gelirdim.

HEDDA, *odada dolaşır.* — O takdirde, hiç kimseyi bulamazdınız. Çünkü öğle yemeğinden sonra odama çıkmış, elbise değiştiriyordum.

BRACK. — Orada görüşmek için minimimicik bir kapı aralığı olsun yok muydu?

HEDDA. — Böyle bir aralık yaptırmayı kendimiz unutmuşsunuz.

BRACK. — İşte bunda da budalalık etmişim.

HEDDA. — Peki, o halde şuraya oturalım da beklileyim. Çünkü Tesman'ın öyle çabuk geleceğini zannetmiyorum.

BRACK. — Pekâlâ, ne yapalım, sabrederim.

HEDDA, *kanapenin köşesine oturur.*

BRACK, *paltosunu yakındaki sandalyenin arkasına koyar, şapkası elinde olduğu halde oturur.* Kısa bir sükût; ikisi de birbirine bakar.

HEDDA. — Eee, ne var bakalım?

BRACK. — Eee, ne var bakalım?

HEDDA. — Evvelâ ben sordum.

BRACK, *biraz öne eğilerek.* — Söyle rahat rahat gevezelik edelim, Bayan Hedda.

HEDDA, *arkasına daha çok yaslanır.* — Soru gördüğümüzden beri aradan bir ebediyet geçmiş gibi gelmiyor mu size de? Dün akşam ile bu sabahki bir parçacık şeyi hesaba bile katmıyorum, tabii.

BRACK. — Hem, söyle, başbaşa değil mi? Yani İhmizin arasında, demek istiyorsunuz?

HEDDA. — Evet hemen hemen öyle.

BRACK. — Artık evinize dönseniz diye her gün Allaha yalvardım durdum.

HEDDA. — Gerçekten ben de aynı şeyi temenni ettim.

BRACK. — Siz mi? Gerçekten öyle mi, Bayan Hedda? Halbuki ben... Ben zannediyordum ki, siz seyahatte şahane eğleneceksiniz!

HEDDA. — Nasıl? Böyle bir şeye ihtimal verebildiniz demek?

BRACK. — Ne bileyim, Tesman hep öyle yazıp duruyordu.

HEDDA. — O mu? Evet, ona göre bir kere kitap koleksiyonları arasında uğraşmaktan, eski parşömen yapraklarını kopye etmek gibi şeylerden daha güzel hiçbir şey yoktur ki.

BRACK, *biraz müşavire.* — İyi ama, onun bu dünyadaki vazifesi zaten bu... Hiç olmazsa kısmen böyle.

HEDDA. — Zaten mesele bu ya!... O zaman insan... Fakat ben! Hayır müşavirciğim, seyahatte korkunç derecede sıkıldım.

BRACK, *ilgilenerék.* — Sahi mi? Doğru mu söylüyorsunuz?

HEDDA. — Bunun böyle olduğunu siz de pekâlâ tasavvur edersiniz! Tam altı ay, bizim çevremize dair bilgisi olan tek bir insana rastlamamak! Bu insanla özel işlerine dair bir şey konuşmamak.

BRACK. — Hayır gerçekten kabil değil, bu benim için de büyük bir mahrumiyet olurdu.

HEDDA. — Hele en dayanılmaz tarafı...

BRACK. — Neymiş bakalım?

HEDDA. — Gece gündüz, ebediyen.. hep aynı adamlarla mütemadiyen beraber bulunmak mecburiyeti...

BRACK. *başını sallar.* — Akşam, sabah hep aynı adam... Evet, bir kere düşünün... Münasebetli münasebetsiz her an sizinle beraber.

HEDDA. — Diyorum ya, işte: durup dinlenmeden beraber.

BRACK. — Olabilir. Fakat, bizim o uslu akıllı Tesman'ımızla iş her halde değişir sanırım?

HEDDA. — Tesman bir ihtisas adamıdır, dostum.

BRACK. — Orası öyle.

HEDDA. — İhtisas adamlarıyla seyahate çıkmak da asla zevk değildir. Her halde uzun zaman için, katiyen.

BRACK. — Sevilen bir ihtisas adamıyla da mi öyledir acaba?...

HEDDA. — Oo, bu yavan kelimeyi kullanmayın, rica ederim.

BRACK. — Efendim? Ne dediniz, bayan Hedda, anlıyamadım.

HEDDA. *yarı güler, yarı hiddetli.* — Evet, bir kere kendi nefsinizde tecrübe etmeli idiniz. Sabah akşam hep medeniyet tarihinden konuşulduğunu dinlemek!

BRACK. — Mütemadiyen hep o konu ha?

HEDDA. — Evet ya, evet. Sonra bir de, ortaçağda ev sanayii konusu. İlele bu en korkuncu.

BRACK. *söyletmek isteyen bir tarzda bakar.* — Peki, bana söyleyebilir misiniz, öyledir de...

HEDDA. — Öyledir de Tesman'la ben nasıl bir çift teşkil edebildik, demek istiyorsunuz, değil mi?

BRACK. — Eli, hadi böyle söyleyelim.

HEDDA. — Yok canım, bunu o kadar garip mi buluyorsunuz?

BRACK. — Hem evet, hem hayır Bayan Hedda.

HEDDA. — Gerçekten artık danstan yorulmuşum sevgili Brack, çağım geçmişti. *(Hafifçe ürperir.)* Uuuf, hayır, öyle şeyler söylememeliyim, bunu düşünmek bile istemiyorum.

BRACK. — Böyle düşünmeniz için zaten bir sebep yok ki.

HEDDA. — Ah... Sebep. *(Müşavire adeta tecessütle bakar.)* Yörngen Tesman'a geçince, onun her bakımdan dürüst bir insan olduğunu kabul etmek lâzım.

BRACK. — Hem dürüst, hem de ahlâkça sağlam, tabii.

HEDDA. — Vakaa kendisinde öyle doğrudan doğruya gülünç bir şey de göremiyorum. Siz böyle bir şey görüyor musunuz?

BRACK. — Gülünç mü? Ha.....yır. Öyle bir şey vardır diyemem.

HEDDA. — Şey, evet... Tesman her halde fevkalâde çahşkan bir koleksiyoncudur. Onun için her şeye rağmen, zamanla, pek ileri gitmesi mümkündür.

BRACK, kadına biraz güvenmeksizin bakar. — Zannederim ötekiler gibi, siz de evvelce Tesman'ın müstesna değerinde bir adam olduğunu kabul etmekte istiyordunuz?

HEDDA, *yorgun bir tavırla*. — Evet öyle olmuştum... Peki ama, o kendisi, benim refahımı temin için bütün kuvvetini sarf etmeye kalkarsa... Bilmem ki o fikri hangi sebepten dolayı kabul etmemeli idim?

BRACK. — Ha, evet, meseleyi o yönden mütaala edecek olursak...

HEDDA. — Evet ama onun bu gayreti, bana tapan öteki aşıkdarının yapmaya hazır olduklarından büyüktür, sevgili Brack.

BRACK, *güler*. — Evet, bütün ötekilere, tabiidir ki, kefil olamam. Bana gelince, pekâlâ bilirsiniz ki ben daima, nasıl diyeyim, izdivaç zincirine karşı belirli bir mesafede durmayı tercih etmişimdir. Yani genellikle demek istiyorum Bayan Hedda.

HEDDA, *şaka ile*. — Aman ben de sizin şahsınızı düşünerek hiçbir zaman ümitlere kapılmamıştım.

BRACK. — Benim istediğim biricik şey, sözle olsun, kendisine hizmet edebileceğim, evlerine, tecrübe edilmiş, güvenilir bir dost olarak girebileceğim iyi, samimi bir alle çevresidir.

HEDDA. — Zevci mi kastediyorsunuz?

BRACK, *eğilerek*. — Doğrusunu isterseniz... zevceyi kastediyorum. Fakat ondan sonra da zevci, tabii. Biliyor musunuz, böyle bir üç köşeli münasebet... Esas itibariyle her üçü için de büyük bir lütuftur.

HEDDA. — Evet, seyahat esnasında ben böyle bir üçüncü adamdan mahrum olmanın acısını bazan öyle çektim ki. Ö, ö, bir kompartımanda ilki kişi oturmak mı?...

BRACK. — Hamdolsun ki bal ayı seyahati arkadaşada kaldı.

HEDDA, *başını sallar*. — Seyahat uzıyabilir, pek çok uzıyabilir. Ben sadece, yolda, bir istasyona varmış bulunuyorum.

BRACK. — Öyleyse, dışarı fırlanır, biraz hareket edilir, Bayan Hedda.

HEDDA. — Ben asla dışarı fırlıyamıyacağım.

BRACK. — Gerçekten öyle mi?

HEDDA. — Hayır, çünkü orada daima her hangi bir kimse bulunacak ve...

BRACK, *gülerek*. — İnsanın daima bacaklarına bakacak demek istiyorsunuz, değil mi?

HEDDA. — E, öyle ya tabii.

BRACK. — Peki, ama canım...

HEDDA, *bir el hareketiyle reddederek*. — Hoşlanmam, bulunduğum yerde oturup kalmaya tercih ederim. İki kişi olarak!

BRACK. — Öyleyse bu çiftin kompartımına üçüncü adam kendisi girer oturur.

HEDDA. — Ha, gördünüz mü bu bambaşka işte.

BRACK. — Denenmiş, laf anlar bir dost.

HEDDA. — Heyecanlı bütün konular üzerinde konuşan bir dost.

BRACK. — Kendisinde uzman adama benzer bir zerre bulunmıyan.

HEDDA, iştilircesine içini getir. — Süphesiz iç açıcı bir şey.

BRACK, giriş kapısının açıldığını duyarak gizlice o tarafa bakar. — İşte üçgenimiz kuruldu!...

HEDDA, yarı sesle. — Tren de yoluna devam ediyor.

SAHNE II

Evvellerce, **TESMAN**, arkasında kursunu solaktaki elbisesi, başında yumuşak bir fôtr şapka ile ön odaya girer, ellerinde, ceplerinde ciltsiz birçok kitap vardır.

TESMAN, köşede kanapenin önündeki masaya gider. — Öf, bunu, bunları taşımak beni adamakıllı yordu. (Kitapları koyar). Hattâ ter içindeyim Hedda. Hele şu hale bak. A, siz burada mısınız sevgili müsavir. Berte hiçbir şey söylemedi.

BRACK, ayağa kalkar. — Ben bahçeden geldim.

HEDDA. — Nedir o getirdiğin kitaplar?

TESMAN, yapraklarını karıştırarak. — Bana lazım olan bazı ihtisas kitapları.

HEDDA. — İhtisas kitapları mı?

BRACK. — İhtisas kitapları imiş Bayan Hedda.

HEDDA ile **BRACK**, birbirlerini anlar bir tarzda gülmüşler.

HEDDA. — Daha başka ihtisas kitaplarına ihtiyacın var mı?

TESMAN. — E Hedda, insan ihtisas kitaplarından ne kadar alsa azdır. Yazılan ve basılan her şeyi takibetmek lazım.

HEDDA. — Evet, lazım.

TESMAN, kitaplar arasında çabalar. — Bak şuna, Ejler'te Lövborg'un yeni kitabını da edindim. (Uzatar). Söyle bir göz gezdirmek istersin belki, Hedda?

HEDDA. — Hayır, teşekkür ederim... Yahut ver, belki sonra bakarım.

TESMAN. — Gelirken, ben yolda söyle biraz baktım.

BRACK. — Öyleyse, uzman sıfatıyla, fikriniz nedir?

TESMAN. — Çok tuhaf... Bana pek sükûnetli geldi. Vaktiyle asla böyle yazmazdı. (Kitapları toplar). Şimdi şunları içeriye götürüyüm. Bu kitapları kesip açmak tam bir zevk olacak, hem de elbisemi değiştireyim. (Brack'a). Hemen gitmek zorunda değiliz ya. Efendim?

BRACK. — Oo, ne münasebet, hiç acelesi yok.

TESMAN. — Öyleyse telâş etmiyeyim. (Odadan çıkmak üzere kitaplarla arkasını çevirir, fakat ka-
nada durarak bu tarafa döner.) Ha, sahi Hedda, Julia Hala bu akşam sana gelebilecek.

HEDDA. — Geleliyecek mi, acaba şu şapka meselesinden dolayı mı?

TESMAN. — Yok canım, ne münasebet? Julia Hala hakkında böyle bir şey nasıl düşünebilirsin? Ne dersin? Şey... Rina Halanın sıhhati pek fenalaşmış, biliyor musun?

HEDDA. — Onun sıhhati her zaman öyle fena.

TESMAN. — Fakat kadının hali bugün tamamen başka, zavallı.

HEDDA. — Öyleyse ötekinin onun yanında kalması çok isabet olur, gelmezse benim için zararı yok.

TESMAN. — Seyahatte toplanıp geliştüğinden dolayı Julia Halanın ne kadar candan sevdiğini tasavvur edemezsin.

HEDDA, *ayağa kalkarak hafif sesle.* — Aman, bıktım bu halalardan.

TESMAN. — Efendim?

HEDDA, *cam kapıya yürür.* — Hiç.

TESMAN. — Pekâlâ. (*Arka odadan sağdan çıkar.*)

SAHNE III

HEDDA, *adli Müşavir BRACK.*

BRACK. — O bahsettiğiniz şapka ne şapkasıdır?

HEDDA. — Aman canım, Bayan Tesman'la bugün bir şey oldu. Şapkasını oraya sandalyenin üstüne koymuştu. (*Brack'ın yüzüne bakarak gülmüşler.*) Ben de, güya şapkayı hizmetçinin şapkası zannetmişim gibi yaptım.

BRACK, *başını sallıyarak.* — Aman Bayan Hedda, böyle bir şey yapmaya nasıl kıyabildiniz? Bu sevimli yaşlı kadına karşı?

HEDDA, *sinirli sinirli, odada dolaşır.* — Öf, bilmezsiniz, farkına varmadan böyle şeyleri yapıyorum işte. Kendimi tutamıyorum. (*Kendini sobanın başında koltuğa bırakır.*) Bu halimi nasıl izah edeyim bilemiyorum.

BRACK, *koltuğun arkasında.* — Siz mesut değilsiniz, işte izahı.

HEDDA, *önüne bakarak.* — Ben de, bilmiyorum, mesut olmam için hangi sebep var? Yoksa sebebini siz bana söyleyebilir misiniz?

BRACK. — Evet... Diğer sebepler arasında bir de, arzu etmiş olduğunuz tarzdaki eve malik bulunmanız var.

HEDDA, *adamın yüzüne bakar, güler.* — Bu arzu masalına siz de inamıyor musunuz?

BRACK. — Bu masalın hiç gerçek olan tarafı yok mu?

HEDDA. — A, tabii gerçek olan az bir tarafı var.

BRACK. — Yani?

HEDDA. — Gerçek olan tarafı şu, geçen yaz davetlerden eve dönerken Tesman bana her defasında refakat ediyordu...

BRACK. — Ne yazık ki benim yolum bambaşka tarafta idi.

HEDDA. — Orası öyle, siz geçen sene gerçekten bambaşka yollarda yürüyordunuz.

BRACK, *gülerek.* — Utanınız Bayan Hedda. Ha ne diyordunuz, evet sizinle Tesman, sonra?

HEDDA. — İşte o sıralarda bir akşam buradan geçiyorduk, Tesman, zavallı adam o aralık ezilip büzölmeye başladı, çünkü neden bahsedeceğini bilemiyordu, o zaman bu zavallı ilim adamına içim acıdı.

BRACK, *itimatsızlıkla gülmüşler.* — İçiniz mi acıdı? Him!...

HEDDA. — Evet, elbette içim acıdı, işte bunun üzerine... Onu bu sıkıntıdan kurtarmak için ak-

luna delicesine, burada şu köşkte oturmak isterdim, demek fikri geldi.

BRACK. — Bu kadar mı?

HEDDA. — O akşam bu kadar.

BRACK. — Eh, sonra?

HEDDA. — Evet deliliğimin âkabeti zuhur etti, dostum Brack.

BRACK. — Deliliklerimizin ne yazık ki çoğu defa âkabeti zuhur eder, bayan Hedda.

HEDDA. — İltifatınıza teşekkür ederim, fakat Jörgen Tesman'la ben bu köşkte vurgun olmakta birbirimizle pekâlâ anlaşmıştık, görüyor musunuz? İşte bu, arkasından nişanı, düğünü, nihayet bal ayı seyahatini ve saire ve saireyi getirdi, evet, evet, Bay müşavir az kalsın insanın, "Herkes, kendi serdiği mindere oturur" diyeceği geliyor.

BRACK. — Enfes. Hakikatta bu işe sizin galiba, önem bile verdiğiniz yoktu?

HEDDA. — Hayır, Allah biliyor ki hayır.

BRACK. — Fakat şimdi? Size bütün bunları gizlice hazırladıktan sonra?

HEDDA. — Oh. Bana öyle geliyor ki bu odaların hepsi sanki lavana çiçeği ile gül kurusu kokuyor. A, belki de bu kokuyu Julia hala buraya getirmiştir.

BRACK, güler. — Hayır, bana kalırsa, danıştay üyesi Falk'ın hanımından kalmadır.

HEDDA. — Her halde bu kokuda bir solmuş hal var. Balo çiçeklerini, geçmişten kalma balo çiçeklerini hatırlatıyor. (Ellerini ensesine kilitliyerek, kolunun arkasına dayanır, Brack'a bakar). Ah dos-

tum Brack, burada, şehrin dışında ne korkunç derecede sıkılacağını tasavvur edemezsiniz?

BRACK. — Acaba hayatın size de göstereceği bir vazife yok mudur, Bayan Hedda?

HEDDA. — İnsanı cezbedecek bir vazife mi?

BRACK. — Böylesi hepsinden âlâ tabii.

HEDDA. — Böyle bir vazifenin ne olacağını Allah bilsin. Ekseriya düşünür derim ki... (Sözünü keser). Eminim ki o da olmaz.

BRACK. — Bilinmez, belki olur, siz hele söyleyiniz.

HEDDA. — Tesman'ı, siyasete atılması için kandıra bilseydim.

BRACK. — Peki ama, bundan ne gibi bir zevk duyabilirsiniz? O siyasette muvaffak olamaz ki, o halde kendisini niçin bu yola sevketmeli?

HEDDA. — İçim sıkılıyor da ondan, neden olacak (Kısa bir sükuttan sonra). Öyleyse siz kendisinin bir devlet bakanı olabileceğine ihtimal vermez misiniz?

BRACK. — Hım... Sayın Bayan Hedda, bunu olabilmek için, herşeyden önce kendisinin hayli zengin olması lâzım.

HEDDA, sabırsızlıkla kalkar. — Ya, işte gördünüz mü! Nasıl fakir bir muhitin içine düştüm. (Odada dolaşır). Hayatı bu kadar acı kılan şey hep şu fakirlik. Âdeta gülünç... Evet öyle.

BRACK. — Bana kalırsa hatayı başka tarafta aramak lâzım.

HEDDA. — Nerede aramalı imiş?

BRACK. — Hayatınızda hiç, şöyle uyandırıcı bir şey yaşamadınız.

HEDDA. — Ciddî bir şey demek istiyorsunuz sanırım?

BRACK. — Evet, öyle denebilir, işte o şey, şimdi gelebilir.

HEDDA, *başını arkaya atar.* — Ah, şu sefil profesörlük meselesinden başımıza hoş olmayan bir şey gelebilir, demek mi istiyorsunuz? Ondan bana ne, Tesman'ın işi. Bu meseleye bir saniye bile zihin yormam.

BRACK. — Hayır, hayır, ondan bahsetmiyorum. Fakat şayet sizden... Yüksek üslupta, ciddî ve mesuliyetli denen bir istekte bulunulsa, (*gülümser*). Yani sizden yeni vazifeler istense bayan Hedda?

HEDDA, *hiddetli.* — Derhal susunuz, benden böyle bir şeyin adını bile işitecek değilsiniz.

BRACK, *itina ile.* — Bu meseleden, en geç... bir sene sonra tekrar bahsederiz.

HEDDA. — Böyle şeylere bende kabiliyet yoktur Bay müşavir. Benden hiç kimse vazife istemeye kalkamaz.

BRACK. — Sizin de birçok kadınlar gibi şey... mesleğine kabiliyetiniz yok mudur?

HEDDA, *cam kapıda.* — Eyy, susunuz diyorum size! Bana bazan öyle geliyor ki dünyada tek bir şeye kabiliyetim vardır.

BRACK, *kadına yalvarır.* — İzin verirseniz, bu şeyin ne olduğunu sorabilir miyim?

HEDDA, *dışarıya bakarak.* — Dehşetli bir iç sıkıntısına! İşte duyduunuz. (*Arkasını döner, arka odaya bakar, güler*) Tamam, işte profesör.

BRACK. — Hele, hele, Bayan Hedda!

SAHNE IV

EVVELKİLER, *TESMAN,* *arkasında salon elbisesi, elinde eldivenlerle şapka, sağından arka odadan girer.*

TESMAN. — Hedda, Ejler Lövborg'dan, gelmeyeceğine dair bir haber geldi mi? Efendim?

HEDDA, *Hayır.*

TESMAN. — O halde nerde ise gelir, göreceksin.

BRACK. — Geleceğini gerçekten zannediyor musunuz?

TESMAN. — Kesin olarak eminim. Çünkü bugün öğleden evvel bahsettiğiniz şeylerin dedikodudan ibaret olduğunu sanıyorum.

BRACK. — Öyle mi?

TESMAN. — Evet. Julia halamın dediğine göre gelecekte Ejler'in artık benim yoluma engel olmasına imkân yokmuş. Düşünün bir kere.

BRACK, — Eh, öyleyse âlâ, mükemmel.

TESMAN, *şapkasıyla eldivenlerini sağ tarafta bir sandalyeye koyar.* — Bununla beraber kendisini mümkün olduğu kadar beklemem icabeder.

BRACK. — bol bol vaktimiz var, bekleyebilirsin. Zaten davetlilerimden hiçbiri yedi buçuktan, sekizden evvel gelmez.

TESMAN. — Eh öyleyse, bize de o zamana kadar Hedda'ya refakat ederiz. Üst tarafına hava hoş deriz. Efendim?

HEDDA, *Brack'ın pardesüsü ile şapkasını köşedeki koltuğa götürür.* — Daha olmazsa Bay Lövborg benimle oturur, canım.

BRACK, *eşyasını kendisi almak ister.* — Aman, lütfen bana veriniz, sayın Bayan.. Daha olmazsa demekle ne kastettiniz?

HEDDA. — Yani kendisi sizinle ve Tesman'la gitmek istemezse demek istedim.

TESMAN, *mütereddit bir tarzda Hedda'ya bakar.* — Ama Hedda'cığım.. Onun seninle burada kalmasının uygun olacağını zanneder misin? Hem Julia halanın gelmemesini de bir düşün.

HEDDA. — Fakat Bayan Elvsted gelecek. O zaman üçümüz beraber çay içeriz.

TESMAN. — Ooo, öyleyse olur.

BRACK, *gülümser.* — Ejler için de en hayırlısı bu olur.

HEDDA. — Niçin?

BRACK. — Aman yarabbi, sayın Bayan, siz benim tertibettiğim bekâr ziyafetlerine kaç defa imada bulundunuz. Böyle şeylerin ancak prensipine tamamen sadık erkeklere yakıcağını söylediniz.

HEDDA. — Bay Lövborg şimdi her halde prensipe yeter derecede sadık bir adam olmuştur. Tövbe etmiş bir günahkâr...

SAHNE V

EVVELKILER, BERTE.

BERTE, *ön odadan girer.* — Hanımefendi, dışarda bir bay var, sizi görmek istiyor..

HEDDA. — İçeriye al, buyursun.

TESMAN, *yavaşça* — Eminim ki, gelen odur. Düşün bir kere!

(Berte, Lövborg'u ön odadan sokar, kendisi de odadan çıkar.)

SAHNE VI

HEDDA, TESMAN, BRACK, EYLERT LÖVBORG

İnce, zayıf, Tesman'ın yaşında, fakat daha yaşlı ve yıpranmış görünür, saçlarla büyük koyu kahverengi, sima uzunca ve soluk, yanaklarında birkaç kırmızı leke, arkasında siyah, zarif bir ziyaret elbisesi. Elinde koyu renk eldivenlerle bir silindirik şapka, ön odadan biraz sıkılır bir vaziyette girer. Kapıdan biraz ilerde durur, telaşla selâm verir. Sonra Berte gelir.

TESMAN, *Ejlert'e doğru giderek elini çıkar.* — Ne dersin Ejlert'ciğim, demek hayatta işte birbirimizle tekrar rastlıyoruz.

EYLERT, *hafif bir sesle konuşur.* — Mektubuna teşekkür ederim. *(Hedda'ya yaklaşıp)* Sizin de elinizi sıkabilir miyim, Bayan Tesman?

HEDDA, *misafirin elini tutarak.* — Sefa geldiniz Bay Lövborg *(bir el işaretleriyle)* bilmem Bayla tanıştırmamız?

LÖVBORG, hafif iğilir. — Yanılmıyorsam Adli müşavir Bay Brack...

BRACK, leza hafif iğilir. — Tabii değil mi. Bir hayli sene evvel...

TESMAN, ellerini Lövborg'un omuzlarına koyarak ona. — Hah, şimdi artık tamamen kendi evinde imişsin gibi hareket etmelisin, Ejlert. Öyle değil mi Hedda? Çünkü işittiğime göre telrar burada, şehirde oturacakmışsin. Efendim?

LÖVBORG. — Niyetim öyle.

TESMAN. — Ya, gördün mü, işte akıllıca bir hareket. Ha sahi... Biliyor musun, ben senin yeni kiptan bir tane edindim. Fakat okumak için şimdiye kadar gerçekten vakit bulamadım.

LÖVBORG. — Hani okumasan daha kârlı çıkardın.

TESMAN. — Neden böyle düşünüyorsun?

LÖVBORG. — Büyük bir kıymeti yok da ondan.

TESMAN. — Ya, acayip... Ne diyorsun?

BRACK. — Fakat benim işittiğime göre fevkalâde övülüyor.

LÖVBORG. — Zaten benim de maksadım bu: Kitabı, kimse itiraz edemesin diye, mahsus o şekilde yazdım.

BRACK. — Çok mâkul.

TESMAN. — Fakat Ejlert'ciğim...

EJLERT. — Çünkü, kendime yeniden bir mevki temin edip işe baştan başlamak istiyorum.

TESMAN, biraz bozulur. — Evet, bunu istemiş olman mümkün. Efendim?

LÖVBORG, gülümser, şapkasını bırakarak, zar-desüsünün cebinden, kâğıda sarılmış bir paket çıkarır. — Fakat Jörgen Tesman, bir de buradaki şu kitap çıkacak olursa onu okumalısn. Çünkü gerçeği budur. İçinde tamamen kendim bulunamı şı.

TESMAN. — Yaaa? Ne imiş o öyle?

LÖVBORG. — Devamı.

TESMAN. — Neyin devamı?

LÖVBORG. — Kitabın devamı.

TESMAN. — Yeni kitabın mı?

LÖVBORG. — Tabii değil mi?

TESMAN. — Ama Ejlert'ciğim... Bu kitap zamammıza kadar geliyor.

LÖVBORG. — Şüphesiz. Şu elimdeki ise gelecekten bahsediyor.

TESMAN. — Gelecekten mi? Aman Allah aşkına ne diyorsun, geleceğe dair bir şey biliyor muyuz ki?

LÖVBORG. — Hayır, fakat ona rağmen gelecekte hakkında şu, veya bu fikir söylenebilir. (Paketini açar). İşte burada göreceksin...

TESMAN. — Fakat, bu senin yazın değil.

LÖVBORG. — Hayır, yazdırdım. (Yaprakları çevirir). İki kısma ayrılıyor. Birinci kısım geleceğin medeniyet kudretinden bahsediyor. Şu ikinci kısım da... (Sona doğru olan yaprakları karıştırır). Geleceğin kültür akışından bahsediyor.

TESMAN. — Acayip, Bu gibi şeylere dair eser yazmak doğrusu benim aklıma bile gelmez.

HEDDA, camlı kapıda durmuş, parmaklarıyla cama temp vurur. — Hummm... Hayır, gelmez.

LÖVBORG, kâğıtları içiçe iterek paket halinde masanın üzerine koyar.) Bunları sana bu akşam biraz okurum diye getirdim.

TESMAN. — Çok lütfükârsın. Fakat bu akşam... (*Brack'a bakar*) Bilmem nasıl ederiz?...

LÖVBORG. — Eh öyle ise başka bir zamana. Acelesi yok ya.

BRACK. — Sebebini ben size söyleyeyim Bay Lövborg... Bu akşam evimde küçük bir dâvet var. Bilhassa Tesman'ın şerefine, tabii hak verirsiniz...

LÖVBORG, şapkasına bakar. — O halde daha fazla...

BRACK. — Hayır, beni dinleyiniz. Beraber gelmek zevkini bahsetmez misiniz?

LÖVBORG, ıtsa ve ıtsin. — Hayır, kaabil değil Bilhassa teşekkürler ederim.

BRACK. — Haydi canım geliveriniz. Dâvetliler mahdut, seçme birkaç kişiden ibaret. Hem, bayan Hedda.. Bayan Tesman'ın dediği gibi, akşamın pek neşeli geçeceğine emin olunuz.

LÖVBORG. — Ona hiç şüphem yok. Fakat buna râğmen...

BRACK. — O takdirde müsveddeleri beraber alır, Tesman'a onu benim evimde okursunuz. Yeter derecede odam var.

TESMAN. — Evet, ne dersin Ejlert, yaparsın değil mi? Efendim?

HEDDA, aralarına girer. — Fakat dostum, ya Bay Lövborg katiyen arzu etmiyorsa... Ben eminim ki Bay Lövborg burada kalıp akşam yemeğini benimle yemeyi tercih ediyor.

LÖVBORG, Hedda'ya doğru baktarak. — Sizinle, sayın Bayan.

HEDDA. — Bir de Bayan Elvested ile.

LÖVBORG. — Yaa! (*Önem vermiyormuş gibi*). Kendisini bugün hayalmeyal gördüm.

HEDDA. — Sahi mi? Evet o da buraya gelecek. Onun için burada kalmanız âdeta elzem, Bay Lövborg. Çünkü aksi takdirde kendisini eve götürecektim kimse yok.

LÖVBORG. — Orası öyle. Evet, teşekkür ederim sayın Bayan... Öyleyse kalıyorum.

HEDDA. — Ben de ona göre hizmetçiye tembih edeyim. (*Ön odanın kapısına giderek zili çalar*).

BERTE, gelir.

HEDDA, hizmetçi ile yavaş yavaş konuşur, arka odayı gösterir.

BERTE, başını sallıyarak çıkar.

TESMAN, o sırada Ejlert'e. — Bana bak Ejlert.. gelecekten bahseden... şu yeni konuya dair mi... konular feranslar verecektin?

LÖVBORG — Evet!

TESMAN. — Çünkü bugün kitapçada, senin sonbaharda bir seri konfrans vereceğine dair bir şeyler işittim.

LÖVBORG. — Evet, niyetim öyle. Bunu fenaya çekemezsin tabii Tesman?

TESMAN. — Hayır, ne münasebet! Yalnız...

LÖVBORG. — Bunun seni biraz rahatsız ettiğini kabul ediyorum.

TESMAN. — Ah, kendi menfaatimi düşünerek şeyi... İstiyecek değilim ya...

LÖBORG. — Hayır, ben senin tayin olunmanı bekliyeceğim.

TESMAN. — Bekliyecek misin? Demek... demek bana rekabet etmiyeceksin? Öyle mi?

LÖVBORG. — Hayır. Yalnız, umumi efkâra karşı seni yenmek, muzaffer olmak istiyorum.

TESMAN. — Aman Yarabbi... Demek Julia halamın hakkı varmış. Ya, evet... Ben bunu pekâlâ anlamıştım. Hedda. Ne dersin, Ejlert bizim yolumuza engel olmayacakmış.

HEDDA, kısaca. — Bizim mi? Beni işe karıştıрма kızım.

BERTE, gelir.

HEDDA, arka odaya gider.

BERTE, üzerinde sürahilerle bardaklar bulunan ikram tepsisini masaya koyar.

HEDDA, pekâlâ makamında başını sallıyarak tekrar öne gelir.

BERTE, çıkar.

TESMAN, o sırada. — Peki Bay müşavir, siz ne dersiniz? Efendim?

BRACK. — Ben derim ki, şeref ve zafer... Hım... Fevkalâde güzel şeyler olabilir...

TESMAN. — Evet, elbette öyle. Fakat ona rağmen.

HEDDA, soğuk bir tebessümle Tesman'a bakar. — Ne o, yıldırımla vurulmuşa döndün?

TESMAN. — Evet, hemen hemen öyle... Zannedirim...

BRACK. — Eee, üzerimizden geçen de zaten bir fırtına idi, sayın Bayan.

HEDDA, arka odayı gösterir. — Baylar, içeriye buyurun, birer soğuk punç içer misiniz?

BRACK, saatine bakar. — Bir veda içkisi mi? Evet küçümsenecek bir şey değil doğrusu.

TESMAN. — Enfes, Hedda, enfes. Şimdi, içimin ferahladığı şu sırada...

HEDDA. — Lütfen siz de buyurun Bay Lövborg.

LÖVBORG, redderek. — Hayır, çok teşekkür ederim. Bana göre değil.

BRACK. — Ama yaptınız ha, benim bildiğime göre soğuk punç zehir değildir.

LÖVBORG. — Belki herkes için değil ama.

HEDDA. — Siz içerken ben de bay Lövborg'la otururum.

TESMAN. — Evet, evet Hedda'cıgım, lütfen otursun.

(Brack ile Tesman, arka odaya giderler, otururlar, punç içerler, cigara içerler, aynı zamanda da hararetili hararetili konuşurlar.)

LÖVBORG, sobanın başında kahr.

HEDDA, yazı masasının önüne gider, yüksekçe bir sesle. — Hoşunuza giderse size birkaç fotoğraf göstereyim. Seyahatten dönüşte Tesman'la ben Tirole kaçamak yaptık (Elinde bir albümle yaklaşır, albümünü kanapenin yanındaki masanın önüne koyar, kendisi de kanapenin yuvarlı köşesine oturur).

Lövborg, yaklaşır, sonra durarak Heddaya bakar, bunun üzerine bir sandalye alarak Hedda'nın soluna oturur, arka odaya arkasını çevirir.)

HEDDA, albümü açar. — Şu kayalık manzarayı görüyor musunuz bay Lövborg? Bu güney Tiroldeki Ortler dağlarıdır. Tesman altına öyle yazmış. İşte şurasında: Meran dolayında Ortler grubu, diye yazılı.

LÖVBORG, lapırdamaksızın kadının yüzüne bakar, sonra da hafif bir sesle, yavaş yavaş. — Hedda Gabler.

HEDDA, süratle ve gizli bir nazarla Lövborg'a bakar. — Aman yavaş.

LÖVBORG, yavaşça tekrar eder. — Hedda Gabler.

HEDDA, albüme bakarak. — Evet, ismim vaktiyle böyle idi. Geçmişte. Birbirimizi tanıdığımız zamanlarda...

LÖVBORG. — Demek şimdi artık... Hem de bütün ömrümce size Hedda Gabler demegi unutmaya mahkûmum, öyle mi?

HEDDA, albümin yapraklarını çevirmekte devam ederek. — Evet, mecbursunuz. Hem de bana öyle geliyor ki, unutmaya ne kadar erken alışırsanız, o kadar iyi edersiniz.

LÖVBORG, acı acı. — Hedda Gabler evlendi ha? Hem de... Jörgen Tesman'la.

HEDDA. — Evet... Öyle oldu.

LÖVBORG. — Ah... Hedda, Hedda... Kendini böyle nasıl ziyan edebildin?...

HEDDA, Lövborg'a keskin bir nazarla bakar. — Yani? Sakın ondan bahsetme.

LÖVBORG. — Ne demek istiyorsun?

Tesman gelerek kanapeye yaklaşıp.

HEDDA, Tesman'ın geldiğini işiterek kayıtsızca der ki. — Şu aşağıdaki resim de bay Lövborg, Ampezzo vâdisinde alınmıştır. Hele şu dağ tepelerine bakalım. (Tesman'ın yüzüne mültefit nazarlarla bakar) Ay şu acayip tepelerin adı ne idi bakayım?

TESMAN. — Ver bakayım. Ha, bunlar güney Tiroldeki Alp dağları.

HEDDA. — Ha, sahi. Bunlar güney Tiroldeki Alp dağları, bay Lövborg.

TESMAN. — Bana bak Hedda, buraya da biraz pünc getirelim mi diye sormaya gelmiştim. Hiç olmazsa senin için?

HEDDA. — Evet, teşekkür ederim, biraz da pasta.

TESMAN. — Cigara istemez mi?

HEDDA. — Hayır.

TESMAN. — Pekâlâ. (Arka odaya gider, sağıdan kaybolur.)

BRACK, arka odada oturarak arasıra Lövborg'la Hedda'yı tetkik eder.

SAHNE VII

TESMAN'dan başka EVVELKILER

LÖVBORG, alçak sesle, yukardaki gibi. — Bana cevap ver Hedda... Nasıl yapabildin?

HEDDA, albüme dalmış görünerek. — Eğer bana, sen, diye hitabetmekte devam edecek olursanız sizinle bir daha konuşmam.

LÖVBORG. — Yalnız olduğumuz vakit dahi, sen dememe izin yok mu?

HEDDA. — Hayır. İçinizden düşünebilirsiniz, buna bir şey diyemem, fakat zâhiren söylemeyeceksiniz.

LÖVBORG. — Ah, anlıyorum. Bu kelime, Jörger Tesman'a karşı aşkımızı incitiyor.

HEDDA. *Lövborg'a kaçamak nazarlarla bakarak gülümser.* — Aşk mı? İşte şimdi ömürsünüz.

LÖVBORG. — Demek aşk değil?

HEDDA. — Ama sadakatsizlik de değil. Böyle bir fikre dair tek bir kelime istemem.

LÖVBORG. — Hedda... Şu tek sualime cevap veriniz...

HEDDA. — Sus.

SAHNE VIII

EVVELKİLER, TESMAN, bir ikrâm tepsiyiyle içeri girer, sonra BERTHE.

TESMAN. — Hah şöyle. İşte size enfes şeyler getirdim. (*Tepsiyi masanın üzerine koyar.*)

HEDDA. — Niçin kendin hizmet ediyorsun?

TESMAN, bardaklara punç koyar. — Sana hizmet etmekten o kadar zevk duyuyorum ki Hedda.

HEDDA. — Bak hele gördün mü, iki bardağa da koydu. Bay Lövborg istemiyor ki...

TESMAN. — Ama Bayan Elvsted nerde ise gelecek ya.

HEDDA. — A sahi... Bayan Elvsted.

TESMAN. — Unutmuş mu idin?

HEDDA. — O kadar dalmıştım ki... (*Tesman'a bir resim göstererek.*) Şu küçük köy hatırında kalmış mıdır acaba?

TESMAN. — Evet, Brenner geçidi aşağısında, geceyi geçirdimiz yer.

HEDDA. — Ha, şu neşeli sayfiye halkına rasladığımız yer mi?

TESMAN. — Tabii ya, işte orası. Ne dersin Ejlert, sen de orada bizimle beraber olsaydın. (*Tekrar Brack'in yanına gider.*)

LÖVBORG. — Yalnız şu tek sualime cevap veriniz Hedda...

HEDDA. — Peki ne imiş o sual?

LÖVBORG. — Benimle olan münasebetinizde de aşk yok mu idi? Onda da... Aşkdan bir zerre, bir eser yok mu idi?

HEDDA. — Hum, acaba o bir aşk mı idi diyorsunuz? Bana öyle geliyor ki, biz iki iyi dosttuk. Ama birbirine sadık iki dost. (*Gülümser.*) Bilhassa siz pek açık kalbli idiniz.

LÖVBORG. — Ama öyle olmanı siz istemiştiniz.

HEDDA. — Şimdi o günleri düşünüyorum da - kimsenin ruhunun bile duymadığı - o arkadaşlığımızda, o mahrem samimiyetimizde bir gevezelik, bir cazibe, hattâ bir cesaret bulunduğunu görüyorum.

LÖVBORG. — Ya, öyle değil mi Hedda, öyle değil mi? Ben öğleden sonraları yukarıya, babanıza gelirdim. General da orada dipteki pencerenin önünde, arkası bize dönük olarak gazetelerini okurdu...

HEDDA. —... O esnada ise biz, kanapenin üzerinde...

LÖVBORG. —... Önümüzde hep aynı resimli mecmua...

HEDDA. — Evet, o zaman, önümüzde böyle bir albüm bulunmadığı için...

LÖVBORG. — Evet, Hedda... O zaman ben size itiraflarda bulunurdum. O zaman henüz hiç kimsenin haberdar olmadığı hayat tarzımı, evin semtine bile uğramadan gece gündüz dışarlarda dolduğumu, oturur size birer birer hikâye ederdim. Ah Hedda, bütün bunları oturup size itirafa beni zorlayan sizdeki kudret ne idi!

HEDDA. — O zaman bende bir kudret bulduğuma mı inanıyorsunuz?

LÖVBORG. — O itirafları başka türlü nasıl izah edebilirim bilmem ki?... Bana sorduğunuz bütün o... bütün o üstü kapalı sualler...

HEDDA. — Fakat siz de onları ne mükemmel anladınız...

LÖVBORG. — Siz de ne kadar maharetle sorardınız... Ne kadar serbestçe...

HEDDA. — Râca ederim, kapalıca demek istiyorsunuz, sanırım...

LÖVBORG. — Evet ama, yine serbestçe idi... Benden bütün o... Bütün o nevi sualleri sormak!

HEDDA. — Doğrusu sizin de cevap verebilmiş olmanız, Bay Lövborg.

LÖVBORG. — Şimdi düşündükçe, benim de akıl erdiremediğim cihet işte bu ya. Öyleyse bana şimdi söyleyiniz Hedda... Bu münasebetin aslında aşk mevcut değil mi idi? Ben bu itiraflarımla size sığındığım zaman, siz beni aynı zamanda temize çıkarmak istemiyor mu idiniz, öyle değil mi idi?

HEDDA. — Hayır, tamamen dediğiniz gibi değil.

LÖVBORG. — Peki, sizi buna sevk eden sebep ne idi?

HEDDA. — Hadi, böyle olduğunu kabul edelim... Genç bir kızın bu gizli tecessüsünü öyle pek mi acayip buluyorsunuz?

LÖVBORG. — Yani?

HEDDA. — Yani, hakkında her bilgi yasak olan âlemin içine şöyle bir göz atmak?

LÖVBORG. — Haa, sizi sevk eden sebep demek bu idi?

HEDDA. — Hemen hemen öyle sanıyorum ki, sebeplerden biri de bu idi.

LÖVBORG. — Yani aşk ihtiyaçları içinde bir arkadaşlık. Peki ama, bu hiç olmazsa devamlı olamaz mı idi?

HEDDA. — Bunda hata kendinizindir.

LÖVBORG. — Benimle alâkanızı siz kestiniz.

HEDDA. — Evet, tabii bu münasebetin uzamak tehlikesi baş göstermişti. Utanınız Ejler Lövborg, o mâsumca serbest sualleri soran arkadaşınıza siz el uzatmaya nasıl razı olabildiniz?

LÖVBORG, ellerini uşuşturarak. — Ah, ne için sert hareket etmediniz, o zaman tehdit ettiğiniz gibi, beni ne için vurmadınız?

HEDDA. — Rezalet çıkmasından öyle korkmuşum ki...

LÖVBORG. — Evet Hedda, siz aslında korkaktınız.

HEDDA. — Evet, müthiş surette korkak (*Sesinin edasını değiştirerek*) Mamafih bu sizin için nimet oldu. Şimdi ise orada, yukarıda Elvsted'in yanında ne kadar güzel avundunuz.

LÖVBORG. — Thea'nın size tevdi ettiği sırrı biliyorum.

HEDDA. — Yoksa siz de ona acaba, sizinle bana ait bir sır tevdi ettiniz mi?

LÖVBORG. — Bir kelime dahi söylemedim. O, böyle şeyleri anlayabilmek için fazla aptaldır.

HEDDA. — Aptal mı?

LÖVBORG. — Evet, bu nevi şeyler için aptaldır.

HEDDA. — Ben ise korkak! (*Lövborg'a doğru işilerek yaklaşır, gözlerinin içine bakmaksızın usulca der.*) Fakat size ben şimdi bir şey tevdi edeceğim.

LÖVBORG, tecessüslü. — Nedir?

HEDDA. — Sizi vurmaya cesaretim yoktu.

LÖVBORG. — Öyle mi?

HEDDA. — Evet, hem bu, benim o akşamki korkaklıklarımın en büyüğü değildi.

LÖVBORG, Hedda'nın bir müddet yüzüne bakar, sonra onu anlar, nihayet ihtirasla fısıldar. — Ah Hedda. Hedda Gabler. Arkadaşlığın gizli tohumunu şimdi, sezmeye başlıyorum. Seninle ben... Demek sendeki şey, hayret ihtirası idi...

HEDDA, keskin bir bakışla, yavaşça. — Sözlerinize dikkat ediniz ha! Böyle bir zanda bulunayım demeyiniz. (*Ortalık kararına başlar.*)

(*Berte, bekleme odasının kapısını açarak bayan Elvsted'i içeriye sokar.*)

HEDDA, albümü kapıyarak tebessümle seslenir.
— Hah, nihayet gelebildin, sevgili Thea. Gel içeriye gel.

(*Berte, gider.*)

SAHNE IX

EYVELKILER. *Çay elbisesi giymiş olduğu halde Bayan ELVSTED girer, sonra BERTE.*

HEDDA, kanapededir, ona kollarını açar. — Sevgili Thea'cığım, seni nasıl beklediğimi tasavvur bile edemezsin.

(*Bayan Elvsted, önlerinden geçerken orka odadaki baylarla selâmlaşır, sonra masaya yürüyerek Hedda'nın elini sıkar. Lövborg, ayağa kalkmıştır. Lövborg ile Elvsted, sessiz balçaklarla selâmlaşır.*)

BAYAN ELVSTED. — İçeriye girip kocamla birkaç kelime konuşsam mı?

HEDDA. — Katiyen lüzumu yok; bırak içerde oturmalarına baksınlar, nerde ise sokağa çıkacaklar.

BAYAN ELVSTED. — Sokağa mı çıkacaklar?

HEDDA. — Evet, bir içki ziyafetine gidecekler.

BAYAN ELVSTED, telaşla Lövborg'a. — Tabii siz beraber gitmiyorsunuz?

LÖVBORG. — Hayır.

HEDDA. — Bay Lövborg, burada bizimle kalacak.

BAYAN ELVSTED, bir sandalye alarak Lövborg'un yanına oturmak ister. — Oh, burada olmak ne nefis şey.

80

HEDDA GABLER

HEDDA. — Hayır, Thea'cığım. Oraya olmaz, gel bakayım şöyle benim yanıma, aranızda ben oturacağım.

BAYAN ELVSTED. — Sen nasıl istersen öyle olsun. (*Masanın etrafından dolaşarak kanapede Hedda'nın sağına oturur.*)

LÖVBORG, tekrar sandalyesine oturur, İsa bir sükûttan sonra Hedda'ya. — Şu kadının yüzüne bakmak ne zevk, değil mi?

HEDDA, Thea'nın saçlarını oksiyarak. — Yalnız yüzüne bakmak mı ya?

LÖVBORG. — Evet. Çünkü biz ilimiz —o da, ben de— gerçek iki arkadaşız, biz birbirimize kayıtsız şartsız güvenimiz, hem de birbirimizle öyle serbestçe konuşabiliriz ki..

HEDDA. — Açıkça mı Bay Lövborg?

LÖVBORG. — Şey...

BAYAN ELVSTED, alçak sesle ve Hedda'ya socalarak. — Ne kadar mesudum Hedda. Çünkü ne dersin, bana aynı zamanda kendisini büyülediğimi söylüyor.

HEDDA, Thea'ya gülümsiyerek bakar. — Canım Thea'cığım, gerçekten sana öyle dedi mi?

LÖVBORG. — Hele ondaki o teşebbüs, iş cesareti yok mu Bayan Tesman.

BAYAN ELVSTED. — Aman Yarabbi, ne diyorsunuz, ben kim, cesaret kim.

LÖVBORG. — Evet, arkadaşınız bahis konusu olduğu zaman dev gibi bir cesarete maliksiniz.

HEDDA. — Evet, ne mutlu cesareti olana.

LÖVBORG. — O zaman ne olurdu dersiniz?

HEDDA. — O takdirde zannederim, insan kendi hayatının tadını çıkarmaya muvaffak olurdu. (*Birdenbire değişerek.*) Haydi bakalım ama şimdi bir bardak iyi bir punch iç, kıymetli Thea'cığım.

BAYAN ELVSTED. — Hayır, teşekkür ederim, ben öyle şeyleri asla içmem.

HEDDA. — Öyleyse siz içersiniz değil mi, Bay Lövborg?

LÖVBORG. — Hayır, ben de içmem.

BAYAN ELVSTED. — Hayır, o da içmez.

HEDDA, Lövborg'a ısrarla bakarak. — Fakat ben istiyecek olursam?

LÖVBORG. — Fayda etmez.

HEDDA — Zavallı ben; demek üzerinizde hiçbir nüfuzum yok.

LÖVBORG. — Bu hususta hayır, yok.

HEDDA. — Şaka bir tarafa ama, ona rağmen içmelisiniz, menfaatiniz onu icabettirir.

BAYAN ELVSTED. — Aman Hedda, ne yapıyorsunuz?

LÖVBORG. — Ne gibi menfaetim icabı?

HEDDA. — Daha doğrusu şöyle diyelim, dedikodu icabı.

LÖVBORG. — Ya öyle mi?

HEDDA. — Öyle ya, herkes kolayca şu fikre sâhip olur, hakikatta Lövborg kendisini pek de hür hissetmiyor, kendi benliğine tamamen güvenemiyor.

BAYAN ELVSTED, usulca. — Ah, neler söylüyorsun Hedda, yapma...

LÖVBORG. — Herkes ne düşünürse düşünsün... Sonra görürler...

BAYAN ELVSTED. — Ya, ya, öyle değil mi?

HEDDA. — Daha demin Adli Müşavir Bay Brack'ın yüzünden bile bunu okudum.

LÖVBORG. — Onun yüzünden neyi okudunuz?

HEDDA. — Onların içki masasına oturmaya cesaret edemediğinizle görünce sizinle nasıl güllüp alay ettiğini...

LÖVBORG. — Cesaret edemediğimi mi? Ben sadece tabii olarak burada kalmayı, sizinle konuşmayı tercih ettim.

BAYAN ELVSTED. — Bundan daha tabii ne olabilir ki Hedda?

HEDDA. — İyi ama Bay Brack'ın bundan nasıl haberi olabilirdi? Hem de şu küçük gruba karışmaya güvenemediniz, diye Brack'ın nasıl ağzını çarptı ve gizlice Tesman'a baktığını gördüm.

LÖVBORG. — Güvenemedim mi? Kendime güvenemedim mi dediniz?

HEDDA. — Ben demiyorum, Brack öyle telâkki etti.

LÖVBORG. — Haydi canım, Brack'tan bana ne?

HEDDA. — O halde onlarla beraber gitmiyeceksiniz?

LÖVBORG. — Ben sizinle Thea'nın yanında kalacağım.

BAYAN ELVSTED. — Evet. Hedda, bunu sen de tabii bulursun elbet.

HEDDA, gülümser ve Lövborg'a tasdik mahamunda başını sallar. — Demek sarsılmıyorsunuz? Her vakit için prensipe sadık kalacaksınız? İşte bakınız, erkek dediğin böyle olmalı. (*Bayan Elvsted'e dönerek*

onu okşar.) Nasıl, bu sabah erkenden perişan bir halde buraya geldiğin vakit ben sana söylememiş mi idim?

LÖVBORG, şaşkın. — Perişan mı?

BAYAN ELVSTED: — Hedda... Ne yapıyorsun Hedda?...

HEDDA. — İşte görüyor musun? Ortada öyle ölüncesine korkular içinde dolaşmana hiç de lüzum yokmuş. (*Sözü keser.*) İşte böyle, şimdi artık uçtunuz da güzel, güzel eğlenebiliriz!

LÖVBORG, yerinden fırlar. — Ah, bu nedir bu... Bayan Tesman.

BAYAN ELVSTED. — Aman Allahım, aman ne-ler söyledin Hedda, yaptığını gördün mü?

HEDDA. — Sakin durmaya bak, Müşavir Brack seni tetkik ediyor.

LÖVBORG. — Ölüncesine korku ha? Benim için?

BAYAN ELVSTED, usulca inliyerek. — Eyvah Hedda, şu an beni nasıl bedbaht ettin!

LÖVBORG, Elvsted'e bir an sabit nazarlarla bakar, yüzündeki çizgiler takallüs etmiştir. — Demek arkadaşımın benim hakkımdaki cesur güveni bundan ibaretmiş...

BAYAN ELVSTED, yalvararak. — Ah, çok sevgili arkadaşım, dur, evvelâ dinle...

LÖVBORG, dolu punch bardaklarından birini alır; yuharı kaldırır, sonra alçak kısık bir sesle konuşur. — Sıhhatine Thea (*Bardığı boşaltır, yerine koyar, ikincisini alır.*)

BAYAN ELVSTED, usulca. — Ah, Hedda, Hedda, bu hali, nasıl, nasıl istiyebildin?

HEDDA. — İstemek mi? Sen aklını mı kaçırdın?

LÖVBORG. — Sizin de sıhhatinize Bayan Tesman. Söylediğiniz gerçek için size teşekkür ederim, yaşasın gerçek... *(Bardağı sonuna kadar içer, yeniden doldurur.)*

HEDDA, *Elini Lövborg'un koluna koyar.* — Peki, peki, şimdilik bu kadar yeter, unutmayınız ki siz de onlarla beraber ziyafete gideceksiniz.

BAYAN ELVSTED. — Hayır olmaz, hayır.

LÖVBORG, *bardağı yerine koyar.* — Bana bak Thea... Şimdi doğruyu söyle...

BAYAN ELVSTED. — Peki.

LÖVBORG. — Benim arkamdan geldiğini kocan hâkim, biliyor mu idi?

BAYAN ELVSTED, *ellerini uçuşturur.* — Ah Hedda, ne soruyor, görüyor musun?

LÖVBORG. — Beni kontrol etmek için şehre gelmené hâkimle beraber mi karar vermiştiniz, bu işe seni yoksa o mu ikna etti? Bana bak Thea, yoksa yazıhanede kendisine lüzum mu var, yahut da iskambil masasında eksikliğini mi hissetti?

BAYAN ELVSTED, *sızhyarak.* — Ah Lövborg, Lövborg...

LÖVBORG, *bir bardak yakalıyarak doldurmak ister.* — Yaşasın ihtiyar hâkim.

HEDDA, *menederek.* — Artık yetişir. Unutmayınız ki onlarla beraber gidip Tesman'a da kitap okuyacaksınız.

LÖVBORG, *sükûnet bulur, bardağı yerine koyar.* — Bûdalalık ettim Thea. Yani işi bu şekilde düşündüğüm için demek istiyorum. Sevgili, çok sevgili ar-

kadaşım, bundan dolayı bana gücenme! Sen de, başkaları da göreceksiniz ki, - her ne kadar bir defa düştüm, alçaldımsa da - artık kalkınmış bulunuyorum. Bu senin yardımınla oldu Thea.

BAYAN ELVSTED, *neşeler saçarak.* — Ah, sana hamdolsun Yarabım...

(Brack, saatine bakar, sonra Tesman'la beraber kalkarlar. Brack ile Tesman, salona gelirler.)

BRACK, *şapkasıyla pardesüsünü alarak.* — Bayan Tesman, bizim saatimiz çaldı.

HEDDA. — Evet, her halde çaldı.

LÖVBORG, *lalkur.* — Benimki de Bay müşavir.

BAYAN ELVSTED, *yalvararak yavaşça.* — Ah, Lövborg... Gitme.

HEDDA, *onun kolunu çimdikiyerek.* — Seni işitecekler.

BAYAN ELVSTED, *gayet hafif bir çığlık kopartır.* — Ayyy.

LÖVBORG, *Brack'a.* — Beni de davet etmek lütfunda bulundunuz.

BRACK. — Hah, söyle, demek beraber gelmeye karar verdiniz?..

LÖVBORG. — Evet, izin verirsiniz...

BRACK. — Bilhassa sevinirim...

LÖVBORG, *paketi cebine sokarak Tesman'a der.* — Matbaaya vermeden evvel sana bazı şeyler göstermek istiyorum.

TESMAN. — Bak, bu pek nefis olur. Peki Hedda, sen Bayan Elvsted'in eye dönmesini nasıl temin edeceksin?

HEDDA. — Onun çaresi kolay.

LÖVBORG, *bayanlara bulkarak.* — Bayan Elvsted, tabii ben tekrar gelip sizi evinize götüreceğim. *(Ona doğru yürüyerek.)* Şöyle saat ona doğru. Münasip mi Bayan Tesman?

HEDDA. — Şüphesiz, gayet münasip.

TESMAN. — Hah, o halde her şey yolunda. Fakat beni o kadar erken beklemezsin tabii, Hedda?

HEDDA. — Aman sevgilim, istediğin kadar kalabilirsin.

ELVSTED, *gizli bir korku ile.* — Bay Lövborg, o halde ben siz gelinceye kadar burada bekliyeceğim?

LÖVBORG, *elinde şapka ile.* — Şüphesiz sayın Bayan.

BRACK. — Eğlence katarı artık yola çıkıyor bay-lar. İnşallah, malûm güzel Bayanın ülediği gibi pek eğlenceli olur.

HEDDA. — Ah, ne olurdu, o malûm güzel Bayan göze görünmeden orada hazır bulunabilse idi.

BRACK. — Niçin göze görünmeden sanki?

HEDDA. — Maskelenmemiş eğlencelerinizden bazılarını görebilmek için Bay Müşavir.

BRACK, *güler.* — O güzel kadına bunu katiyen tavsiye etmezdim.

TESMAN, *gülerek.* — Hayır, sen gerçekten ömürsün Hedda. Hele bak.

BRACK. — Haydi bakalım, Allaha ısmarladık Bayanlarım.

LÖVBORG, *veda için eğilerek.* — Saat ona doğru, öyleyse...

(Brack, Lövborg, Tesman, ön odanın kapısından çıkarlar. Berté, tam o esnada dip odanın kapısından elinde bir lâmba ile girer, lâmbayı salondaki masanın üzerine koyarak, tekrar çıkar.)

SAHNE X

HEDDA, BAYAN ELVSTED.

BAYAN ELVSTED, *ayağa kalkarak, üzüntü içinde odada dolaşır.* — Hedda, ah Hedda, bunun sonu neye varacak?

HEDDA. — Saat onda... Demek gelecek. Şimdi gözümün önüne geliyor. Başında asma yaprağı çelengiyle... Kızırmış ve gevşemiş bir halde.

BAYAN ELVSTED. — Ah, keşke öyle gelse idi.

HEDDA. — Ondan sonra ise... Görüyorsun ya, ondan sonra artık, kendini yenip kuvvetlenecektir. Ondan sonra artık bütün ömrünce hür yaşıyacaktır.

BAYAN ELVSTED. — Ah, ne olur, senin şimdi tasavvur ettiğin halde gelebilse idi!...

HEDDA. — Öyle gelecektir, başka türlü olamaz. *(Kalkarak Thea'ya gider.)* Sen kendisinden istediğin kadar şüphe et. Benim ona imanım var. Haydi şimdi deneyelim.

BAYAN ELVSTED. — Sende bir şeyler var Hedda.

HEDDA. — Evet, hakın var. Hayalimde bir defacık olsun bir insanın mukadderatına hâkim olmak istiyorum, Elvsted.

BAYAN ELVSTED. — Hâkim değil misin ki?

HEDDA. — Hayır, hâkim değilim, hiçbir vakit de hâkim olmadım.

BAYAN ELVSTED. — Kocana hâkimsin ya!

HEDDA. — Hah, zahmete değer ya! Ne derecelerde zavallı olduğumu tasavvur edebilsen! Sen ise bu kadar zengin olasın. (*Thea'ya iştiyâlda sarılır.*) Hakkın varmış, galiba bir gün olup, gerçekten saçlarını yakacağım!

BAYAN ELVSTED. — Bırak, bırak beni, sende korkuyorum Hedda.

SAHNE XI

EVVELKİLER, BERTE

BERTE, kapıda. — Çay, yemek salonunda hazırlandı hanımefendi.

HEDDA. — Pekâlâ, geliyoruz.

BAYAN ELVSTED. — Hayır, hayır, ben eve yalnız gideceğim, hem de derhal.

HEDDA. — Saçma. Evvelâ çayını içersin küçük budala. Sonra da... saat onda... Lövborg gelir... Başında asma yaprağı çelengiyle. (*Thea'yı âdeta zorla çekerek yemek salonuna götürür.*)

PERDE III

TESMAN'ın evinde aynı oda. Kapıların perdeleri kapatılmıştır, keza cam kapının da. Masanın üzerindeki fanuslu lâmba, fitili iyice kısılmış bir halde yanar, kapağı açık duran sobada artık sönmeğe üzere olan ateş vardır.

SAHNE I

BAYAN ELVSTED, HEDDA, sonra BERTE

(*BAYAN ELVSTED, büyük bir atlaya sarılmış olarak sobanın çok yalvarında oturmakta-
dır, ayakları bir ayak iskemlesine dayanmaktadır, kendisi bir koltuğun arkasına doğru gömülmüştür.*)

HEDDA, giyinmiş bir halde bir kanapede yatmış uyumaktadır, bir örtü ile örtülmüştür.

BAYAN ELVSTED, bir an sonra telaşla yerinden fırlayarak tecessüsle etrafı dînler, bunun üzerine tekrar yorgun bir halde çökerek hafif hafif inler. — Hâlâ yok!.. Ah Allahım!.. Yarabbim... Hâlâ yok!..

BERTE, ön odanın kapısından elinde bir mektupla, usulca girer.)

BAYAN ELVSTED, döner, tecessüsle fıslıdar. — E, gelen oldu mu?

BERTE, *yavaşça*. — Şimdi hizmetçi şu mektubu getirdi.

BAYAN ELVSTED, *süratle elini uzatır*. — Mektup mu? Çabuk verin.

BERTE. — Hayır efendim, bay doktor için.

BAYAN ELVSTED. — Ha, öyle mi?

BERTE. — Bay Tesman'ın halasının hizmetçisi getirdi, şuraya masanın üzerine bırakıyorum.

BAYAN ELVSTED. — Bırakınız.

BERTE, *mektubu koyar*. — Şu lâmbayı söndürüyüm daha iyi, tütüp duruyor.

BAYAN ELVSTED. — Hayhay, söndürünüz, zaten nerde ise ortalık ağaracak.

BERTE, *lâmbayı söndürür*. — Ağardı bile bayanım.

BAYAN ELVSTED. — Evet, güneş doğdu, hâlâ ortada yok...

BERTE. — Aman Yarabbim, bunun böyle olacağını ben hemen anlayıvermiştim.

BAYAN ELVSTED. — Hemen anlayı mı vermişsiniz?

BERTE. — Evet ya, o adamın tekrar şehre, buralara, indiğini, sonra da öbürleriyle çıkıp gittiğini görünce... Bu bay hakkında vaktiyle az şeyler mi işittikti canım?..

BAYAN ELVSTED. — Öyle hızlı konuşmayınız, Bayan Tesman'ı uyandıracaksınız.

BERTE, *kanapeye bakarak içini çeker*. — Yarabbi, zavallı kadın, aman uyusun... Sobaya biraz odun atayım mı?

BAYAN ELVSTED. — Hayır teşekkür ederim. Benim ihtiyacım yok.

BERTE. — Eh, pekâlâ... (Ön odanın kapısından usulca çıkar.)

SAHNE II

BAYAN ELVSTED; *HEDDA*

HEDDA, *kapının kapanmasıyla uyanır, etrafına bakılır*. — Ne var?...

BAYAN ELVSTED. — Kimse değil... Hizmetçi idi.

HEDDA, *etrafına bakılır*. — Ha, buradayım... Evet, şimdi hatırlıyorum. (Kanapede doğrular, gözlerini uğuşturur). Saat kaç Thea?

BAYAN ELVSTED, *saatine bakar*. — Yediyi geçiyor.

HEDDA. — Tesman ne vakt geldi?.

BAYAN ELVSTED. — Gelmedi ki...

HEDDA. — Daha eve gelmedi mi?

BAYAN ELVSTED, *ayağa kalkarak*. — Daha hiç kimse gelmedi.

HEDDA. — Bizse saat dörtlere kadar uyumadan beklileyelim, ha?

BAYAN ELVSTED, *ellerini uğuşturur*. — Ya ben onu nasıl bekledim!...

HEDDA, *esner, eli ağzında olduğu halde*. — Haaah, aman keşke zahmet edip beklemese imişiz.

BAYAN ELVSTED. — Bari sen biraz uyuyabildin mi?

HEDDA. — Tabii ya, hem de galiba adamaklılı uyudum. Sen uyumadın mı?

BAYAN ELVSTED. — Bir saniye bile uyumadım. Uyuyamadım Hedda... Elimde değildi.

HEDDA, *kalkar, onun yanına gider.* — Ya öyle mi? Korkacak bir şey yok ki canım! Ben işin aşını biliyorum.

BAYAN ELVSTED. — Sen ne tahmin ediyorsun? Bana da söylesene!

HEDDA. — Müşavir Brack'ın evinde, işi tabii korkunç derecede uzatmış olacaklar, vesselâm.

BAYAN ELVSTED. — Ha, şüphesiz, öyle olacak ama, ona rağmen...

HEDDA. — Hem de sonra... Biliyor musun, Tesman gece yarısı eve gelip de kapıyı çalarak gürültü etmek istememiştir. (*Güler.*) Hem de öyle bir içki âleminden sonra belki Tesman, hemen gelip kendini göstermek istememiştir.

BAYAN ELVSTED. — Peki ama güzelim, öyleyse nereye gitmiş olabilir?

HEDDA. — Uyuyabilmek için tabii halalarına gitmiştir. Esasen Tesman'ın odasını öylece muhafaza ediyorlar.

BAYAN ELVSTED. — Hayır, onlara gitmiş olmaz, çünkü Julia haladan şimdi kendisine bir mektup geldi, işte şurada duruyor.

HEDDA. — Ya, (*Adresine bakar*) mektup gerçekten Julia halanın el yazısı. O halde Müşavirin evinde kalmış olacak. Ejlert Lövborg ise başında asma yaprağı çelengiyle - oturmuş ona kitap okumaktadır.

BAYAN ELVSTED. — Ah Hedda, kendinin de inanmadığın şeyler söylüyorsun ya!

HEDDA. — Sen hakikaten küçük bir budalası Thea.

BAYAN ELVSTED. — Ne yazık ki öyleyim.

HEDDA. — Hem de bak, yorgunluktan ne bitkin görünüyorsun.

BAYAN ELVSTED. — Gerçekten de görüldüğüm kadar bitkinim.

HEDDA. — İşte onun için sen dediğim gibi yap da git içerde benim yatağıma uzan.

BAYAN ELVSTED. — Aman ne diyorsun, ka-tiyen, uyumama imkân yok!

HEDDA. — Pekâlâ uyursun.

BAYAN ELVSTED. — Ama nerde işe kocan eve gelir. Ben de derhal olmak isterim ki.

HEDDA. — Geldiği zaman ben sana heber veriririm.

BAYAN ELVSTED. — Söz veriyor musun Hedda?

HEDDA. — Hayhay, bana güvenebilirsin. Hadi yat da o zamana kadar biraz uyu.

BAYAN ELVSTED. — Teşekkür ederim, öyleyse bir deneyim. (*Arka odadan çıkar.*)

HEDDA, (*cam kapıya gider, perdelerini açar, odaya ışık dolar, bunun üzerine yazı masasının üzerinden küçülc bir el aynası alır, aynaya bakarak saçlarını düzeltir, sonra bekleme odasının kapısına giderek zili çalar.*)

SAHNE III

HEDDA, BERTE

BERTE, girer. — Bir şey mi arzu ediyorsunuz hanımefendi?

HEDDA. — Sobaya daha odun at, üşüyorum.

BERTE. — A, aman, derhal ısıtayım efendim. (Koru karıştırır, üzerine odun atar, derken işini bırakarak etrafını dinler.) İşte sokak kapısı çalındı hanımefendi.

HEDDA. — Haydi öyleyse çık da kapıyı aç, sobaya ben kendim bakarım.

BERTE. — Zaten nerde ise tutuşur efendim. (Ön oda kapısından çıkar).

(**HEDDA**, yere çömelir, sobaya kucak kucak odun atar.)

SAHNE IV

HEDDA, kısa bir müddet sonra ve oldukça ciddi bir tavırla ön odadan **JÖRGEN TESMAN** girer. Ayaklarının ucuna basarak odaya yaklaşır ve perdelerin arasından sıvışmak ister.

HEDDA, sobanın önünden, başını kaldırmaksızın. — Günaydın.

TESMAN, arkasına dönerek. — Hedda! (Yakına gelerek) Ne! Aman Yarabbi bu kadar erken mi kalktım, hele baktı!

HEDDA. — Bugün, fevkalâde olarak erken kalktım.

TESMAN. — Bense senin henüz uykuda olduğuna ne kadar emindim, Hedda..

HEDDA. — Öyle hızlı konuşma. Odamda Bayan Elvsted var, uyuyor.

TESMAN. — Bayan Elvsted, gece burada mı kaldı?

HEDDA. — Onu almaya gelen olmadı ki.

TESMAN. — Evet, suhi öyle.

HEDDA, sobanın kapağını kapıyarak ayağa kalkar. — Eee, nasıl bakalım, Müşavir'in evinde iyi eğlendiniz mi?

TESMAN. — Beni merak ettin değil mi, efendim?

HEDDA. — Hayır, böyle bir şey aklımdan bile geçmedi. Sana, eğlendin mi diye soruyorum.

TESMAN. — Niçin eğlenmiyeyim? Hem kırk yılda bir... Bana öyle geliyor ki en çok başlangıçta eğlendim. Çünkü o sırada Ejlert bana kitabını okudu. Bir saat erken gitmişiz, düşün bir kere! Brack'in ise birçok işi vardı. Ejlert bana kitabını okudu.

HEDDA, masanın sağ tarafına oturarak. — Eee? Anlat bakayım dinliyorum..

TESMAN, masanın başında bir ayaç iskemlesine oturarak. — Ah Hedda, bunun nasıl bir eser olacağını tasavvur bile edemezsin, şimdiye kadar yazılan eserlerin en gecikisi. Düşün bir kere!

HEDDA. — Pekâlâ, pekâlâ, beni ilgilendirmez.

TESMAN. — Sana bir şey itiraf edeyim Hedda. Ejlert okuyup bitirdikten sonra, içime nefret edilecek bir his geldi.

HEDDA. — Nefret edilecek bir his mi?

TESMAN. — Böyle bir eser yazabildiğinden dolayı Ejler'ti kıskanmıştım, düşün bir kere Hedda!

HEDDA. — Peki, peki düşünürüm.

TESMAN. — Fakat, böyle bir iktidara sahip olan bu adamın, ne yazık ki islah edilmez olduğunu bilmek...

HEDDA. — Yani, onda, diğer bütün insanlardan fazla yaşamak cesareti var demek istiyorsun, değil mi?

TESMAN. — Şey, demek istiyorum ki, zevklerinde ölçü bilmiyen bir insan.

HEDDA. — Peki, nihayet ne oldu?.. Sonunda?

TESMAN. — Ne olacak, bana öyle geliyor ki, tam bir sarhoşluk ziyafeti dedikleri şey oldu.

HEDDA. — Lövborg'un başında asma yaprağı çelengi var mı idi?

TESMAN. — Asma yaprağı çelengi mi? Hayır. Öyle bir şey görmedim. Fakat bu kitaba çalıştığı sıralarda kendisini büyülemiş olan kadın hakkında uzun, karmakarışık bir söylev verdi. Evet, fikrini bu sözlerle ifade etti.

TESMAN. — Peki, kadının adını söyledi mi?

TESMAN. — Hayır, söylemedi, fakat ben bu kadının Bayan Elvsted'den başka biri olabileceğini sanmam, bak göreceksin işin içinde işler var.

HEDDA. — Peki, sen kendisinden nerde ayrıldın.

TESMAN. — Buraya gelirken yolda. Oradan beraber çıkmıştık... Son misafirler olarak. Biraz temiz hava alayım diye, Brack da beraber sokağa çıkmıştı. İşte o sırada bana, biliyor musun, Ejler'ti evi-

ne kadar götürmek fikri geldi, her halde pek fazla içtiği anlaşılıyordu.

HEDDA. — Olabilir.

TESMAN. — İşin asıl tuhaf tarafı şimdi geliyor Hedda. Yahut acıklısı demek daha doğru. Aman... Âdeta utaniyorum. Bunu söylemeye, Ejler'te namına utaniyorum.

HEDDA. — Eeee, ne imiş o, haydi söyle?

TESMAN. — Biliyor musun, eve doğru gelirken, ben tesadüfen, biraz arkada kaldım, birkaç dakika tabii... Düşün bir kere...

HEDDA. — Aman ne yapayım, pekkâlâ, sonra?..

TESMAN. — Sonra işte, onların arkasından koşarken, biliyor musun yolda ne buldum?

HEDDA. — Ne bulduğunu ben ne bileyim yahu?

TESMAN. — Sakın kimseye söyleyeyim deme, Hedda, anlıyor musun? Ejler'tin menfaati namına bana bunu vadet bakayım. (Cebinden bir zarf içinde bir paket çıkarır). Düşün bir kere! Şunu buldum.

HEDDA. — Ejler'tin dün, buraya getirdiği paket değil mi o?

TESMAN. — Evet Hedda, bu onun bütün o kıymetli ve bir daha yerine konamaz el yazısıdır, işte bunu düşürmüştü, farkında bile olmadan. Düşün bir kere Hedda! Ne hazin şey!...

HEDDA. — Peki, ama paketi kendisine niçin geri vermedin?

TESMAN. — O sarhoş halinde, bunu kendisine vermeye cesaret edemedim.

HEDDA. — Bunu bulduğunu başkalarına da söylemedin mi?

TESMAN. — Pekâlâ tahmin edersin ki, Ejlert'in menfaati namına bunu başkalarına söyleyemeydim.

HEDDA. — O halde Ejlert'in el yazısının sende olduğunu kimseler bilmiyor, öyle mi?

TESMAN. — Hayır, bilmiyor ve kimsenin de bundan haberi olmamalıdır.

HEDDA. — Ondan sonra kendisiyle neye dair konuştu?

TESMAN. — Ondan sonra kendisiyle hiçbir şey konuşmaya imkân olmadı. Çünkü sokaklara geldiğimiz vakit o, diğer birkaç arkadaşıyla sanki sırta kadem basmıştı, düşün bir kere.

HEDDA. — Ya? Her halde onu eve götürmüşlerdir.

TESMAN. — Evet, şüphesiz öyle. Öyle anlaşılıyor. Brack da kendi yoluna gitmişti.

HEDDA. — Peki sen o zamandan beri nerelerde dolaştın?

TESMAN. — Benimle birkaçı daha, neşeli bir delikanlının evine gittik, orada sabah kahvaltısı-ettik, yoksa gece kahvesi mi demeli, bilmem. Fakat şimdi biraz dinlenip de zavallı Ejlert'in de uykusunu almış olduğunu tahmin edince hemen ona gitmeli, bunu götürmeli.

HEDDA, elini pakete doğru uzatır. — Hayır, sakın onu elinden çıkarayım deme. Yani derhal çıkarma demek istiyorum, bırak evvelâ ben okuyayım.

TESMAN. — Yok, hayır, canım Hedda'cığım, buna katiyen hakkım yok.

HEDDA. — Hakkın yok mu?

TESMAN. — Hayır yok, uyanıp da el yazısını bulamayacak olursa ne meyus, ne perişan bir hale düşeceğini pekâlâ kendin de takdir edersin, haberlin olsun ki kendisinde başka bir kopyesi yokmuş, bunu bana kendisi söyledi.

HEDDA, Tesman'ı süzerek bakar. — Böyle bir şey ikinci bir defa tekrar yazılamaz mı?

TESMAN. — Hayır, olmaz zannederim, çünkü ilham meselesi, malûm ya...

HEDDA. — Evet, evet, her halde öyle olacak. (İlgisizlikle.) Ha, sahi şurada sana gelmiş bir mektup var.

TESMAN. — Ya, öyle mi...

HEDDA, ona mektubu uzatır. — Sabahleyin erkenden geldi.

TESMAN. — Julia halamdan, acaba ne olsa gerek? (Paketi diğer bir alçak iskemleye koyar, mektubu açar, baştan sona kadar okur, ondan sonra yerinden sıçrar.) Ah Hedda, Julia halam, zavallı Rina halamın ölmek üzere olduğunu yazıyor.

HEDDA. — Zaten beklenen bir şeydi.

TESMAN. — Kendisini dünya göziyle bir defa daha görmem için acele gitmemi yazıyor. Ben hemen geriye koşayım.

HEDDA, bir kâhkahayı zaptederek. — Yine mi koşmak?

TESMAN. — Ah benim tatlı Hedda'cığım, ne olur kendini yenip de sen de beraber gelsen... Düşün bir kere...

HEDDA, ayağa kalkar, yorgun bir tavırla reddeder. — Hayır, sakın benden böyle bir şey rica et-

niye kallana. Ben hastalık, ölüm, filân görmek istemiyorum, bütün iğrenç şeylerden beni sakın, rica ederim.

TESMAN. — Aman, peki, peki, gelme. (*Oradan oraya seğirtir*). Şapkanı... Pardesün... Ha, ön oda-da... İnşallah geç kalmış olmam, değil mi Hedda? Efendim?

HEDDA. — Haydi koşmana bak, hah şöyle...

SAHNE V

EVVELKİLER, BERTE, ön odanın kapısında görünür.

BERTE. — Bay Müşavir dışarda bekliyor, içeriye girebilir miyim diye soruyor.

TESMAN. — Bu saatte mi? İmkânı yok, şimdi kendisini kabul edemem.

HEDDA. — Fakat ben kabul edebilirim. (*Berte-ye.*) Bay Müşavir lütfen buyursun.

BERTE, çıkar.

HEDDA, telaşla fııldur. — Paketi Tesman (*Paketi iskemleden kapar.*)

TESMAN. — Ha, ver bana onu.

HEDDA. — Yok canım, ben onu senin namına suklaam. (*Yazı masasına giderek kitap gözüne sokar.*)

TESMAN, acelesinden bir türlü eldivenini giyemez.

SAHNE VI

EVVELKİLER, Müşavir BRACK

BRACK, ön odadan girer.

HEDDA, ona buyurunuz makamında başını sallar. — İşte, size tam mânasiyle sabah kuşu derler.

BRACK. — Evet ya, öyle değil mi? (*Tesman'a.*) Ne o, tekrar hemen sokağa mı çıkıyorsunuz?

TESMAN. — Halalarına gitmek mecburiyetindeyim, düşünün bir kere.. Hasta hulam... Zavallı kadın ölüm döşeginde imiş..

BRACK. — Aman, sahi mi? Öyleyse benim yüzümden sakın geç kalmayınız! Bu kadar ciddi bir anda...

TESMAN. — Evet, gerçekten de koşmaya mecburum... Allaha ısmarladık. (*Ön odanın kapısından telaşla çıkar.*)

SAHNE VII

HEDDA, Adli müşavir BRACK

HEDDA, Brack'a yaklaşır. — Bu gece eviniz neşe ile taşmış, Bay Müşavir!

BRACK. — Ben gerçekten elbiselerimi bile çıkarmadım Bayan Hedda.

HEDDA. — Siz de mi öyle?

BRACK. — Görüyorsunuz ya, çıkarmadım, peki, Tesman bu gece olanlardan neler anlattı?

HEDDA. — Aman bir alay saçma. Bilmem nerde kahve içmişsiniz, bundan başka bir şey anlatmadı.

BRACK. — Kahve ziyafeti hakkında benim de malûmatım oldu, fakat zannederim Ejler Lövborg onlarla beraber değilmiş.

HEDDA. — Hayır, onu daha evvel evine götürmüşler.

BRACK. — Tesman beraber mi götürmüş?

HEDDA. — Hayır, Tesman'ın deyişine göre başka birkaç arkadaşı.

BRACK, gülümser. — Jörgen Tesman gerçekten pek sâf bir mahlûk Bayan Tesman.

HEDDA. — Eh, orasını Allah bilir. İşin içinde bir şey mi var?

BRACK. — Peki de yok denemez.

HEDDA. — Öyeyse müşavirciğim buyurunuz oturalım, o zaman daha iyi anlatırız. *(Masanın sol tarafına oturur.)*

(Brack, o da Hedda'nın yanına, masanın uzun tarafına oturur.)

HEDDA. — E, anlatınız bakalım ne imiş?

BRACK. — Misafirimin, daha doğrusu misafirlerimden bazılarının gene bazı sebeplerden dolayı yolunu gözetlemekte hakkı idim.

HEDDA. — Bunlara Ejlert Lövborg da dahil mi idi?

BRACK. — İtiraf edeyim ki... evet, dahildi.

HEDDA. — Şimdi gerçekten teccüsümü uyanıyorsunuz...

BRACK. — Kendisiyle, diğer birkaçının, gecenin diğer bir kısmını nerede geçirdiklerini biliyor musunuz bayan Hedda?

HEDDA. — Hayır, eğer anlatılacak bir şeyse, lütfen anlatınız.

BRACK. — Tabii, mükemmelen anlatılabilir: sözün kısası fevkalâde canlı bir akşam eğlencesinde.

HEDDA. — Neşeli cinsinden bir şey mi?

BRACK. — En neşeli cinsinden.

HEDDA. — Tafsilât veriniz, Bay Müşavir.

BRACK. — Lövborg'a evvelce bir davetiye gelmişti, bundan haberim vardı. Fakat o bu daveti reddetmişti, çünkü sizin de bildiğiniz gibi, Lövborg şimdi başka birini büyülemişti.

HEDDA. — Evet, biliyorum, yukarda, hâkim Elvsted'in evinde, fakat ona rağmen Lövborg demek oraya yine gitti.

BRACK. — Ha, görüyor musunuz bayan Hedda, felâkete bakınız ki, bu akşam bizim evde Lövborg'u cinler çarptı.

HEDDA. — .. O da bunun üzerine büyülendi, değil mi; öyle anlaşılıyor.

BRACK. — Hem de oldukça şiddetli büyülendi. canlandı. Velhasıl ben öyle tahmin ediyorum ki işte bunun üzerine fikir değiştirdi. Çünkü biz erkekler maalesef, lâzım geldiği gibi, her zaman prensiplere sadık kalamıyoruz.

HEDDA. — Aman rica ederim, siz her halde bir istisna teşkil ediyorsunuz Bay Müşavir. Peki, Lövborg'a sonra ne oldu?

BRACK. — Sözün kısası, neticéde kendini Bayan Diana'nın salonunda buldu.

HEDDA. — Bayan Diana'nın salonunda mı?

BRACK. — Evet, çünkü bayan Diana dün akşam bir balo vermişti. Kendisinin bayan arkadaşlarıyla, hayranlarından mürekkep seçme bir grup için verilmiş bir balo.

HEDDA. — Bu bayan, şöyle, kırmızı saçlı bir şey mi?

BRACK. — Evet, nereden bildiniz?

HEDDA. — Şarkacı cinsinden bir şey değil mi?

BRACK. — Evet, hayret. O da doğru. Bütün bunlara ilâveten erkek avcısı!... kudretli bir avcı, Bayan Hedda. Muhakkak kendisinden bahsedildiğini işitmişsinizdir. Ejlert Lövborg da iyi vakitlerinde, onun en gayretli hâmlerinden biri idi.

HEDDA. — Peki iş nasıl neticelendi?

BRACK. — Anlaşıldığına göre pek öyle dostane değil. Bayan Diana en muhabetli bir kabulden sonra, el uzatmaya kaçır varmış deniyor.

HEDDA. — Lövborg'a karşı mı?

BRACK. — Evet, Lövborg Diana'yı, yahut da onun bayan arkadaşlarını hırsızlıkla itham etmiş, portföyünün çalındığını iddia etmiş, başka şeyleri de çalınmış, sözün kısı, Lövborg gene korkunç bir rezalete çıkarılmış.

HEDDA. — Sonunda ne olmuş?

BRACK. — Kadınlarla erkeklerin, hepsinin birbirine geçmesiyle neticelenmiş. Hamdolsun ki, nihayet polis gelmiş.

HEDDA. — Polis de mi gelmiş?

BRACK. — Evet ya, bu oyun Ejlert Lövborg'a, bu çılgın herife daha pahalıya mal olacaktır.

HEDDA. — Ya?

BRACK. — Polise karşı koymuş. Polislerden birine tokat atmış, paltosunu yırtmış, bunun üzerine karakola da götürülmüş.

HEDDA. — Siz bu kadar şeyi çabucak nereden öğrendiniz?

BRACK. — Doğrudan doğruya komiserlikten.

HEDDA, önüne bakar. — Demek dün akşam böyle şeyler oldu? O halde başına asma yaprağı çelengi koınmadı.

BRACK. — Asma yaprağı çelengi mi dediniz, Bayan Hedda?

HEDDA, sözü değiştirerek. — Kuzum, Ejlert Lövborg'u niçin bu kadar gözetleyip takibediyorsunuz, bana söyler misiniz?

BRACK. — Evvelâ, sorgu hâkimliği tarafından Ejlert'in doğruca benim evimden geldiğinin ilân edilmesi işime gelmez de ondan...

HEDDA. — Demek iş sorgu hâkimliğine de dökülecek?...

BRACK. — Pek tabii değil mi?... Ne olursa olsun. Fakat ben evinizin dostu olmak sıfatiyle size ve Tesman'a karşı, Lövborg'un o geceki yaptıklarına dair tam tafsilât vermek vazifesiyle mülkellefim.

HEDDA. — Ne için, Brack?

BRACK. — Çünkü sizi bir nevi siper gibi kullanmak istemiş olmasına fevkalâde hiddetleniyorum.

HEDDA. — Böyle bir fikir aklınıza nereden gelebilirmiş?

BRACK. — Aman yarabbi, biz kör değiliz ya Bayan Hedda. Dedigime dikkat ediniz. Şu bayan Elvsted buradan kolay kolay gitmiyecektir.

HEDDA. — Peki ama, eğer ikisinin birbiriyle bir alışverişi varsa, buluşacak başka yer çook.

BRACK. — Fakat ailelerde buluşmak yok. Her rabbitalı ev bundan sonra artık Ejlert Lövborg'a karşı kapılarını tamamen kapıyacaktır.

HEDDA. — Benimkini de mi demek istiyorsunuz.

BRACK. — Evet. Eğer o bay burada kabul edilecek olursa, itiraf edeyim ki, beni güç duruma düşürmekten de daha beter olur. Şeyin... içine - yabancı sıfatıyla - fuzuli bir şahıs olarak girerse...

HEDDA. — Üçgenin içine mi?...

BRACK. — Evet, o, kendisi üçgenimizin içine fuzuli bir şahıs olarak girerse, benim için bu, yurtsuz kalmış demek olurdu.

HEDDA, gülümsiyerek yüzüne bakar. — Demek gayeniz... külemeste tek horoz kalmaktır.

BRACK, başıyla telkid eder ve daha yavaş konuşur. — Evet, gayem budur. Bu gayeyi korumak için de, elimde olan bütün vasıtaları kullanacağım.

HEDDA, gülümsemesi silinir. — Siz, menfaatiniz emrettiği vakit tehlikeli bir adamsınız.

BRACK. — O kanaatte misiniz?

HEDDA. — Evet, şimdi kanaat getirmeye başlıyorum. Bana hiçbir suretle tahakküm etmeye hakkınız olmadığından son derece bahtiyarım.

BRACK, mânâlı mânâlı güler. — Eh, eh! Bayan Hedda, hakk olabilirsiniz, bilmem, benim de sırası gelince başvuracağım bir tedbir bulunmaz mı?

HEDDA. — Bana baksanıza Bay Müşavir... Bu, âdeta bir nevi tehdide benziyor.

BRACK, ayağa kalkar. — A, ne münasebet, ne münasebet. Malûm ya, bu üçgenin hepimiz tarafından ancak gönüllü olarak sağlamaştırılıp korunması lâzım gelir.

HEDDA. — Hah, benim de fikrim işte bu.

BRACK. — İşte ben, söylemek istediğim şeyi söyledim. Şimdi artık evime dönüyorum. Allaha ismarladık Bayan Hedda (*Cam kapıya gider*).

HEDDA, kalkar. — Bahçe yplundan mı gidiyorsunuz?

BRACK. — Bu yol daha kısa.

HEDDA. — Evet, öyledir. Hem bir de arka kapısı vardır.

BRACK. — Gayet doğru söylediniz. Arka kapılardan hiç de nefret etmem. Bu kapılar bazan pek çekici olabilir.

HEDDA. — Silâha hedef olunursa mı demek istiyorsunuz?

BRACK, kapıda durur, kadına güler. — Kümesdeki insancıl horozlara silâh atılmaz ki...

HEDDA, da güler. — Yok camım... hele külemeste bir tek horoz varsa...

(Her ikisi de, veda için güler. Baş sallarlar.)

(Brack, gider.)

Hedda, Brack'ın arkasından kapıyı kilitler, orada uzun müddet ciddi tabırla durur, dışarıyı seyreder, sonra perdenin arasından, arka odaya bakar, yazı masasına giderek kitap göziünden Lövborg'un paketini alır, yapraklarını karıştırmak ister. Berte'nin sesi ön odadan işitilir..)

Hedda, arkasını döner. Kulak kesilir, sonra paketi telaşla yazıhanenin göziüne kilitliyerek anahtarı yazı masasının üzerine koyar.

(Lövborg, hiddetli ve perişan bir halde, arka-

sında perdesi, elinde şapka olduğu halde ön odanın kapısını arkasına kadar dayar.)

SAHNE VIII

EJLERT LÖVBORG, HEDDA

LÖVBORG, ön odaya seslenerek. — İçeriye girmek zorundayım, gireceğim diyorum... Ben işte böyle girerim. (Kapıyı kapar, bu tarafa döner, Hedda'yı görür. Derhal kendine hâkim olarak selâm verir.)

HEDDA, yazı masasında. — Eee, Bay Lövborg Thea'yı götürmek için biraz geç kaldınız...

LÖVBORG. — Yahut evinize fazla erken gelmiş oluyorum, affımı rica ederim.

HEDDA. — Hâlâ bizde olduğunu nereden biliyorsunuz?

LÖVBORG. — Pansiyonundan bana, bütün gece dışarda kaldığımı söylediler.

HEDDA, orta masasına giderek. — Pansiyonundan size böyle söyledikleri zaman yüzlerinden bir şey anlaşılıyor mu idi?

LÖVBORG, sual sorar tarzda yüzüne bakar. — Bir şey anlaşılıyor mu idi dediniz?

HEDDA. — Evet, yani öyle söylerken bir şey düşünüyorlar mı idi?

LÖVBORG, Hedda'nın dediğini birden bire anlayarak. — Ha, sahi, öyle ya; kendimle beraber onu da aşağılara çekiyorum. Mamafih yüzlerinde öyle bir mâna sezmedim. Her halde Tesman henüz uykuda olacak?

HEDDA. — Hayır... Zannetmiyorum...

LÖVBORG. — Evet ne vakit geldi?

HEDDA. — Çok, çok geç.

LÖVBORG. — Size bir şey anlattı mı?

HEDDA. — Evet, Brack'larda geceyi gayet canlı geçirmişsiniz.

LÖVBORG. — Başka bir şey anlatmadı mı?

HEDDA. — Hayır, zannetmiyorum... Hem ben o kadar yorgundum ki...

(Bayan Elvsted, arka odanın kapı perdeleri arasında meydana çıkar.)

SAHNE IX

EVVELKİLER, ELVSTED

BAYAN, ELVSTED, Lövborg'a doğru gider. — Ah Lövborg, işte nihayet geldin.

LÖVBORG. — Evet, nihayet geldim. Fakat pek geç.

BAYAN ELVSTED, korkular içinde ona bakar. — Ne gibi pek geç?

LÖVBORG. — Şimdi artık her şey pek geç kaldı. Ben mahvoldum.

BAYAN ELVSTED. — Hayır, hayır, olamaz, sakın böyle söyleme...

LÖVBORG. — İşittiğin zaman sen de aynı şeyi söyleyeceksin.

BAYAN ELVSTED. — Ben hiçbir şey işitmek istemiyorum.

HEDDA. — Belki Thea ile yalnız konuşmak istersiniz, ben gideyim.

LÖVBORG. — Hayır, gitmeyiniz. Siz de bulunuz. Bunu sizden bilhassa rica ederim.

BAYAN ELVSTED. — Fakat ben bir şey işitmek istemiyorum diyorum.

LÖVBORG. — Geceki maceradan bahsedecek değilim.

BAYAN ELVSTED. — Ya başka neden bahis olabilir.

LÖVBORG. — Artık yollarımızın birbirinden ayrılması lâzım geldiğinden...

BAYAN ELVSTED. — Ayrılmak mı?

HEDDA, elinde olmaksızın. — Ben zaten anlamıştım.

LÖVBORG. — Çünkü, sana artık ihtiyacım kalmadı Thea.

BAYAN ELVSTED. — Demek bunu söyleyebiliyorsun? Demek artık sana lâzım değilim? Halbuki ben sana, evvelki gibi, şimdi de yardım edeceğim. Beraber çalışmaya yine devam edeceğiz.

LÖVBORG. — Ben bundan sonra artık çalışacak değilim.

BAYAN ELVSTED, kendini ele vererek. — O zaman benim hayatım ne olur?

LÖVBORG. — Beni hiç tanımamışsın gibi, eskişi gibi yaşamayı denersin.

BAYAN ELVSTED. — İmkânı yok yaşıyamam.

LÖVBORG. — Bir kere dene. Thea. Tekrar evine dönmelisin.

BAYAN ELVSTED, son derece heyecanlı. — Hiçbir zaman ve asla! Sen nerede isen, ben de oradayım. Beni böylece kendinden uzaklaştıramazsın Şura-

da, olduğum yerden bir adım bile kımıldamıyacağım. Kitabın çıktığı zaman senin yanında bulunacağım.

HEDDA, hafif sesle, mütecessis. — Ha, kitap... Sahi.

LÖVBORG, Hedda'ya bakar. — Benimle Thea'nın kitabımız. Çünkü o kitap ilkimizin eserimizdir.

BAYAN ELVSTED. — Evet, ben de öyle olduğunu hissediyorum. Onun için bu kitap çıktığı vakit senin yanında bulunmak benim hakkımdır. Sana herkes tekrar saygı ve şeref duyguları beslediği vakit, onu ben de görmek istiyorum. Hele senin sevincini, bilhassa sevincini paylaşmak istiyorum.

LÖVBORG. — Thea... Bizim kitabımız asla çıkmıyacaktır.

HEDDA. — Yaaaa?...

BAYAN ELVSTED. — Asla çıkmıyacak mı?

LÖVBORG. — Çıkmasına imkân yok.

BAYAN ELVSTED, korlu dolu bir sesle. — Lövborg... Defterleri ne yaptın?

HEDDA, tecessüsler içinde Lövborg'a bakar. — Evet, defterler nerede?

BAYAN ELVSTED. — Defterleri ne yaptın?

LÖVBORG. — Ah, Thea, sorma, daha iyi.

BAYAN ELVSTED. — Nasıl sormam! Bilmek istiyorum. Defterlerin nerede olduğunu derhal öğrenmek hakkımdır.

LÖVBORG. — Defterleri... işte bil ki... defterleri ben.. parça parça ettim.

BAYAN ELVSTED, haykardı. — İmkânı yok... olamaz...

HEDDA, elinde olmaksızın. — Ama, buna imkân...

LÖVBORG, Hedda'ya bakarak. — İmkân yok mu demek istiyorsunuz?

HEDDA, kendini toplar. — Neden olmasın, tabii. Mademki kendiniz, böyle diyorsunuz. Bana çok imkânsız göründü de...

LÖVBORG. — Halbuki işte gerçek bu.

BAYAN ELVSTED, ellerini ufuşturur. — Aman Allahım... Yarabbi... Hedda, insan kendi eserini parçalar mı?

LÖVBORG. — Ben kendi hayatımı parçaladım. Bunun üzerine hayatımın eserini parçalıyamaz mıyım?

BAYAN ELVSTED. — O halde bu işi bugün yapmışsındır.

LÖVBORG. — Evet, dedim ya, paramparça ettim. parçalarını da denize, fiyorda serptim. Çok uzaklara. Hiç olmazsa oralarda taze deniz suyu var. Oralarda yüzün gitsin. Rüzgârların, dalgaların içinde. Bir müddet sonra da batıp gider. Gittikçe daha derinlere. Tıpkı benim gibi Thea.

BAYAN ELVSTED. — Biliyor musun Lövborg, bu kitap meselesi yüzünden benim için bütün ömrümce, sanki bir çocuğumu öldürmüşsün gibi olacaksın.

LÖVBORG. — Çok haklısın. Evet, bu bir nevi çocuk öldürme oldu.

BAYAN ELVSTED. — Fakat bilmem ki nasıl yapabildin?... O çocuk senin olduğu kadar benim de çocuğumdu.

HEDDA, âdeta sessiz. — Ah... Çocuk.

BAYAN ELVSTED, ağır bir nefes alır. — Demek bitti. Evet, evet, şimdi artık gidiyorum Hedda.

HEDDA. — Sakın, şehirden gitmeye kalkmıyorsun ya?

BAYAN ELVSTED. — Aman ben ne yaptığımı biliyor muyum ki?... Şimdi önümde artık her şey karanlık... (Ön odadan çıkar).

SAHNE X

HEDDA, LÖVBORG

HEDDA, kısa bir sükûttan sonra. — Demek Thea'yı evine götürmek istemiyorsunuz Bay Lövborg?

LÖVBORG. — Ben mi? Sokaklardan geçerek mi? Yani Thea'nın benimle beraber gittiğini herkes görsün mü?

HEDDA. — Bu gece başka neler olup bittiğini ben ne bileyim? Peki, bir daha tamir edilemez mi?

LÖVBORG. — Mesele bu gece ile kalmıyacak. Ben artık böyle bir hayattan hoşlanmıyorum. Bu gece, benim yaşamak cesaretimi de, yaşamak mukavemetimi de temelinden sarstı.

HEDDA, önüne bakar. — O sevimli, küçük çılın kaşın, koca bir insanın muktadderatıyla oynadı. (Adanın yüzüne bakar.) Fakat buna rağmen, ona karşı bu derece merhametsizlik edebilirsiniz? Hayret!

LÖVBORG. — Aman, sakın bu tâbiri kullanayım demeyiniz?

HEDDA. — O kadar, o kadar uzun zamandan beri onun ruhunu dolduran bir şeyi yıkıp indirmek... Sizi buna merhametsizlik demez misiniz?

LÖVBORG. — Size gerçeği söyleyebilirim Hedda.

HEDDA. — Gerçeği mi?

LÖVBORG. — Bana önce söz veriniz, size şimdi tevdi edeceğim şeyi Thea'ya asla söylemeyeceğinize dair söz veriniz...

HEDDA. — Söz veriyorum.

LÖVBORG. — Pekâlâ, öyle ise, size haber vereyim ki, demin şurada anlattığımı şey doğru değildi.

HEDDA. — Defterlere ait şey mi?

LÖVBORG. — Evet. Onları parçalamadım. Denize de atmadım.

HEDDA. — Yaa?... Öyleyse... Nerede defterler?

LÖVBORG. — Öyle olduğu halde, onları mahvettim. Kökünden mahvettim Hedda...

HEDDA. — Bir türlü anlamıyorum.

LÖVBORG. — Thea bu yaptığım şeyin, kendisi için çocuk öldürme demek olduğunu söylemişti.

HEDDA. — Evet... Öyle demişti.

LÖVBORG. — Fakat çocuğu öldürmek, bir baba için, o çocuğa yapılacak en büyük cinayet değildir.

HEDDA. — Onu öldürmek en büyük cinayet değil midir?

LÖVBORG. — Farz ediniz Hedda ki, bir erkek, ser-serice geçirilmiş, çılgın bir geceden sonra, sabaha karşı çocuğun annesine dönüyor ve ona diyor ki: Bana bak, ben şurada, şurada, şurada idim, şu, şu, şu yerlerde bulundum, çocuğumuzu da beraber götürdüm, şu, şu, şu yerlere. İşte şimdi çocuk kayıptır. Sırta kadem basmıştır. Kimlerin eline düştüğünü Allah bilir. Şimdi kim bilir hangi eller ona tecavüz etmiştir!"

HEDDA. — Ayyy... Aman... Fakat bu şey nihayet bir kitaptır.

LÖVBORG. — Bu kitapta Thea'nın bütün o sâf ruhu vardı.

HEDDA. — Evet, anlıyorum.

LÖVBORG. — Artık ne Thea, ne de benim için bir gelecek kalmadığını da anlıyor musunuz?

HEDDA. — Şimdi hangi yolda yürümek istiyorsunuz?

LÖVBORG. — Hiçbir yolda. Her şeye bir nihayet vermeyi düşünüyorum. Hem ne kadar çabuk olursa o kadar iyi.

HEDDA, bir adım yaklaşıyor. — Ejlert Lövborg, beni dinleyiniz. Bu işin bedii bir şekilde olmasını temin edemez misiniz?

LÖVBORG. — Bedii bir şekilde mi? (Gülümser.) Vaktiyle tasavvur etmiş olduğunuz gibi başımda asma yaprağı çelengiyle mi?...

HEDDA. — Asma yaprağı mı?.. Yooook, hayır, ben buna artık inanmıyorum. Onsuz da bedii bir şekilde olabilir. Bir defacık olsun... Elvedaa. Haydi artık gidiniz. Bir daha karşına çıkayım demeyiniz.

LÖVBORG. — Elvedaa.. sayın Bayan. Jørgen Tesman'a da benden selâm söyleyiniz. (Gitmek ister.)

HEDDA. — Hayır, durunuz, benden bir hâtra götürmeden gitmeyiniz. (Yazıhaneye gider, bir göz, sonra da tabanca kutusunu açar, ondan sonra da tabancalardan biriyle Lövborg'a gider.)

LÖVBORG, kadına bakar. — Bunu mu? Vereceğiniz hâtra bu mu?

HEDDA, başıyla telkit eder. — Onu hatırladınız mı? Vaktiyle size bir kere daha gevirmişti.

LÖVBORG. — O zaman onu kullanmalı idiniz.

HEDDA. — İşte alınız. Şimdi onu kendiniz kullanınız.

LÖVBORG, tabancayı göğüs cebine saklar. — Teşekkür ederim.

HEDDA. — O halde, bedii bir şekilde; Ejlert Lövborg, bunu bana muhakkak söz veriniz.

LÖVBORG. — Uğurlar olsun Hedda Gabler. (Ön odadan çıkar.)

HEDDA, bir müddet kapıda kulak verir, sonra yazıhaneye giderek el yazısı paketini çıkarır, zarfın içine koyar, birkaç yaprağı yarıya kadar dışarı çekeleyerek gözden geçirir; sonra hepsini alır, paket kucağında olduğu halde, sobanın önündeki koltuğa oturur. Kısa bir sükûttan sonra, sobanın kapağını, ondan sonra da paketi açar, defterlerden birini ateşe atarak, fıslıdanır. — İşte şimdi çocuğumu yakıyorum kıvırcık saçlı Thea. (Sobaya birkaç defter daha atar.) Lövborg'la senin, çocuğunuzu yakıyorum. (Üst tarafını da sobaya atar). Şimdi yakıyorum işte, şimdi yakıyorum çocuğu.

PERDE IV

TESMAN'ın evinde aynı oda, misafir odası karanlıktır. Arka oda, masanın üzerindeki asma lâmba ile aydınlanmıştır. Cam kapıdaki perdeler kapatılmıştır. Vakit akşamdır.

SAHNE I

HEDDA, BERTE, JULIA HALA

(Hedda, siyah elbiseler içinde, karanlık odada dolaşır, sonra arka odaya girer, sol tarafa döner, sonra oradan piyanoda bir gam yapıldığı işitilir. Sonra oradan tekrar gelip, misafir odasına girer. Berte, ağlamış gözlerle, başlığında siyah kurdela, elinde de yanmakta olan bir lâmba ile arka odadan, sağdan gelir, elindeki lâmbayı salondaki ve köşe kanapesinin önündeki masanın üzerine koyar, sonra da yavaş, dilkatli adımlarla uzaklaşır. Hedda, cam kapıya gider, perdeyi biraz yarı kaldırır, karanlığa bakar. Julia Hala, hemen onun üzerine matem şapkası, matem pegesi ve matem elbisesiyle ön odadan girer. Hedda, ona doğru yürüyerek el verir.)

JULIA HALA. — Ya, Hedda, işte matem renkleri içinde geldim. Çünkü zavallı hemşirem nihayet

uzun ıstıraplardan sonra ölümün pençesinden kurtulamadı.

HEDDA. — Görüntüyorsunuz ya işte, haberim var. Tesman. bir aralık bir kart göndermişti.

JULIA HALA. — Evet, gönderirim diye bana söz veriydi. Fakat Hedda'ya, bu hayat dolu eve bizzat gelip ölümü kendim haber vermek vazifemmiş gibi geldi bana.

HEDDA. — Çok iyi ettiniz efendim.

JULIA HALA. — Ah, Rina tam şu sırada çıkıp gitmemeli idi. Hedda'nın evi şu sırada matem görmemeli idi.

HEDDA, *sözü başka tarafa çevirmeye çalışarak.* — Bari rahat öldü mü Bayan Tesman?

JULIA HALA. — Aman ecel o kadar güzel, o kadar sakin geldi ki, hele Jörgen'i bir daha gördüğüne, ona veda edebildiğine o kadar mesut oldu ki: Jörgen daha eve dönmedi mi ki?

HEDDA. — Benim çabuk geleceğimi pek umma diye yazmış. Peki, otursanıza.

JULIA HALA. — Hayır, teşekkür ederim. Sevgili, çok sevgili Hedda'cığım, oturmayı çok isterdim ama hiç vaktim yok. Kendisini elimden geldiği kadar süsleyip yatırmak istiyorum, mezarına tertemiz konsun.

HEDDA. — Ben de bir işe yarıyabilir miyim?

JULIA HALA. — Aman o nasıl lâlardı öyle? Böyle işlere el sürmekten Hedda Tesman'ı Allah esirgesin. Onun fikrini bile böyle şeylerle üzmesin. Hele şu esnada, asla.

HEDDA. — Ooo, fikirler... Onlara emretmeye imkân yok.

JULIA HALA, *devam ederek.* — Eee, Allahım, işte hayat dediğin böyle. Bizim evde Rina için kefen dikilir. Samırım bu evde de yakında dikişler dikilecek. Ama bambaşka çeşitte dikişler. Hamdolsun yarabbi...

SAHNE II

EVVELKİLER, *ön odadan TESMAN gelir.*

HEDDA. — İyi ettin de nihayət geldin.

TESMAN. — Ay, sen burada mısın Julia Hala? Hedda'ya geldin demek? Bak hele.

JULIA HALA. — Ben de şimdi gidiyordum oğlucüğüm. Peki, bana söz verdiğin şeylerin hepsini yaptın mı?

TESMAN. — Hayır, korkarını, galiba yarısı akıldan çıktı. Yarın sana tekrar geleceğim, bugün kafam perişan bir halde, fikirlerimi bir araya toplamaya imkân yok.

JULIA HALA. — Ama Tesman'cığım, felâkete kendini bu derece kaptırmamalısın.

TESMAN. — Nasıl? Başka türlü olabilir mi dersin?

JULIA HALA. — "Istıraplara da sevininiz. Başa gelenlere de sevininiz. Tıpkı benim gibi!"

TESMAN. — Evet, evet. Sen Rina Halayı demek istiyorsun.

HEDDA. — Siz şimdi artık pek yalnız kalacaksınız Bayan Tesman.

¹ Hazreti İsa'nın sözlerinden. Mütercim.

JULIA HALA. — İlk günlerde evet öyle, fakat bunun böyle devam edemeyeceğini ben de biliyorum, yani Rina Halanın küçük odası, uzun zaman boş kalmaz demek istiyorum.

TESMAN. — Ne? Oraya kimi koyacaksın?

JULIA HALA. — Ahh, maalesef bir bakıcıya, bir bakıma muhtaç hastalar daima vardır.

HEDDA. — Hakikaten sırtınıza tekrar böyle bir darağacı mı yüklenmek istiyorsunuz?

JULIA HALA. — Darağacı mı? Ah çocuğum, Allah seni af buyursun, kardeşim benim için darağacı değildi ki...

HEDDA. — Ama yabancı biri gelirse, o vakit ne yaparsınız?

JULIA HALA. — Ooo, hasta insanlarla çabucak dost olunur. Bense, hayatımı kendisine vakfedeceğim bir insana öyle muhtacım ki... Öyle bir insana ihtiyacım var. Eh, neyse bu evde de ihtiyar bir halanın el süreceği bazı şeyler olacaktır.

HEDDA. — Aman canım, bizden bahsetmeye kalkmayın.

TESMAN. — Ya, düşün bir kere, üçümüz bir arada ne iyi olurduk, sayet...

HEDDA. — Sayet?...

TESMAN, kararsız. — Aman bir şey değil.. O da olur! İnşallah...

JULIA HALA. — Evet, evet, her halde birbirinizle konuşacak şeyleriniz olduğunu görüyorum. *(Gülümser.)* Hem Jörgen Hedda'nın sana anlatacak havadisleri vardır. Allaha emanet olunuz çocuklar. Ben eve, Rinanın yanına gideyim. *(Kapıda arkasına*

döner.) Aman Yarabbi, tasavvuru bile ne kadar garip bir şey... Rina şu esnada hem benim yanımda, hem de merhum Johumun yanında...

TESMAN. — Yaaa, evet Julia Hala, düşün bir kere.

(Julia Hala, ön odadan çıkar.)

SAHNE III

HEDDA, TESMAN

HEDDA, inceliyen bakışlarla Tesman'ı talibeder. — Öyle zannediyorum ki ölüm, halandan ziyade seni sarsmış görünüyor.

TESMAN. — Hayır, beni sarsan yalnız ölüm olayı değil. Ejlert için çok üzülüyorum.

HEDDA, telaşla. — Ona yeni bir şey mi olmuş?

TESMAN. — El yazısının emniyetli ellerde olduğunu haber vermek için bugün öğleden sonra yukarıya, kendisine gitmiştim.

HEDDA. — Peki! Onu bulamadın mı?

TESMAN. — Hayır, eve gitmemiş, fakat sonra Bayan Elvsted'e rastgeldim, o da bana öğleden evvel buraya gelmiş olduğunu söyledi.

HEDDA. — Evet, sen gittikten hemen sonra,

TESMAN. — El yazısını parçaladığını söylemiş, öyle mi?

HEDDA. — Evet, öyle iddia etti.

TESMAN. — Aman Yarabbi... O halde tamamen aklını kaçırmış olacak, sen de her halde ona geri vermeye cesaret edememiş olacaksın, değil mi Hedda?

HEDDA. — Hayır, vermedim.

TESMAN. — Fakat el yazısının bizde olduğunu kendisine tabii haber vermişsindir.

HEDDA, sıvratle. — Hayır, yoksa sen Bayan Elvsted'e söyledin mi?

TESMAN. — Hayır, söylemek istemedim. Fakat sen Ejler'tin kendisine söylemeli idin. Düşün bir kere! Kederinden ya kendisine bir fenalık ederse. Ver onları bana Hedda! Derhal koşup kendisine götüreyim. Nerede paket?

HEDDA, koltuğa dayanmış olarak soğuk ve sa-bit. — Artık bende değil.

TESMAN. — Artık sende değil mi? Aman Yarabbi, bu da ne demek?

HEDDA. — Onu yaktım... hepsini birden.

TESMAN, korku ile sıçrar. — Yaktım mı? Ejler'tin el yazısını yaktım mı dedin?

HEDDA. — Öyle bağırma. Hizmetçi duyarsa görürsün.

TESMAN. — Yaktın mı? Aman Allahım... Hayır, kaabil değil, imkânı yok, olamaz.

HEDDA. — Olamaz ama, oldu işte.

TESMAN. — Peki ama, sen ne yaptığını biliyor musun Hedda? Buna, bulunan malı gasbetmek denir. Düşün bir kere! Evet, Hukuk Müşavirine bir sor, o zaman anlarsın.

HEDDA. — Öyleyse en iyisi, bu işten ne Müşavire, ne de başkasına bahsetmezsin.

TESMAN. — Bunu nasıl yapabildin? Aklına böyle bir şey nasıl gelebildi? Nereden bulup çıkardın? Bana cevap ver, nasıl?

HEDDA, hafif bir gülmesi tutar. — Bunu senin için yaptım Jörger.

TESMAN. — Benim için mi?

HEDDA. — Sen bu sabah gelip de onun sana bu kitabı okuduğunu anlatınca...

TESMAN. — Eeee, peki sonra?...

HEDDA. — ... Onu bu eserinden dolayı kıskandığımı itiraf etmiştin.

TESMAN. — Aman Yarabbi, ben bunu kelimesi kelimesine kasetmedim ki...

HEDDA. — İyi, başkalarının seni gölgede bırakmasına ben dayanamadım.

TESMAN, şüphe ile sevinç arasında. — Hedda... Ah... Dediğin sahi mi?... İyi ama... İyi ama... Şimdiye kadar sende bana böyle bir sevgi bulunduğunu hiçbir vakit görmedim... Düşün bir kere.

HEDDA. — O halde en iyisi, haberin olsun ki işte tam... asıl tam şu esnada... (*Şiddetle söz değiştirerek*). Hayır, hayır... Git Julia Haladan öğren. O sana malûmat verir.

TESMAN. — Seni galiba anlamaya başladım Hedda. (*El çırpar*). Aman Yarabbi... İmkânı var mı acaba?

HEDDA. — Öyle bağırmasana. Sesini hizmetçi duyacak.

TESMAN, taşkın bir sevinçle güler. — Hizmetçi mi? Doğrusu pek ömürsün Hedda. Hizmetçi dediğin bizim Berte ayol! Şimdi dışarıya çıkar Berteye ben kendim haber veririm.

HEDDA, teessürden ellerini birbirine kâktiler. — Ahhh.. Bütün bu hallerden ben boğuluyorum, boğuluyorum.

TESMAN. — Hangi hallerden Hedda?

HEDDA, soğuk ve hâkim. — Bütün bu... güllünc hallerden... Jörgen...

TESMAN. — Güllünc hallerden mi? Böyle candan sevdiğim için mi? Mamafih... Berta'ya haber vermeme belki de lüzum yoktur.

HEDDA. — Ver canım... Niçin bu da eksik kalırsın?

TESMAN. — Hayır, hayır, daha sırası değil. Ama Julia Hala'nın mutlaka haberi olmalı... Hem... senin bana artık Jörgen, diye, hitabetmeye başladığını da duymalı. Düşün bir kere. Ah... Julia Hala buna ne kadar, ne kadar sevinecek.

HEDDA. — Hele senin uğrunda... Ejler't Lövborg'un kâğıtlarını yakıtığını da duyacak olursa.

TESMAN. — Ha, sahi. Bu kâğıt hikâyesini tabii kimse duymamalı, ama onları benim uğrunda yakıtığını Julia Hala mutlaka öğrenmelidir. Fakat böyle bir şeyin bütün genç kadınlarda âdet olup olmadığını bilmek isterdim doğrusu!...

HEDDA. — Bana kalırsa Julia Halaya bunu da sormalısn!

TESMAN. — Evet, sırası düşünce bunu da yapacağım. (Tekrar düşünceli ve üzüntülü bir hal alır). Ya el yazması müsvedde? Hey büyük Allahım, peki ama Ejler't Lövborgu düşündükçe bunu korkunç buluyorum.

SAHNE IV

EVVELKİLER, **BAYAN ELVSTED** ön odadan girer.

BAYAN ELVSTED, ilk ziyaretinde olduğu gibi, sokak elbisesi giymiştir. Telâşla selâm verir ve büyük bir heyecanla konuşur. — Tekrar geldiğim için gücenme Hedda.

HEDDA. — Ne o, neyin var Thea?

TESMAN. — Gene Ejler't Lövborg'la ilgili bir şey mi? Nasıl?

BAYAN ELVSTED. — Ah... Evet. Başına bir felâket gelmiş olmasından çok korkuyorum.

HEDDA, Thea'nın kolunu yakalar. — Aman öyle mi acaba?

TESMAN. — Ayy... Aman Yarabbi, böyle şeyler de aklınıza nereden gelir, Bayan Elvsted?

BAYAN ELVSTED. — Pansiyonda tam ben içeriye girerken, Ejler'ten bahsettiklerini işittim. Ah... Bugün bütün şehirde onun hakkında işitilmelik dedikodular dolaşiyor.

TESMAN. — Evet, düşünün bir kere, ben de işittim. Halbuki o akşam doğruca eve gidip yattığına ben şahidim. Düşünün bir kere.

HEDDA. — Peki, pansiyonda ne diyorlardı?

BAYAN ELVSTED. — Dediklerinden bir mâna çıkaramadım ki! Ya sarıh bir şey bilmiyorlardı, yahut da beni görünce sustular. Ben de sormaya cesaret edemedim.

TESMAN, odada endişe ve telâş içinde dolaşır. — İnşallah, inşallah yanlış duymuşsunuzdur Bayan Elvsted.

BAYAN ELVSTED. — Hayır, hayır, ondan bahsettiklerinden tamamen eminim, bir de hastane keşilmesini işittim.

TESMAN. — Hastane mi?

HEDDA. — Her halde buna imkân yok.

BAYAN ELVSTED. — Ah çok korktum. Bunun üzerine doğru yulkariya, pansiyonuna gittim, kendisini sordum.

HEDDA. — Buna demek katlanabildin Thea?

BAYAN ELVSTED. — Peki, başka ne yapabilirdim? Bu şüpheli vaziyete daha fazla dayanamayacağımı anladım.

TESMAN. — Ama, kendisini orada her halde bulamadınız, değil mi? Efendim?

BAYAN ELVSTED. — Hayır. Oradakiler de kendisi hakkında bir bilgi veremediler. Dün öğleden sonradan beri eve gelmediğini söylediler.

TESMAN. — Dün ha? Düşün bir kere, böyle bir şeyi nasıl söyleyebildiler?

BAYAN ELVSTED. — Bana kalırsa başına en kötü şeyin gelmesinden başka bir şey düşünmeye imkân yok ki.

TESMAN. — Bana bak Hedda, şehre gitsem de sağdan soldan bir soruştursam.

HEDDA. — Hayır, hayır, sen sakın burnunu bu işin içine sokayım deme...

SAHNE V

EVVELKİLER, Müşavir BRACK

Brack, elinde şapka ile ön odadan girer, tavrı gayet ciddidir, sessizce selâmlar. Berte kendisine kapıyı açar, sonra arkasından kapanır.

TESMAN. — Ah, siz misiniz dostum Müşavir?

BRACK. — Evet, bu akşam mutlaka size gelmek zorunda kaldım.

TESMAN. — Halinizden, Julia Haladan, kara haberi öğrendiğiniz anlaşılıyor.

BRACK. — Evet, vakaa o haberi de öğrendim.

TESMAN. — Çok hazin değil mi Brack? Efendim?

BRACK. — Evet, vakaa öyle Tesman, bununla beraber telâkkiye bağlı.

TESMAN, Brack'a güvensiz nazarlarla bakar. — Başka bir şey daha mi oldu yoksa?

BRACK. — Öyle zannederim.

HEDDA, tecessütle. — Acıklı bir şey mi Bay Müşavir?

BRACK. — Bu da telâkkiye bağlı, Sayın Bayan.

BAYAN ELVSTED, elinde olmaksızın. — Ah, her halde Ejbert Lövborg'a bir şey oldu?

BRACK, Thea'ya bir göz atarak. — Nereden hükmettiniz Sayın Bayan? Yoksa haberiniz mi var?

BAYAN ELVSTED, perişan. — Hayır, hayır, kaçıyan. Yalnız...

TESMAN. — Aman Yarabbi, haydi söyleyiniz Allah aşkına...

BRACK, omuz silker. — Evet, ne yazık ki Ejbert Lövborg hastaneye kaldırıldı. Her halde şimdi ölmek üzeredir.

BAYAN ELVSTED, haylanır. — Allahım, Allahım.

TESMAN. — Hastanede mi, ne de çabuk ölüm halinde?

HEDDA, *elinde olmaksızın.* — Demek bu kadar çabuk ha.

BAYAN ELVSTED, *inler.* — Görüyor musun Hedda? Biribirimizden de dargın ayrıldık.

HEDDA, *üstüden.* — Fakat Thea... Thea öyle...

BAYAN ELVSTED, *Hedda'ya aldırmaksızın.* — Hemen yanına koşayım, ölmeden onu bir daha göreyim.

BRACK. — Beyhude, Sayın Bayan, Yanına kimseyi sokmuyorlar.

BAYAN ELVSTED. — Ah ne olur, bari ona ne oldu, söyleyiniz; başına ne geldi?

TESMAN. — Sakın kendi kendini... Efendim?

HEDDA. — Oooo, ben öyle olduğuna eminim.

TESMAN. — Aman Hedda, böyle bir şeyi nasıl bilebilirsin?..

BRACK, *Hedda'yı keskin bir göz hapsine almıştır.* — Ne yazık ki doğru bildiniz Bayan Tesman.

BAYAN ELVSTED. — Ne korkunç!..

TESMAN. — Demek, kendi kendini?.. Bak hele!..

HEDDA. — Tabanca ile vurdu.

BRACK. — Bunu da doğru bildiniz Sayın Bayan.

BAYAN ELVSTED, *kendini toplamaya çalışarak.* — Ne zaman olmuş Bay Müşavir?

BRACK. — Bugün öğleden sonra, üçle dört arasında...

TESMAN. — Aman Allahım, bu işi nerede yapmış acaba?

BRACK, *biraz tereddütlü.* — Nerede mi? Nerede olacak dostum, herhalde evinde.

BAYAN ELVSTED. — Hayır buna imkân yok, altı ile yedi arasında ben orada idim.

BRACK. — Eh, öyleyse başka bir yerde. Kesin olarak bilmiyorum. Yalnız, başkalarının onu bulduğunu biliyorum. Kendini vurmuş... Göğsünden...

BAYAN ELVSTED. — Aman tasavvuru ne korkunç... Demek sonuç böyle oldu?!

HEDDA, *Brack'a.* — Göğsünden mi dediniz?

BRACK. — Evet, demin de söylediğim gibi.

HEDDA. — Demek şakağundan değil.

BRACK. — Göğsünden Bayan Tesman.

HEDDA. — Evet, evet, göğüs de iyi.

BRACK. — Nasıl, Sayın Bayan?

HEDDA, *reddederek.* — Hayır... Bir şey değil.

TESMAN. — Yarası için tehlikelidir mi demisiniz? Efendim?

BRACK. — Yarası kati surette öldürücüdür. Her halde şu esnada işi bitmiştir.

BAYAN ELVSTED. — Evet, evet, ben de öyle hissediyorum, bitti. Ah Hedda...

TESMAN. — İyi ama bütün bunları siz nereden öğrendiniz, söyler misiniz Allah aşkına?

BRACK, *kasaca.* — Bir polis memurundan. Kendisiyle konuşacak bir şeyim vardı.

HEDDA, *yüksek sesle.* — İşte, nihayet müspet bir iş.

TESMAN, *ürkererek.* — Beni sen esirge Yarabbi. Ne dedin Hedda?

HEDDA. — Bu işde bir güzellik bulunduğunu söyledim.

BRACK. — Nasıl, Bayan Tesman?

TESMAN. — Güzellik ha?... Ne diyorsun?... Düşün bir kere?

BAYAN ELVSTED. — Böyle bir şeyde nasu olur da güzellikten bahsedersin Hedda?

HEDDA. — Ejlert Lövborg kendi hesabını kendi gördü. Yapılması zaruri olan bir şeyi o... yapmak cesaretini... gösterdi.

BAYAN ELVSTED. — O, hayır. Bunun böyle olduğunu ben katiyen zannetmem, bu yaptığı işi, o mutlaka bir cinnet anında yapmıştır.

TESMAN. — Bence teessüründen yapmıştır.

HEDDA. — Öyle olmadığma tamamen kanaatim var.

BAYAN ELVSTED. — Evet, cinnet halinde yapmıştır. Defterlerimizi de cinnet halinde parçaladığı gibi.

BRACK, hâyetle. — Defterler mi? El yazısını mı demek istiyorsunuz? Onları yırtmış mı?

BAYAN ELVSTED. — Evet, geceleyin parçalamış.

TESMAN, yavaşça fısıldar. — Ah Hedda, biz bu meseleden asla kurtulamıyacağız.

BRACK. — Hımmmm... Bu pek garip.

TESMAN, odada dolaşır. — İnsan Ejlert Lövborg'un dünyadan bu şekilde gideceğini düşündükçe... hem de... arkasından ismini yaşatacak olan şeyi bırakmadan...

BAYAN ELVSTED. — Ah parçaları eklemek mümkün olsa idi...

TESMAN. — Düşününüz bir kere... Evet, mümkün olsa idi... Bu uğurda neler feda etmezdim.

BAYAN ELVSTED. — Ama belki de mümkündür Bay Tesman.

TESMAN. — Ne demek istiyorsunuz?

BAYAN ELVSTED, elbisesinin cebinde bir şey arar. — İşte bakınız yazdırdığı sırada elinde bulunan dağınk kâğıt parçalarını ben alıp sakladım.

HEDDA, bir adım yaklaşır. — Yaaa?...

TESMAN. — Alıp sakladınız mı, Bayan Elvsted?

BAYAN ELVSTED. — Evet, işte hepsi burada. Yola çıkarken onları beraber almıştım, o zamandan beri cebimde kalmış.

TESMAN. — Yaaa? Veriniz bakayım.

BAYAN ELVSTED, Tesman'a küçük bir deste kâğıt uzatır. — Fakat o kadar dağınk ki... Karmakarışık bir halde...

TESMAN. — Düşünün bir kere.. Şunları bir düzeltebilsek... Biribirimize yardım edersek belki de olur.

BAYAN ELVSTED. — Ah, çok iyi olur, bir tecrübe ederiz.

TESMAN. — Başarmak lâzım, başaracağız da! İcabederse bu işe ömrümü hasrederim!

HEDDA. — Sen mi Jörgen? Ömrünü mü?

TESMAN. — Evet. Daha doğru deyimle bütün vaktimi. Bu oluncaya kadar kendi şahsi yazılarım varsın bekleyiversin. Hedda, bana hak veriyorsun, de-

göl mi? Efendim? Ben, bunu Ejlert'in hatırına borçluyum.

HEDDA. — Olabilir.

TESMAN. — Eeee, pekâlâ Bayan Elvsted, haydi hazırlanalım. Allah, Allah, olmuş şeylere oturup da ahî vah etmekte bir fayda yok ki... Mümkün olduğu kadar sükûnet bulmaya çalışalım ki...

BAYAN ELVSTED. — Evet, evet Bay Tesman, ben de elimden geldiği kadar gayret edeceğim.

TESMAN. — Öyleyse haydi geliniz. Not kâğıtlarımı hemen gözden geçirelim. Nereye oturalım, şuraya mı? Hayır, arka oda daha iyi, affedersiniz dostum Müşavir. Geliniz Bayan Elvsted.

BAYAN ELVSTED. — Ah Yarabbi, ne olur yapılabilse...

(Tesman'la Bayan Elvsted, arka odaya giderler. Bayan Elvsted, mantosıyla şapkasını çıkarır. Tesman'la Bayan Elvsted, asma lâmbanın altındaki masanın başına oturarak kâğıtlara gömülürler. Hedda, sobanın yanına giderek koltuğu oturur. Brack, hemen Hedda'nın yanına gider.)

HEDDA, yarı sesle. — Ah Bay Müşavir... Ejlert Lövborg için bu, ne iyi bir kurtuluş oldu.

BRACK. — Kurtuluş mu, Bayan Hedda? Evet, kendisi için herhalde kurtuluş.

HEDDA. — Ben kendim için demek istiyordum. Şu dünyada gönüllü olarak yapılan cesur bir hareketin mevcut olduğunu bilmek gibi ruhi bir kurtuluş, üzerine sâf bir güzelliğin ışığı dökülen bir şey...

BRACK, gülümser. — Humm. Bayan Hedda...

HEDDA. — Ooo, ne demek istediğimizi çoktan anladım, çünkü siz de şey... gibi bir nevi uzmandınız... neyse...

BRACK, kadına dikkatle bakar. — Ejlert Lövborg sizin için, kendi kendinize itiraf ettiğinizden de fazla bir şey ifade etmektedir. Yoksa aldanıyor muyum dersiniz?

HEDDA. — Ben böyle şeylere cevap vermem. Yalnız şunu biliyorum ki, Ejlert Lövborg, kendi anladığı mânada ömür sürmek cesaretini göstermiş bir insandır. İşte şimdi de en büyük şeyi yaptı... Güzelliklere bürünmüş bir şey. Evet, hayat ziyafetini yarıda bırakıp kalkmak kudret ve cesaretini gösterdi... Hem de bu kadar erken...

BRACK. — Çok teessüf ederim Bayan Hedda ama, sizi güzel bir kuruntudan mahrum edeceğim.

HEDDA. — Güzel bir kuruntudan mı?

BRACK. — Bu hulyadan zaten bensiz de sarsılıp uyandırılacaksınız.

HEDDA. — Peki. Bu kuruntu neymiş?

BRACK. — O kendisini gönüllü olarak vurmadı.

HEDDA. — Gönüllü olarak vurmadı mı?

BRACK. — Hayır, Ejlert Lövborg işi tamamen benim anlattığım şekilde olmamıştır.

HEDDA, tecessüsle. — Demek sakladığınız bir şey var?

BRACK. — Biçare Bayan Elvsted'in hatırı için anlatırken bazı şeyleri yanlış anlattım.

HEDDA. — Peki, hangi şeyleri?

BRACK. — Bir kere, ölmüştür.

HEDDA. — Hastanede mi?

BRACK. — Evet, bir daha kendisine gelmemiş olarak.

HEDDA. — Başka neyi sakladınız?

BRACK. — O da vakanın kendi odasında vuku bulmadığıdır.

HEDDA. — Peki ama bunun öyle pek önemi yok.

BRACK. — Pek de öyle değil. Çünkü Ejlert Lövborg vurulmuş olarak bayan... Bayan Diana'nın hususi odasında bulunmuştur.

HEDDA, yerinden sıçramak ister, fakat tekrar yerine çöker. — Bu imkânsızdır Brack, çünkü bugün oraya tekrar gitmiş olamaz.

BRACK. — Evet, bugün öğleden sonra orada idi. Kendisinin dediğine göre, oraya giderek kendisinden almış olmaları lâzım gelen bir şeyi geriye istemiş, perişan bir halde, kaybolmuş, bir çocuktan bahsetmiş.

HEDDA. — Haa... Onun için demek... Ben de kendi kendime, bu çocuk herhalde kitap olacaktır, dedim. Fakat şimdi, işitiyorum ki onu kendisi yok etmiş.

BRACK. — O halde para çantasından bahsetmiş olacak.

HEDDA. — Herhalde öyle olacak... Demek onu orada bulmuşlar?

BRACK. — Evet, orada, cebinde, ateş edilmiş bir tabanca ile. Aldığı yara öldürücü imiş.

HEDDA. — Göğsüne... Evet.

BRACK. — Hayır... Karnına.

HEDDA, başını bir iğrenme ifadesiyle kaldırarak Brack'a bakar. — Bir bu eksikti. Ah, elimi sürdüğüm her şeye bir belâ gibi musallat olan bu gülünç, bu bayağı şey:

BRACK. — Bayağılığa dâhil olan bir şey daha var, Bayan Hedda.

HEDDA. — Peki nedir?

BRACK. — Üzerinde bulunan tabanca...

HEDDA, nefesi kesilir. — Eee, peki tabancaya ne olmuş?

BRACK. — Bu tabancayı çalmış olacak.

HEDDA, yerinden fırlar. — Çalmış mı? İmkânı yok, çalmadı.

BRACK. — Başka türlü olmasına imkân yok. Mutlaka çalmış olacak. Ssst...

(Tesman'la Bayan Elvsted, arka odadaki masadan kalkarak salona gelirler.)

TESMAN, elinde kağıtlarla. — Bana bak Hedda... İçerdeki asma lâmbanın altında imkânı yok bir şey göremiyorum. Düşün hele.

HEDDA. — Peki peki düşünürüm.

TESMAN. — Bu masaya mı otursak, efendim?

HEDDA. — Nasıl isterseniz. (Çabuk) yahut dur, önce yer açayım.

TESMAN. — Lüzumu yok Hedda, oradaki yer elverir.

HEDDA. — Hayır, hayır, bırak, yer açayım diyorum. Şunları şimdilik içeriye, piyanonun üzerine koyayım, hah, şöyle. (Kitap rafından not defterleriyle beraber, üstü örtülü bir şeyi de beraber alır, bu şe-

Çocuk söyler
olacakmış
neki öldürmüş
bırakacak
gerçek kılıcı
masanın
yapıncı

vin üzerine birkaç tabaka kâğıt dula koyar, hepsini birden soldan arka odaya taşır.)

(Tesman, kâğıt parçalarını yazıhanenin üzerine koyar, soldaki masadan lâmbayı da oraya getirir ve Bayan Elvsted'le tekrar çuğlamaya başlar.)

HEDDA, tekrar gelerek Bayan Elvsted'in sandalyesinin arkasında durur, yavaş yavaş onun saçlarını okşar. — Eee, bakalım, güzel Thea, Ejfert Lövborg'un heykeli oluyor mu?

BAYAN ELVSTED, cesaretsiz bir halde başını kaldırıp Hedda'ya bakar. — Bu işin içinden çıkmak şüphesiz son derece güç olacak.

TESMAN. — Fakat mutlaka yapacağız, hem zaten başkalarının kâğıtlarını düzene koymak... Benim için biçilmiş kâftandır.

(Hedda, sobanın başına giderek bir puffun üzerine oturur. **BRACK**, koltuğun arkasına dayanarak Hedda'ya doğru eğilir.)

HEDDA, fısıldar. — Tabanca için ne diyordunuz?

BRACK, yavaş. — Onu mutlaka çalmış olmalı, diyordum.

HEDDA. — Niçin çalsın?

BRACK. — Çünkü başka türlü izaha imkân yok, Bayan Hedda.

HEDDA. — Hakikaten öyle mi dersiniz?

BRACK, yüzüne bakar. — Ejfert Lövborg tabii bu sabah burada idi, değil mi?

HEDDA. — Zannederim.

BRACK. — Kendisiyle yalnız mı idiniz?

HEDDA. — Evet, pek kısa bir zaman.

BRACK. — O burada bulunduğu müddetçe, hep odada mı idiniz?

HEDDA. — Evet.

BRACK. — İyi düşününüz. Hiçbir an dışarıya çıkmadınız mı?

HEDDA. — Ha, evet, evet, galiba bir saniye için ön odaya gitmiştim.

BRACK. — Peki, tabanca kutunuz nerde idi?

HEDDA. — Şeyin içinde idi...

BRACK. — Ee, sonra, Bayan Hedda.

HEDDA. — Kutu orada yazıhanenin üzerinde duruyordu.

BRACK. — O zamandan sonra, iki tabancanın orada durup durmadığına baktınız mı?

HEDDA. — Hayır.

BRACK. — Zaten bakmaya da lüzum yok, ben Lövborg'daki tabancayı gördüm. Dün burada görmüş olduğum, esasen evvelden de bildiğimi tabancayı derhal tanıdım.

HEDDA. — Tabanca sizde mi?

BRACK. — Hayır, poliste.

HEDDA. — Polis tabancayı ne yapacakmış?

BRACK. — Sahibinin izini bulmaya çalışacak.

HEDDA. — Sahibinin meydana çıkacağını zan eder misiniz?

BRACK, kadının üzerine eğilerek fısıldar. — Hayır, Hedda Gabler. Ben sustuğum müddetçe meydana çıkmaz.

HEDDA, Brack'a korkarak bakar. — Peki, siz susmadığınız takdirde... ne olur?

BRACK, omuz silker. — O takdirde de yine, tabanca çalınmıştır, kaçamağı mevcut kalır.

HEDDA, azimli. — Ölmeyi tercih ederim.

BRACK, gülümser. — Haaa, bu sadece söylenir, ama yapılmaz.

HEDDA, cevap vermezsiniz. — E peki, tabanca ya çalınmış değilse, ya sahibi de meydana çıkarsa, o zaman ne olur?

BRACK. — Eeee, Hedda, işte o zaman rezalet kopar.

HEDDA. — Rezalet mi?

BRACK. — Evet, ya sizin o derecelerde ürktüğünüz rezalet, tabii o zaman mahkemeye gideceksiniz, siz de, Bayan Diana da... Tabii Diana işin içyüzünü anlatmaya mecburdur, kurşun kaza ile mi çıkmıştır, yoksa bir cinayet neticesi olarak mı? Acaba tabancayı cebinden kadını tehdit için mi çıkarmıştır, kurşun o zaman mı çıkmıştır? Yoksa kadın onun elinden tabancayı çekip almıştır da, o mu vurmuş, sonra da tekrar cebine koymuştur? O kadın bu işi böyle yapmışa benziyor. Çünkü bu Bayan Diana böyle güçlü kuvvetli bir kadındır.

HEDDA. — Aman, bütün bu iğrenç şeyler beni ilgilendirmez ki...

BRACK. — Hayır. Fakat şu suale cevap vermeye mecbursunuz: Ejler Lövborg'a tabancayı ne için verdiniz, kendisine bu tabancayı vermiş olmanız gerçeğinden nasıl bir hüküm çıkarılacaktır?

HEDDA, başını eğer. — Orası öyle, bunu düşünmedim.

BRACK. — Mamafih, ben sustuğum müddetçe hamdolsun ki bir tehlike mevcut değildir.

HEDDA, başını kaldırıp Brack'a bakar. — Demek tamamen sizin hükmünüz altında bulunuyorum? Bu andan itibaren demek benim hayatıma siz hükmedeceksiniz.

BRACK, daha yavaş fısıldar. — Sevgili Hedda, bu hakkı kötüye kullanmıyacağım, emin olunuz.

HEDDA. — Fakat ona rağmen, hükmünüz altında bulunacağım, sizin arzularınıza, sizin iradenize bağlı kalacağım. Hürriyetten mahrum. Hürriyetten mahrum demek. (*Şiddetle kalkar.*) Böyle bir fikre tahammül edemem. Katiyen.

BRACK, yarı eğlenceyle yüzüne bakar. — Aksi takdirde insan kendini korkunç şeylere sürüklileyebilir.

HEDDA, aynı suretle bakar. — Evet, olabilir. (*Yazhaneye gider, gayriihiyari bir gülümsemeyi boğar ve Tesman'ın konuşma tarzını taklidederek.*) Eee, nasıl bakalım muvaffak olunacak mı Jörgen? Efendiiim?

TESMAN. — Orasını Allah bilir. Herhalde aylarca çalışmak icabedecek.

HEDDA, önceki gibi. — Yaaa, düşün bir kere. (*Elleriyle Elvsted'in saçlarını hafifçe okşar*) Bu, sana garip görünmüyor mu Thea? Vaktiyle Ejler Lövborg'la oturduğun gibi şimdi de işte Tesman'la oturuyorsun!

BAYAN ELVSTED. — Haydi canım, keşke senin kocanı da büyüleyebilseydim.

HEDDA. — O da olacaktır.. Zamanla o da olacaktır.

TESMAN. — Sahi, biliyor musun Hedda?... Gâliba gerçekten ben de böyle bir şeyi sezmeye başlıyorum. Ama sen gidip, yine Müşavirin yanına otursana.

HEDDA. — Burada bir işinizde yaramaz mıyım acaba?

TESMAN. — Hayır, hiçbir işe. (Başını ondan çevirir) Bünden böyle artık, dostum Müşavir, Hedda ile lütfedip siz meşgul olacaksınız.

BRACK, Hedda'ya bir göz atar. — Benim için bu, büyük bir zevk olacaktır.

HEDDA. — Teşekkür ederim. Fakat bu akşam biraz yorgunum. İçeriye kanapeye uzanmak istiyorum.

TESMAN. — Hah işte, haydi git uzan sevgilim.

(Hedda, arka odaya girer, arkasından kapının perdelerini kapar, İsa bir fasıla; piyanoda birdenbire çılgın bir oyun havası çaldığı işittilir.)

BAYAN ELVSTED, sandalyesinden fırlar. — Vay Bu ne böyle?

TESMAN, kapıya koşar. — Aman Hedda'cıgım... Bu akşam dans havası çalmaya kalkmasana. Rina Halayı düşünmen lazım... Ejler'ti de düşünsene!

HEDDA, perdelerin arasından başını çıkarır. — Kına Halayı da... herkesi de... Ondan sonra bir daha sesim çıkmıyacak... (Perdeleri telkur kapar)

TESMAN, yazı masasında. — Bizi bu hazine işin başında görmek onu rahatsız ediyor herhalde. Size

bir şey söyleyeyim mi Bayan Elvsted, siz Julia Halamın evine taşınıyorsunuz, ben akşamları oraya gelirim, orada çalışırız. Efendim?...

BAYAN ELVSTED. — Evet, belki en doğrusu budur.

HEDDA, arka odada. — Ne dediğini işittim Tesman, peki ama, ben akşamları burada nasıl vakit geçiririm?...

TESMAN, kâğıtları karıştırarak. — Ooo... Müşavir lütfeder, akşamları sana gelir.

BRACK, koltukta, neşe ile cevap verir. — İster-seniz, her akşam gelirim Bayan Tesman. Beraber mükemmel vakit geçiririz.

HEDDA, açılı ve yükselerek sesle. — Yaa, Bay Müşavir, siz herhalde böyle bir ümit besliyorsunuz. Sizi gidi siz, kümeşte tek horoz olarak... Değil mi?... (Arka odada bir tabanca patlar).

(Tesman, Bayan Elvsted, Brack, yerlerinden fırlarlar.)

TESMAN. — Ayyy, işte yine tabancalarla oynuyor. (Perdeleri açarak arka odaya koşar.)

Bayan Elvsted, arkasından koşar. Hedda, cansız olarak kanapede yatmaktadır. Te-lâşlar, feryutlar. Berte, perişan bir halde sağıdan gelir.)

TESMAN, Brack'a doğru haykırır. — Kendini vurmuş. Şakağından vurmuş, düşünün bir kere.

BRACK. — Aman sen esirge Yarabim... Böyle bir şey yapılırmı hiç...

KITAPÇI
Kullanılmış Kitap Alım-Satım
Ortabayır - Talatpaşa Cad. 54
Tel. 164 99 45 Göltüpe - İST.